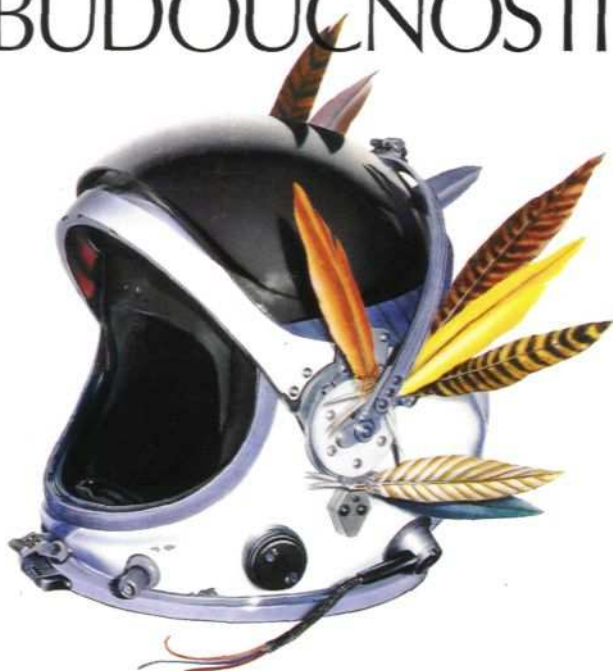

JG BALLARD

MÝTY BLÍZKÉ BUDOUCNOSTI

WINSTON SMITH

J.G. BALLARD

J. G. Ballard (1930), britský spisovatel, narozený v Šanghaji. Tři roky svého dětství, strávené v japonském zajateckém táboře, popisuje v románu Říše slunce (česky 1988), u nás známém i díky stejnojmennému Spielbergovu filmu. Po válce studoval medicínu v Cambridge, létal v královském letectvu v Kanadě, redigoval časopis a posléze se začal věnovat psaní. Science-fiction považuje za autentickou literaturu 20. stol.; její rámec ale výrazně přesahuje a díky originální imaginaci a soustředění na „vnitřní svět“ postav je označován za jeden z nejvýznamnějších a nejinteligentnějších hlasů současné literatury.

WINSTON SMITH

Cena 59,- Kč

J G BALLARD

MÝTY BLÍZKÉ BUDOUCNOSTI

WINSTON SMITH

Knihu z anglického originálu J.G. Ballard: Myths Of The Near Future přeložila Pavla Slabá.

Obálku nakreslil Chris Moore.

Typograficky upravilo Studio André.

Redakce: Ondřej Muller. Hanuš Rais Technická redakce: Karel Kropáč

Copyright © 1982 by J.G. Ballard Translation © 1993 by Pavla Slabá

Cover Art. © 1993 by Chris Moore Copyright © 1994 by Winston Smith

Vydalo nakladatelství Winston Smith v Praze roku 1994 jako 11. svazek v edici Science fiction.

Sazba: DTP PORS

ISBN 80-85643-19-7

Mýty blízké budoucnosti

Za soumraku Sheppard ještě stále seděl v pilotní kabině uvízlého letadla a večerní příliv, blížící se k němu po pláži, nevnímal. První vlny již dosahovaly ke kolům cessny, rozbíjejíce se ve vzpínajících ostruhách o trup letadla. Voda, potemnělá nocí, neúnavně zaplavovala svou světélkující pěnou floridské pobřeží, jako by se snažila probudit přízračné obyvatele opuštěných barů a motelů.

Ale Sheppard seděl klidně dál u řízení, myslel na svou mrtvou ženu, na vypuštěné bazény Cocoa Beach a na ten podivný noční klub, který odpoledne zahlédl skrz baldachýn lesa, pokrývající teď staré Vesmírné středisko. Vypadal trochu jako lasvegaské kasino s bujarou neonovou fasádou a trochu jako Petit Trianon se vznešeným klasickým frontonem, nesoucím chromovanou střechu - náhle se vynořil mezi palmami a tro-

pickými duby, mnohem nereálnější než jakékoli filmové kulisy. Když Sheppard proletěl nad zrcadlící se střechou ve výšce ani ne sto padesáti metrů, měl pocit, že tu spatří samotnou Marii Antoinettu v tanečním kostýmku z baru Zlatý valoun, jak obecenstvu hladových aligátorů hraje dojičku.

Bylo zvláštní, jak Elaine, ještě před rozvodem, měla ráda jejich víkendové výpravy z Toronta do Algonkinského parku. Hrdě projížděli divočinou s přepychovým chromovaným přívěsem Airstream, který mezi borovými šiškami a stříbrnými břizami působil stejně absurdně jako tento kousek neonových Versailles. Každopádně, pohled na bizarní noční klub skrytý hluboko v lesích Kennedyho mysu i podivné chování jeho obyvatel přesvědčily Shepparda, že Elaine je stále ještě naživu, nejspíš někde vězněná Philipem Martinsenem. Ten chromovaný noční klub, který patrně před třiceti lety dal postavit nějaký klasicky orientovaný úředník Disneylandu, by jistě mladého neurochirurga s jeho smyslem pro absurdno potěšil. Svou křiklavostí totiž připomínal vyvrcholení nešťastných okolností, které je tady, v ponurých lesích floridského poloostrova, svedly dohromady.

Martinsen byl ale natolik nevyzpytatelný, že mohl vybrat tento noční klub úmyslně, jako součást plánu vylákat Shepparda ven. Celé dny bloumal opuštěnými motely Cocoa Beach, pouštěl draky a větroně a dychtil po rozmluvě s Sheppardem, ale netroufal si oslovit staršího. Z bezpečí ložnice motelu Starlight, pozůstávajícího ze shluku zaprášených chatek na pobřežní cestě, ho Sheppard pozoroval mezi žaluziemi. Den za dnem Martinsen vyčkával, až se Sheppard ukáže, ale vždy dbal na to, aby mezi nimi byl vypuštěný bazén.

Z počátku Shepparda popuzovalo, jak je mladý doktor posedlý ptactvem - od všech těch papírových draků ve tvaru kondorů, mrtvolně visících nad motelem, až k nekonečným picassovským holubicím, namalovaným křídou na dveře chatky v době, kdy Sheppard spal. I teď, zatímco seděl ve vlnami omývané cessně, viděl na mokřem písku pláže hadí profil hlavy, část obrovitého aztéckého opeřence, na kterém před hodinou přistál.

Ptáci... Elaine se o nich zmiňovala ve svém posledním floridském dopise, to však byla stvoření poletující v její hlavě, mnohem exotičtější, než jaká dokázal vymyslet ten neurochirurg, opeřené a ošperkované chiméry z ráje Gustava Moreaua. Nakonec se ale Sheppard dal chytit na udičku, přistoupil na to, že s ním chce Martinsen mluvit, i na jeho podmínky. Vyšel z motelu skryt za největšími slunečními brýlemi, jaké našel mezi těmi, které ve stovkách pokrývaly dno bazénu, a dorazil k malému letišti v Titusville. Hodinu létal v pronajaté cessně nad lesním porostem a prohledával celý Kennedyho mys, jestli neobjeví ně-

jakou stopu po Martinsenovi a jeho dracích.

V pokušení vrátit se přelétával sem a tam nad opuštěnými pozemky Vesmírného střediska, které působilo dost skličujícím dojmem - rozlehlé ranveje, mířící do nepředstavitelného nebe, a rezivějící odpalovací rampy, tyčící se jako umrlci z rozpadávajících se rakví. Kousek vesmíru tady na Kennedyho mysu zemřel. Z lesa vyzařovala silná smaragdová zář jako z obrovské lucerny zažehnuté v srdci Vesmírného střediska. Tento křiklavý opar, zřejmě světélkování nějaké zvláštní plísně na listech a větvích, se šířil i do okolí a již dosáhl severních ulic Cocoa Beach a pokračoval přes Indiánskou řeku k Titusville. Dokonce i zchátralé krámký a domy se chvěly stejně nepřirozeným přesvícením.

Svěží vánek kolem připomínal rozevřené čelisti křišťálového ptáka, jemuž mezi zuby plane světlo. Sheppard se držel bezpečí lesního porostu, manévruje cessnou v obrovských hejnech plameňáků a žluv, prchajících mu z cesty. V Titusville zahlédl na jednom z mála průjezdných úseků silnice policejní auto, ale nikoho jiného nic ven nevyhládalo, těch pár místních obyvatel odpočívalo doma, zatímco se lesní živel zmocňoval floridského poloostrova a uzavíral vše kolem.

A pak, téměř ve stínu portálu Apolla 12, uviděl Sheppard noční klub. V úžasu nad jeho neonovou fasádou přibrzdil cessnu. Kola zabubnovala o vějíř ovité listy palem, jak sešlápl plyn, aby se zachránil stoupáním na druhý okruh. Stál na lesní mýtině vedle mělké zátočiny Banánového potoka, poblíž rozpadajícího se bunkru na konci betonové ranveje. Ze tří stran se na něj tlačila džungle, křiklavá voliéra plná nejrůznějších papoušků, víkendový ráj nějakého dávného magnáta.

Jak se ptáci míhali přes čelní sklo, zahlédl Sheppard dvě postavy běžící k lesu, holohlavou ženu v šedivém rubáši nemocničního županu a za ní povědomou tmavou tvář muže s pevným krokem hlídače v soukromém vězení. Přes svůj pokročilý věk běžela žena lehce, až se zdálo, že se snaží vzlétnout. Hluk cessny ji tak vyděsil, že mávala bílými rukama jako šílený semafor na splašené papoušky ara, snad s touhou vypůjčit si od nich barevné opeření, kterým by mohla zakrýt své holé temeno.

Jak se ptáci míhali přes čelní sklo, zahlédl Sheppard dvě postavy běžící k lesu, holohlavou ženu v šedivém rubáši nemocničního županu a za ní povědomou tmavou tvář muže s pevným krokem hlídače v soukromém vězení. Přes svůj pokročilý věk běžela žena lehce, až se zdálo, že se snaží vzlétnout. Hluk cessny ji tak vyděsil, že mávala bílými rukama jako šílený semafor na splašené papoušky ara, snad s touhou vypůjčit si od nich barevné opeření, kterým by mohla zakrýt své holé temeno.

Sheppard se pokoušel rozpoznat v té pomatené postavě svou ženu, a tak se vydal na další okruh, ale v bludišti přítoků a betonových chodníků, skrývajících se pod lesním příkrovem, ztratil orientaci. Když znovu zahlédl noční klub, ubral plyn, přelétl nad stromy a zjistil, že má letovou dráhu zablokovanou šlapacím letadlem, které se mezitím z mýtiny vzneslo do vzduchu.

Bylo dvakrát větší než cessna, skřípající kolíbká, tvořená průhledným obalem a strunami od piána, zmítající se před Sheppardem zprava doleva ve snaze ho zmást. Sheppard měl ale dost co dělat při pohledu na vlastní vrtuli, a tak kluzák vyrovnal a přeletěl. V poslední chvíli zahlédl Martinsena s tmavými vousy, jak zarputile šlape uvnitř své průhledné obálky, visící z oblohy jako zoufalá ryba. Pak uslyšel, jak cessna narazila na větev dubu, a letadlo se propadlo ze svého vzdušného proudu. Ostré špičky stromů odíraly křídla a urvaly dveře pro cestující. Omámen jekotem vzduchu, zamířil Sheppard vrávoravě zpátky ke Cocoa Beach, kde tvrdě přistál v mokřém písku na kresbě obrovského zobákovitého dravce, kterého tam pro něj Martinsen ráno vyryl.

Vlny vtékaly do otevřené kabiny cessny, šplíchající chladnou pěnu Sheppardovi na kotníky. Po pláži se blížily reflektory a vládní džíp dojel až k okraji vody, na sto metrů od letadla. Dívka u volantu se vztyčila za předním sklem a cosi na Shepparda křičela.

Sheppard si uvolnil bezpečnostní pás, ale vystoupit z cessny se mu nechtělo. Noc, přicházející z moře, již zahalila rozpadávající se pobřežní město, ale vše bylo zalito tímž světlem, jaké zahlédl ze vzduchu, záplavou fotonů, stoupající z lesního pavilonu, v němž byla

uvězněna jeho žena. Vlny, omývající vrtuli cessny, prázdné bary a motely podél pláže i tiché rampy Vesmírného střediska byly vyšperkovány milióny miniaturních světýlek, naznačujících obrysy nové říše, vyčkávající na svůj vznik všude vokol. Sheppard přemýšlel o tom nočním klubu a zíral do světélkující tmy, zahalující mys Kennedy. Již tušil, že tohle je první záblesk kousku magnetického města, předměstí světa mimo čas, ležící kolem něho i v

něm.

S touto představou v hlavě otevřel dveře proti tlaku moře a seskočil do vody, sahající mu po pás, zatímco po vlnách přicházel zbytek noci. V žáru reflektorů džípu ucítil na ramenou rozzlobené ruce Anne Godwinové a spadl do vody. Se sukní plující jí kolem boků ho odtáhla jako utopeného pilota na pláž a položila na teplý písek, zatímco moře ševalilo, zalévající stříbrnými stružkami velikého ptáka, jehož křídla je objímala.

Přes všechny zmatky kolem letu byl alespoň schopen vycházet ven. Když před třemi měsíci dorazil do Cocoa Beach, vloupal se Sheppard do prvního motelu, na který narazil, a navždy se zamkl do bezpečí temného pokoje. Cesta z Toronta byla řetězem nočních můr, dlouhá čekání v polorozpadlých autobusových čekárnách a kancelářích půjčoven aut, jízdy v taxících, ze kterých mu bylo na zvracení; sedával schoulený na zadním sedadle za dvojími černými brýlemi, plášť přes hlavu jako viktoriánský fotograf nejistý si svými čočkami. Jak putoval na jih do příkrějšího slunce, krajina v New Jersey, Virginii i v obou Karolínách byla současně planoucí i průzračná, poloprázdná města a volné dálnice, vnímané obnaženými sítnicemi zanícenými LSD. Občas měl pocit, že nahlíží do slunce

z vratké gondoly, zavěšené v jeho jádru, a že vzduch je rozžhavené sklo, které co nevidět roztaví zaprášená okna jeho taxi.

Ani když se v Torontu po rozvodu s Elaine začal jeho stav prudce zhoršovat, nedokázal si uvědomit, jak daleko se dostal mimo svůj nervový okruh. Uprostřed opuštěného města Shepparda překvapovalo, že je postižen jako jeden z posledních - navenek vyrovnaný architekt, skrývající svou silnou empatii k psychickým chorobám ostatních. Stačilo, aby sekretářku rozbolela hlava, a už neklidně bloumal kanceláři projektantů. Často měl pocit, že si ten umírající svět kolem vymyslel on sám.

Je to už dvacet let, co se poprvé objevily symptomy té podivné choroby, nazvané „vesmírná nemoc“. Nejdříve zasáhla pouze nepatrnou část populace, ale zakořenila se a s vleklostí sobě vlastní znovu a znovu poznamenávala životy svých obětí v podobě malých změn chování a zvyků. Všichni trpěli touž nechutí vycházet z domu, pracovat, stýkat se s rodinou a přáteli a vystavovat se dennímu světlu, charakteristický byl i postupný úbytek váhy a únik do samohibernujícího stavu. Časem se nemoc rozšířila a postihovala už jednoho ze sta. Její příčinou zřejmě byla porušená ozónová vrstva, zničená nejvíce v osmdesátých a devedesátých letech. Je možné, že symptomy světoplachosti a uzavřenosti do sebe nebyly ničím jiným, než obrannou reakcí organismu proti rizikům ultrafialového záření, tedy psychologický ekvivalent černých brýlí u slepce.

U všech se objevovala přehnaná reakce na slunce, občasné migrény a bolestivost rohovky, svědčící o nervovém původu choroby. Postižení se oddávali svévolným a vrtošivým zálibám, jako je zatrhávání

obsedantních slov v románech, sestavování nesmyslných aritmetických hádanek na kapesních kalkulačkách a sbírání útržků televizních programů na videorekordéru. Celé hodiny trávili přehráváním si určitých grimas tváře nebo záběrů schodiště pozpátku.

Další symptom „vesmírné nemoci“, projevující se až v konečných stadiích, jí dal její lidové jméno a také poskytl první skutečný klíč k pochopení její podstaty. Takřka bez výjimky byly všechny oběti přesvědčeny, že jednou byly astronauty. Tisíce ubožáků leželo na potměných odděleních nemocnic nebo ve zpusklých ložnicích pokoutních hotelů. O světě kolem netušili nic, ale věřili, že jednou letěli vesmírem na Mars a na Venuši a procházeli se s Armstrongem po Měsíci. V posledních vteřinách při vědomí se ztišili, zvažněli a mumlali si jako ospalí pasažéři na začátku nové cesty, své cesty domů ke slunci.

Sheppard si vzpomínal na to, jak se Elaine ke konci uzavřela do sebe, a na svou poslední návštěvu v bělostné klinice u řeky Sv. Vavřince. Během dvou let po rozvodu se setkali jen jednou, takže nebyl připraven na to, jak se půvabná a vyrovnaná zubní lékařka proměnila ve snící adolescentní stvoření vystrojené na svůj první ples. Elaine se něj zářivě usmála z anonymního lůžka, pokoušejíc se ho bílou rukou přitáhnout k sobě na polštář.

„Už to bude brzy, Rogere. Odletíme spolu...“

Když odcházel přízračnými odděleními, naslouchaje útržkům hlasů, mumlajících cosi

polozapomenutým vesmírným žargonem posbíraným ve stovkách televizních seriálů, pochopil, že se celý lidský rod vydal na svou velkou cestu a je připraven vrátit se domů, do slunce.

Sheppard si vybavil svůj poslední rozhovor s mladým primářem kliniky a jeho podrážděné mávnutí rukou, ani ne tak kvůli němu, jako spíš nad sebou samým a nad svou profesí.

„Radikální přístup? Máte zřejmě na mysli něco jako zmrtvýchvstání?" Když Martin sen uviděl záchvěv podezření, které se Sheppardovi mihlo ve tváři, položil mu ruku na rameno v soucitném gestu. „Je mi to líto - byla to pozoruhodná žena. Povídali jsme si celé hodiny, většinou o vás..." Jeho drobný obličej, intenzivní jako u podvyživeného dítěte, se roztáhl do smutného úsměvu.

Než Sheppard odešel z kliniky, ukázal mu mladý lékař fotografie z počátku léta, jak Elaine sedí s ošetrovatelkami v skládacích křesílkách na trávniku. Její rty se již usmívaly onou zářivě dobrou náladou, jako by na sobě tahle svůdná zubařka zkoušela rajsý plyn. Bylo evidentní, že na Martinsena udělala veliký dojem.

Ocitl se on i celá medicína na špatné koleji? Léčení elektrošoky a smyslová deprivace, částečná lobotomie a halucinační drogy, to vše nemělo žádný úspěch. Nejlépe se osvědčilo přistoupit na způsob komunikace bláznům vlastní. Elaine i ostatní postižení chtěli prozkoumat vesmír a svou nemoc používali jako extrémní metaforu ke konstrukci vesmírného korábu. Spojovala je právě posedlost astronautikou. Bylo zvláštní, jak dokonale se tato nemoc podobala symptomům roztržitosti u prvních astronautů v desetiletích po programu Apollo a jejich únikům k mysticismu a do ticha. Byly snad cesty do vesmíru, nebo i jen když o nich člověk přemýšlel či je sledoval v televizi, něco jako nutný evoluční krok s nedozírnými následky, něco

jako požívání zvláštního druhu zakázaného ovoce? Možná, že pro centrální nervový systém není vesmír lineární struktura, ale model pokročilé existence času, metafora pro věčnost, kterou se chybně pokoušeli zachytit... Při zpětném ohlédnutí si Sheppard uvědomil, že na první symptomy nemoci čekal celé roky, že dychtil po uvedení na velkou cestu ke slunci. Ty měsíce před rozvodem pečlivě zaznamenával charakteristické znaky — ztrátu hmotnosti a chuti k jídlu. Bezstarostně zanedbával zaměstnance i klienty ve své praxi architekta, stále více se zdráhal vycházet ven a po byť jen vteřinovém pobytu na přímém slunci mu naskočila alergická vyrážka. Vláčel se s Elaine na její výpravy do Algonkinského parku zavřený po celý víkend v neprodyšném chromovém lůně Airstreamu, který sám připomínal kabinu vesmírné lodi.

Ze by se ho Elaine snažila vyprovokovat? Nesnášela jeho nucenou roztržitost, ty nekonečné hrátky s bizarními hodinami a architektonické vrtochy, a nejvíc ze všeho jeho zájem o pornografii. Tento nic dobrého nevěstící koníček pramenil z jeho zvláštní posedlosti surrealisty, malířskou školou, která pro něj předtím byla, vzhledem k jeho vzdělání a založení, zcela uzavřena. Přistihl se, jak z neznámého důvodu hodiny zírá na reprodukce Chiricova Turína, na prázdné kolonády a převrácené perspektivy, osudová znamení jeho odletu. Dále tu byly Magrittovy posuny času a prostoru, oblohy transformované do série přímočarých bloků, a Daliho biomorfní anatomie.

A právě ta ho dovedla k obsesi pornografií. Seděl v potemnělém pokoji, rolety stažené před jitřivým slunečním světlem, dopadajícím na balkóny jejich luxusního bytu, a celý den zíral na videonahrávky Elaine

u toaletního stolku nebo v koupelně. Donekonečna si pozpátku přehrával nájezdy kamery a detaily Elaine, sedící na bidetu, Elaine, utírající se na okraji vany, Elaine, s úšklebkem zkoumající geometrii svého pravého prsu. Zvětšeniny této obrovské hemisféry, oblé a zplošťující se pod Sheppardovými prsty, svítily na pozadí stěn a stropu koupelny.

Nakonec i tolerantní Elaine protestovala. „Rogere, co to, prosím tě, děláš - sobě i mně? Z ložnice jsi udělal pornokino a já v něm mám být tvá hvězda?" Vzala jeho tvář do dlaní, vkládajíc do tohoto gesta dvacet let lásky. „Proboha tě prosím, udělej s tím něco!"

Sheppard ale už měl tehdy návštěvu lékaře za sebou. O tři měsíce později Elaine odešla. Zhruba v době, kdy zavřel svou kancelář a propustil všechny své vyčerpané zaměstnance,

sbalila kufry a vykročila do pochybného bezpečí zářivého slunce.

Brzy na to získalo vesmírné trauma dalšího pasažéra.

Sheppard ji naposledy viděl na Martinsenově klinice, ale šest měsíců po té obdržel zprávu o výrazném zlepšení jejího stavu, nepochybně se jednalo o jednu z těch dočasných remisí, které občas zvedly umírající z nemocničních lůžek. Martinsen odešel ze svého místa na klinice po otevřené kritice svých kolegů a nařčení ze zneužití pravomocí. Odešli s Elaine z Kanady strávit zimu na jih, v teple Floridy, a nyní žili blízko starého Vesmírného střediska na Kennedyho mysu. Byla na tom báječně, jako by zázrakem setřásla hluboké amnézie.

Sheppard byl zpočátku skeptický a dohadoval se, že se mladý neurochirurg ve své posedlosti Elaine rozhodl vyzkoušet nějakou nebezpečnou a radikální tera-

pii v marné snaze ji zachránit. Představoval si, jak Martinsen unáší Elaine, jak zvedá ospalou, ale přesto krásnou ženu z nemocničního lůžka, odnáší ji do auta a vyráží s ní do drsného světla Floridy.

Zdálo se však, že je na tom Elaine skutečně velmi dobře. V tomto období zdánlivého uzdravení napsala Sheppardovi několik dopisů, ve kterých popisovala temnou, vyšperkovanou krásu přerostlého pralesa, obklopujícího jejich prázdný hotel s výhledem na Banánovou řeku a rezivějící rampy opuštěného Vesmírného střediska. Když si četl její poslední dopis v zrnitém světle torontského jara, zdálo se mu, že se celá Florida pro Elaine přetvořila v obrovskou repliku hlubokých jeskyní Gustava Moreaua, království opalizujících paláců a heraldických zvířat.

„...kéž bys mohl být tady, Rogere, les je plný sytého temně modrého světla, skoro jako by se temné laguny, kdysi pokrývající Floridu, vrátily z minulosti a znovu nás zatopily. Jsou zde zvláštní tvorové, kteří si sem snad odskočili z povrchu slunce. Když jsem se dnes dopoledne dívala za řeku, zahlédla jsem opravdického jednorožce, jak kráčí po vodě na podkovách ze zlata. Philip mi přestěhoval postel k oknu a já tam podepřená sedím celý den a dvořím se ptákům takových druhů, jaké jsem nikdy předtím neviděla a kteří sem možná přišli z nějaké prazvláštní budoucnosti. Teď už jasně cítím, že odtud nikdy neodejdu. Když jsem včera procházela zahradou, zjistila jsem, že jsem oblečena do světla, do pláště ze zlatých šupin, které padaly z mé kůže na blyštící se trávu. To intenzivní slunce dělá s časem a prostorem zvláštní triky. Vím určitě, že je tady nový druh času, nějakým způsobem sem proudí ze starého Vesmírného střediska. Každý list i květina,

dokonce i to pero, co držím v ruce, i řádky, co teď píšu, jsou obklopeny svou vlastní září.

Všechno se teď pohybuje velmi pomalu, ptákům trvá celý den, než přeletí oblohou. Začnou jako ubozí vrabečci a pak se přemění na extravagantní stvoření, opeřená a opentlená jako lyrochvost nádherný. Jsem ráda, že jsme sem jeli, i když za to tenkrát Philipa napadali. Tvrdí, že tady mám poslední naději přežít, vzpomínám si, jak říkal, že máme světlo použít, a ne se ho bát. Stejně si ale myslím, že je toho na něj moc, je hrozně unavený, chudáček. Bojí se, že usnu, říká, že když spím, snažím se proměnit v ptáka. Dnes odpoledne jsem se probudila u okna a on mě držel tak, jako bych se chystala navěky odletět do lesů.

Kéž bys tu mohl být, miláčku, tenhle svět jako by vymysleli surrealisté. Pořád si myslím, že tě tu někde potkám...”

K dopisu byl připojen vzkaz od Martinsena, že Elaine hned další den zemřela a že byla na svou žádost pohřbena v lese blízko Vesmírného střediska. Úmrtní list byl podepsán také kanadským konsulem v Miami.

O týden později zamkl Sheppard byt v Torontu a vyrazil na Kennedyho mys. V uplynulém roce netrpělivě čekal, až ho choroba dostihne, a připravoval se na ni. Jako všichni ostatní málokdy přes den vycházel ven, ale pohled mezi roletami na prázdné, sluncem zalité město, které ožívalo jen za soumraku, přiváděl Shepparda k nejrůznějším zběsilým činnostem. Vycházel do poledního žáru a potuloval se opuštěnými kancelářskými budovami, komponuje stylizované pózy v tichých výklencích zdí. Pár taxikářů a policistů

ho napjatě pozorovalo jako přízraky z rozžhavené pece. Ale Sheppard si se svými obsesemi hrál rád. Když ho to popadlo, běhal po bytě a vytahoval žaluzie, a tak měnil pokoj v sérii bílých kostek, spousta strojů, vytvářející nové druhy času a prostoru.

Premýšlel o všem, co mu Elaine napsala ve svém posledním dopise, a rozhodl se, že za ni držet ještě smutek nebude a dychtivě vyrazil na cestu na jih. Byl příliš rozrušen na to, aby mohl řídit sám, a také se obával ostřejšího světla, a tak byl odkázán na autobusy, pronajaté limuzíny a taxíky. Elaine byla vždycky přesná pozorovatelka, a on byl přesvědčen, že, jakmile dorazí na Floridu, brzy ji osvobodí od Martinsena a najde pro ně oba útočiště ve věčném tichu smaragdového lesa.

Ve skutečnosti našel jen zchátralý a zpustlý svět prachu, vypuštěných bazénů a ticha. Když před třiceti lety skončil Vesmírný věk, byla pobřežní města poblíž Kennedyho mysu opuštěna a ponechána napospas postupujícímu lesu. Titusville, Cocoa Beach a stará odpalovací základna teď tvořily oblast psychické katastrofy, zónu neštěstí. Řady opuštěných barů a motelů zahálely v horku, jejich štíty vypadaly jako zrezivělé hračky. Vedle krásných domů, kdysi patřících letovým dispečerům a astrofyzikům, zůstaly prázdné bazény, sloužící jako hřbitov mrtvého hmyzu a rozbitých slunečních brýlí.

S hlavou chráněnou pláštěm vyplatil Sheppard nervózního taxikáře. Jak šmátral po peněžence, nezamčený kufr se mu rozevřel u nohou a jeho obsah se objevil před zvědavýma taxikářovými očima: zarámovaná reprodukce Magrittova Letního pochodu, přenosný videoprojektor, dvě plechovky s polévkou, znač-

ně ohmataný svazek šesti časopisů camera classic, hrstka kazet označená Elaine/Sprchový kout I-XXV a paperbackový výběr z Mareyho Chronogramů.

Taxikář přemýšlivě pokýval hlavou. „Vzorky? Co to má všechno vlastně znamenat - s tím tu chcete přežít?“

„Dalo by se to tak říct.“ Aniž by si uvědomil ironii v taxikářově hlasu, Sheppard vysvětloval: „Funguje to jako spouštěcí zařízení pro stroj času. Můžu vám jeden taky sestrojít...“ „Už je pozdě. Můj syn...“ Taxikář s nepatrným úsměvem vytočil nahoru svá tónovaná okna a vyrazil v oblaku skelného prachu k Tampě.

Sheppard si náhodně vybral motel Starlight a otevřel si nedotčenou chatku s výhledem na vypuštěný bazén. Byl jediným hostem, kromě postaršího retrievera, který dřímал na schodech do kanceláře. Spustil žaluzie a další dva dny strávil v temnotě na umaštěné posteli, kufr vedle sebe jako „krabičku poslední záchrany“, která mu pomůže najít Elaine.

Za soumraku druhého dne vstal z postele, přešel k oknu a poprvé se pečlivě rozhlédl po Cocoa Beach. Skrz umělohmotné žaluzie sledoval stíny rozčleňující prázdný bazén, vrhající nalomenou diagonálu přes sešikmené dno. Vzpomněl si na těch pár slov, které řekl taxikáři. Složitá geometrie těchto třírozměrných slunečních hodin v sobě mohla obsahovat kódy k obsluze primitivního stroje času stokrát se opakujícího ve všech vypuštěných bazénech na Kennedyho mysu.

Motel obklopovalo zchátralé pobřežní město, jehož zpustlé bary a obchody byly v subtropickém příšeří chráněny slunečníky narůžovělých palem, rostoucích z rozpraskaných silnic a chodníků. Za Cocoa Beach leželo Vesmírné středisko s rampami rezivějícími ja-

ko staré rány v obloze. Při pohledu skrz krystalové sklo Sheppard poprvé zažil tu zvláštní halucinaci, že jednou byl astronautem, že ležel ve svém pilotním křesle nad obrovským motorem, oblečen do stříbrné fólie skafandru ... Byla to absurdní myšlenka, ale odněkud se vzít musela. Přes všechnu svou děsivost bylo Vesmírné středisko magnetickou zónou.

Kde ale je ten vizionářský svět plný ošperkovaných ptáků, který popisovala Elaine? Ten starý zlatý retriever, spící pod skákacím prknem, přece nepřejde Banánovou řeku po zlatých kopytech.

Ačkoliv si přes den moc netroufal vycházet z chatky - floridské slunce na něj bylo stále ještě příliš silné na pokus o přímou konfrontaci - donutil se Sheppard k organizovanému životu. Nejdřív začal věnovat větší péči vlastnímu tělu. Jeho váha klesala již roky, to byla součást dlouhodobého úpadku, který se nikdy nesnažil zvrátit. Stál před zrcadlem v koupelně a zíral na svůj nevábný odraz - ochablá ramena, svěšené paže a netečné ruce, ale fanatická tvář, neholena pokožka, napjatá přes kostní výběžky čelistí a tváří, oční důlky jako vchody do zapomenutých tunelů, ze kterých sálala dvě pronikavá světla. Všichni v sobě nosili obraz sebe sama z doby před deseti lety, ale Sheppard cítil, že stárne i mládne současně - jeho minulé a

budoucí já si dohodly záhadné rendezvous v této motelové ložnici.

Donutil se spolykat studenou polévku. Potřeboval být dost silný na to, aby mohl řídit auto, zmapovat lesy a ranveje Kennedyho mysu, možná si i pronajmout malé letadlo a provést průzkum Vesmírného střediska ze vzduchu.

Za soumraku, když se obloha jakoby naklonila a dí-

kybohu odhodila svůj náklad cyklámových mraků do Mexického zálivu, opustil Sheppard motel a vydal se na lov po opuštěných obchodech a supermarketech Cocoa Beach. V zarostlých postranních uličkách žilo několik starších obyvatel města a jeden bar zůstal otevřený pro pár vzácných návštěvníků. V rezavějících autech spaly lidské trosky a občas se mezi divokými palmami a tamarindy zjevil jako schizofrenický Crusoe nějaký tulák. Dávno penzionovaní inženýři z Vesmírného střediska ve svých ošuntělých bílých montérkách postávali u opuštěných obchodů, s věčným dilematem, zda přejít ulici plnou stínů.

Když si odnášel nabíječku na baterie z neobsluhovaného obchodu s elektrickými přístroji, málem vrazil do bývalého letového dispečera, který se často objevoval v televizi během kampaně snažící se zabránit rozpuštění NASA. Se zlhostejnělou tváří a očima poznamenanými vzpomínkami na zapomenuté trajektorie připomínal jednu z Chiricových figurín s hlavami označenými matematickými vzorci.

„Ne..." potácel se pryč a pitvořil se na Shepparda v divoce lomených grimasách, vytvářejících algebru nepředstavitelné budoucnosti. „Příště... sedmnáct vteřin..." Odklopýtal do soumraku, jednou rukou vyklepáváje na palmy odpočítávání svého vlastního startu.

Povětšinou byli uzavřeni sami do sebe, tito nepřítelští hosté opuštěných motelů, kde se neúčtovalo žádné nájemné a vzpomínky se nesplácely. Všichni se vyhýbali vládnímu středisku pomoci u autobusového depa. Toto zařízení, spravované psycholožkou z miamské university a dvěma postgraduálními studenty, distribuovalo potravinové balíčky a léky přestárlým obyvá-

tělům města, pospávajícím na hničících verandách. Měli také za úkol sbírat potulující se lidské trosky a přemlouvat je k odchodu do státního útulku v Tampě.

Třetího večera si při rabování místního supermarketu uvědomil, že ho přes zaprášené přední sklo svého džípu pozoruje ona bystrá mladá psycholožka.

„Nepotřebujete při té nezákonné činnosti nějak pomoci?" Přišla k němu a nahlédla do jeho krabice. „Já jsem Anne Godwinová, dobrý den. Avokádová pasta, rýžový pudink, ančovičky, tak to už jste kompletně vybaven na půlnoční hostinu. Co takhle ještě kousek masa, ten by se taky mohl docela hodit, ne?"

Sheppard se jí snažil ustoupit z cesty. „O mě se nemusíte bát. Jsem tady na pracovní dovolené... vědecký projekt."

Pronikavě si ho prohlédla. „Takže další z těch letních hostů - samí doktoři věd, emigranti Vesmírného věku. Kde bydlíte? Dovezeme vás zpátky."

Zatímco Sheppard zápasil s těžkou krabicí, zamávala na studenty, procházející se ve stínu po chodníku. V tu chvíli do ulice zabočil rezivělý chevrolet s vousatým řidičem v měkkém klobouku. Cesta byla zablokovaná džípem, takže zastavil, aby těžký sedan obrátil, a v tom v něm Sheppard poznal mladého lékaře, kterého naposledy viděl na schodech kliniky s výhledem na řeku Sv. Vavřince.

„Doktore Martinsene!" volala Anne Godwinová a pustila Sheppardovu paži. „Chtěla bych si s vámi promluvit, doktore. Počkejte...! Ten předpis, co jste mi napsal, předpokládám, že jste dospěl k menopauze -"

Martinsen se snažil odblokovat řadící páku a jeho jediným zájmem evidentně bylo vyhnout se Anne Godwinové a jejím otázkám. Pak uviděl Sheppardovy po-

zorné oči, zírající na něj zpoza krabice. Zastavil se a odpověděl mu čistým a takřka netrpělivým pohledem starého přítele, který se už před dávnou dobou smířil s určitými zrádnými činy. Nechal si narůst vousy, jako by chtěl zakrýt nějakou vadu úst nebo čelistí, ale jeho tvář vypadala adolescentně i staře, stravována nějakou zvláštní horečkou.

„Doktore... už jsem to ohlásila-" Anne Godwinová se konečně dostala k Martinsenovu autu. Učinil nesmělý pokus zakrýt volně omotaný svazek mosazných tyčí na záclony na sedadle

vedle sebe. Měl snad v úmyslu rozvěsit po lese drahocenné látky? Než se Sheppard mohl zeptat, zařadil Martinsen zpátečku a odsvištěl, přičemž uhodil Anne Godwinovou postranním zrcátkem do ruky.

Alespoň teď věděl, že tu Martinsen je, a jejich kratičké setkání Sheppardovi umožnilo nepozorovaně vyklouznout Anne Godwinové. Následován zesláblým retrieverem, odnesl Sheppard zásoby zpátky do motelu a oba si pochutnali na báječné svačince v temnotě u vypuštěného bazénu.

Už se cítil silnější, věřil, že brzy vypátrá Martinsena a vysvobodí Elaine. Příští týden spával dopoledne a odpoledne trávil opravováním starého plymouthu, který zrekvíroval v místním servisu.

Jak předpokládal, Martinsen brzy nasadil nového strašáka. Na obloze nad Cocoa Beach začal sérii pravidelných letů malý dráček ve tvaru ptáka. Jeho stříbrná šňůra mizela v lese někde na sever od města. Za ním vzletli do vzduchu dva další a toto trio se prohánělo poklidnou oblohou, navigováno nějakým nadšencem z lesa.

V následujících dnech se začaly na ulicích města

objevovat další ptačí emblémy, neumělé picassovské holubice namalované křídou na tabulích u vchodů do obchodů, na zaprášených střeších aut, na blátě s listy na vypuštěném dnu bazénu v motelu Starlight, zřejmě samá kryptická poselství od Martinsena.

Že by se ho neurochirurg snažil vylákat do lesa? Sheppard nakonec podlehl zvědavosti a jednou pozdě odpoledne zajel na malé letiště v Titusville. Na ošuntělém letišti byl provoz jen minimální a vysloužilý pilot podřimoval ve své zaprášené kanceláři pod tabulí inzerující vyhlídkové lety po mysu.

Po krátkém handrkování si Sheppard pronajal jednomotorovou cessnu a vzletl do něžného soumraku. Provedl pečlivý průzkum starého Vesmírného střediska a nakonec uviděl podivný noční klub v lese a s bolestí zahlédl i ten podivný, holohlavý přízrak pádící mezi stromy. V té chvíli vyrazil Martinsen ve svém šokujícím šlapacím kluzáku s jasným úmyslem napadnout Shepparda ze zálohy a donutit ho havarovat s cessnou do džungle. Sheppardovi se ale podařilo uniknout a dopotácel se zpátky ke Cocoa Beach do přílivu. Anne Godwinová ho doslova vytáhla z uvízlého letadla, ale podařilo se mu ji zpacifikovat a utéci před ní do motelu.

Ten večer odpočíval v křesle u prázdného bazénu, dívaje se na videokazety se svou ženou, promítané na stěnu na hlubším konci bazénu. Někde v těchto intimních kombinacích těla a geometrie, paměti, něhy a touhy byl klíč k svěžímu vzduchu, k novému času a prostoru, který tady na mysu bezděčně objevili první astronauti a který on sám zahlédl toho večera z kabiny potápějícího se letadla.

Ráno Sheppard usnul, ale dvě hodiny poté se pro-

budil náhlým přesunem světla v potemnělé ložnici. Nastalo miniaturní zatmění slunce. Světlo se mihotalo v záchvěvech proti oknu. Z postele Sheppard rozeznal profil ženské tváře a načesané vlasy, promítající se na umělohmotné žaluzie.

Dodal si odvahy čelit dychtivému rannímu slunci a jakékoliv nepříjemné fóbii spěchu a roztáhl žaluzie. Sedmdesát metrů od něj, zavěšen nad židlemi na druhé straně bazénu, visel ve vzduchu veliký papírový drak. Proti slunečnímu kotouči se rýsovala nakreslená postava okřídlené ženy s pažemi roztaženými přes plátno. Její stín ťukal na žaluzie jen kousek od Sheppardových prstů, jako by prosila, aby ji pustil do bezpečí potemnělé ložnice.

Že by mu Martinsen nabízel výlet na tomhle obrovitém draku? S očima chráněnými nejsilnějšími slunečními brýlemi Sheppard opustil chatku a přešel kolem vypuštěného bazénu. Bylo načase se slunci skromně postavit. Drak nad ním povlával s jemným pleskáním, jeho stříbrná šňůra mizela za kůlnou na čluny asi půl míle odtud.

Sheppard sebejistě vyrazil po cestě kolem pláže. Cessna během noci zmizela, byla odplavena mořem. Za kůlnou namotával pouštěč draků svůj obrovský stroj, ženin stín Shepparda neustále doprovázel, záplava jejích vlasů zůstávala u jeho nohou. Už si byl jistý, že najde Martinsena mezi zchátralými rychločluny, jak smotává záhadné poselství, které vyslal do divokého povětří.

Sheppard se zastavil, aby se rozhlédl kolem, přičemž téměř klopýtl o ženský stín. Po tolika týdnech, kdy se vyhýbal dennímu světlu, se cítil nesvůj z přesvícených perspektiv, z moře šplouchajícího po okra-

jích jeho myšlenek, s jazyky šlehaajícími přes pláž jako nějaké zrádné zvíře. Ignoroval to a rozběhl se po cestě. Pouštěč draků zmizel, vyklouzl do ulic plných palm.

Sheppard odhodil sluneční brýle a podíval se nahoru. Byl překvapen tím, že je obloha blíž, než si pamatoval. Byla téměř vertikální, zkonstruovaná z krychlových bloků míli širokých, jako stěna obrovské obrácené pyramidy.

Vlny se tlačily do mokrého písku u jeho nohou, pochlebující dvořané v tomto paláci světla. Pláž jako by se nakláněla, cesta se stáčela opačným směrem. Zastavil se a opřel se o střechu opuštěného auta. Sítnice ho pálily, rozpíchány tisíci jehličkami. Ze střech barů a motelů stoupal horečnatý třpyt, stejně jako ze zrezivělých neonových reklam a křemenitého prachu u jeho nohou, jako by se celá krajina měla právě vznítit.

Kůlna se vzdouvala proti němu, její střecha se zmítala ze strany na stranu. Obrovité dveře se náhle rozevřely jako stěny prázdné hory. Sheppard ustoupil, na okamžik oslepen temnotou, když tu se ze stínů vyřítila postava okřídleného muže a proběhla kolem něj přes písek do bezpečí blízkého lesa. Pod opeřenou maskou zahlédl Sheppard vousatý obličej, na pažích měl muž připevněna křídla z plátna na dřevěném rámu. Mávaje s nimi nahoru a dolů jako nějaký excentrický letec prchal mezi stromy, přičemž mu neobratná křídla spíše překážela, než pomáhala. Jedno se mu utrhl hned u ramene, když se zapřičil mezi dvěma palmami. Zmizel v lese, stále vyskakuje ve snaze nabrat svým jedním křídlem vzduch.

Sheppard byl příliš překvapen na to, aby se Martinsenovi smál, ale rozběhl se za ním. Sledoval stopu

kovového drátu, který se za neurochirurgem rozplétal. Rogalo se zřítilo na střechu dragstoru poblíž, ale Sheppard mu nevěnoval pozornost a běžel dál úzkými uličkami. Stopa končila pod zadními koly opuštěného tahače, ale to už Martinsena ztratil.

Všude okolo byly obrazy ptáků, namalované křídou na plotech a kmenech stromů, byly jich stovky, tvořily hrozivou voliéru, jako by se Martinsen snažil zastrašit původní obyvatele lesa a zahnat je z mysu pryč. Sheppard seděl na stupačce nákladáku a držel mezi prsty ulomený konec šňůry létajícího draka.

Proč si Martinsen na sebe navlékl ta prapodivná křídla, chtěl se snad přeměnit v ptáka? Na konci cesty dokonce zkonstruoval hrubou ptačí past, dost velkou na to, aby pojala kondora nebo menšího okřídleného člověka, klec velikosti chatky, která se komíhala v šalebné rovnováze na bambusových tyčkách.

Zakrýváje si oči před žářem vyšplhal Sheppard na kapotu nákladního auta a pokoušel se zorientovat. Vstoupil do neznámé části Cocoa Beach, do bludiště cest, zarostlých lesem. Již se dostal do zóny chvějivého světla, které viděl z cesty, k té tlumené lucerně, planoucí z Vesmírného střediska a osvětlující všechno, čeho se dotkne. Světlo bylo hlubší, ale pronikavější, jako by každý lístek a květina byly oknem do pece.

Vedle řady omšelých barů a obchodů stála čelem proti němu podivná prádelna. Vmáčkнутá jako sendvič mezi zabeďněný obchod s domácími potřebami a zchátralý bufet připomínala miniaturní chrám, se střechou se zlacenými taškami, chromovanými dveřmi a okny s jemné cizelovaným sklem. Celá konstrukce byla ponořena do hlubokého vnitřního světla jako nějaká lampou osvětlená jeskyně v ulici s hroby světců.

Ta samá bizarní architektura se opakovala i v okolních ulicích, které se ztrácely v lese. Obchod s konzervami a benzinová stanice s myčkou aut se třpytily ve slunci, postavené zřejmě pro nějakou skupinu pro vesmír nadšených návštěvníků z Bangkoku či Las Vegas. S přerostlými tamarindy a španělským mechtem vytvářely pozlacené věžičky a kovová okna vyšperkované lesní předměstí.

Sheppard se vzdal dalšího pátrání po Martinsenovi, který se teď mohl skrývat někde nahoře na rampách Apolla, a rozhodl se vrátit do motelu. Cítil se vyčerpaný, jako by jeho tělo bylo obaleno těžkým brněním. Vešel do pavilónu vedle bufetu, usmívaje se extravagantnímu interiéru skrovné prádelny. Pračky trůnily v altáncích ze železa a zlaceného skla, v řadě k

sobě přimknutých kapliček, postavených zde pro vzývání montérek a kombinéz vesmírných inženýrů.

Kolem Shepparda matně problikávalo rubínové světlo, pavilón se chvěl mírným zemětřesením. Dotkl se rukou prosklené stěny a s překvapením zjistil, že mu dlaň splynula s jejím povrchem jako obraz promítnutý na plátno. Prsty se mu třásly, stovky obrysů navršených na sebe. Chodidla bubnovala o podlahu, vysílající zpětné proudy jeho nohama a boky, jako by se transformoval do holografického obrazu, nekonečného množství replik sama sebe. V zrcadle nad kovovým pultem u pokladny, nyní byzantského trůnu, zářil jako archanděl. Zvedl z pultu skleněné těžítko, chvějící se drahokam z pulzujícího korálu, náhle zaplavený svým vlastním rudým mořem. To rubínové světlo, vyzařující ze všech stěn prádelny, bylo napájeno jeho vlastním krevním proudem, přecházejícím v záchvěvy násobících se obrazů.

Zíraje na své průsvitné ruce, opustil Sheppard pavilón a vydal se intenzivním slunečním světlem do ulic. Za naklánějícími se ploty viděl vypuštěné bazény Cocoa Beach, každý měl složitou geometrii světla a stínu a ve zkosených dnech zakódované tajné vchody do jiných rozměrů. Vstoupil do města yanter, kosmických ciferníků, zapadlých do země před každým domem a motelem, pro radost oddaných cestovatelů časem.

Ulice byly opuštěné, ale za sebou slyšel známé usilovné ťapkání. Starý retriever se belhal po chodníku a jeho srst vydávala chvějivé zlaté světlo. Sheppard na něj zíral, a na chvíli si byl jist, že vidí onoho jednorožce, kterého Elaine popisovala v posledním dopise. Podíval se na svá zápěstí, na své zářící prsty. Slunce jeho kůži vytvrzovalo v pancíř z měděného světla, oblékajíc mu paže a ramena do rytířského brnění. Čas kolem něj se kondenzoval, tisíc replik jeho samého z minulosti se vrhlo do přítomnosti a přimknulo se k němu.

Světelná křídla mu visela z ramen, opeřená zlatým slunečním chmýřím, znovuzrození duchové jeho bývalých a budoucích já se k němu tady, v ulicích Cocoa Beach, přidružili na jeho příkaz.

Ze dveří chatrče vedle kůlny na čluny na Shepparda vyděšeně zírala jakási stařena. Křehkýma rukama si upravovala vlasy s modrým přelivem, když zjistila, že se z vetché babizny přeměnila v napudro-vanou krasavici ze zapomenutých Versailles svého mládí, tisíc mladších já z každého dne jejího života jí s radostí stanulo po boku, zbarvující její uvadlé líce a zahřívající její hůlkovité ruce. Její postarší manžel na ni zíral ze své houpací židle, poprvé za desetiletí ji

poznal, sám přeměněn na conquistadora, napůl spícího vedle magického moře.

Sheppard zamával jim i vandrákům a troskám, vynořujícím se do světla z chatek a motelových pokojů, letargickým andělům, z nichž každý se probouzel do svého mládí. Proud světla pronikající vzduchem se začínal zpomalovat, vrstvy času se navzájem překrývaly, lamely minulosti a budoucnosti splynuly. Příboj fotonů brzy utichne, vesmír a čas se navěky zastaví. V touze stát se součástí tohoto magnetického světa zvedl Sheppard svá křídla a tvář natočil k slunci.

„Vy jste se snažil létat?“ Sheppard seděl u stěny vedle své postele, pažemi jako zmrzačenými křídly pevně svíral svá kolena. Okolo v potměšlé ložnici byly známé součásti jeho vybavy, reprodukce Mareyho a Magritta, připíchnuté na toaletním stolku u zrcadla, promítačka, připravená promítnout černou cívku filmu na zeď nad jeho hlavou.

Ale pokoj vypadal zvláštně, kabina, přidělená mu na záhadném parníku s touto starostlivou psycholožkou, sedící u paty jeho postele. Vzpomněl si na její džíp na prašné cestě, na megafon vřeštící na ten postarší pár a ostatní trosky, když se chystali vznést se do vzduchu jako letka andělů. Náhle se zas vrátil svět nudy, jeho minulá a budoucí já od něj uprchlá a on zjistil, že stojí v ulici ošuntělých barů a barabizen, strašák se starým psiskem. Vandráci a starý pár se v úžasu štípali do vyschlých tváří a mizeli zpět do svých temných ložnic.

Takže tohle byla přítomnost. Nevědomky strávil celý život v téhle šedivé, nanicovaté zóně. Těžítko ale stále ještě svíral v ruce. I když teď nereagovalo, při

pozdvihnutí do světla začne znovu zářit, svolávajíc k sobě svou krátkou minulost a neohraničenou budoucnost.

Sheppard se pro sebe usmál, když si vzpomněl na ta průzračná křídla - samozřejmě to byla iluze, změř mnohanásobných já, třpytících se na jeho pažích a ramenou jako obrovské elektrické opeření. Ale možná někdy v budoucnosti byl okřídleným mužem, skleněným ptákem, kterého za chvíli polapí Martinsen? Viděl se uvězněn v pastech na kondory, jak sní o slunci...

Anne Godwinová vrtěla hlavou. Odvrátila se od Shepparda a se zjevným odporem zkoumala pornografické fotografie připíchnuté na dveře skříně. Snímky na lesklém papíře byly pokryty geometrickými diagramy, které tento podivný obyvatel motelu narýsoval přes kopulující ženy jako sekundární anatomii.

„Tak to je ta vaše laboratoř? Už vás pozorujeme celé dny. Kdo vlastně jste?“

Sheppard vzhledl od svých zápěstí se vzpomínkou na zlatou tekutinu, která proudila jeho nyní střízlivými žilami.

„Roger Sheppard.“ A pak impulzivně dodal: „Jsem astronaut.“

„Vážně?“ Jako staroslivá sestra se posadila na kraj postele s pokusem dotknout se Sheppardova čela. „Je to zvláštní, kolik vás sem na Kennedyho mys přichází - když uvážíme, že vesmírný program skončil už před třiceti lety.“

„Neskončil.“ Sheppard se s klidem pokusil, jak nejlépe uměl, opravit tuto půvabnou, ale pomýlenou dívku. Přál si, aby odešla, ale již tušil, že by mohla být užitečná. Kromě toho jí toužil pomoci a vysvobodit ji z tohoto šedivého světa. „Je tu totiž nový program pro

tisíce lidí-j sme na začátku prvního opravdového Vesmírného věku.“

„A proč ne druhého? Takže lety Apollo byly...?“ „Špatně pochopeny.“ Sheppard ukázal na Mareyho chronogramy na zrcadle toaletního stolku, rozmazané fotografie s časovými posuny, tak podobné tomu, jak se viděl předtím, než přijela Anne Godwinová. „Výzkum vesmíru je odvětví aplikované geometrie velmi příbuzné s pornografií.“

„To zní divně.“ Trochu se otrásla. „Ty vaše fotografie vypadají jako recept na zvláštní druh šílenství. Během dne byste neměl vycházet. Sluneční světlo způsobuje zánět očí a mozku.“

Sheppard si opřel obličej o chladivou stěnu a přemýšlel, jak se zbavit této přespříliš starostlivé mladé psycholožky. Oči mu přejely po hřebenech světla mezi plastikovými žaluziemi. Už se slunce nebál a toužil se dostat z tohoto tmavého pokoje. Jak tak seděl, cítil se jako statický obraz v jednom z rámečků na cívce filmu v promítačce na nočním stolku. Celý jeho minulý život mu připadal jako zastavený rámeček - jeho dětství a školní dny, McGill a Cambridge, první zaměstnání ve Vancouveru, jeho dvoření se Elaine, to vše dohromady bylo jako příliš mnoho klipů hraných špatnou rychlostí. Sny a ambice každodenního života, ubohé naděje a zklamání, pokusy znovu dát ty jednotlivé prvky do jednoho celku. Emoce byly nejdůležitějšími liniemi v téhle roztažené pavučině událostí. „Je vám dobře? Chudáčku, můžete dýchat?“ Sheppard si uvědomil ruku Anne Godwinové na svém rameni. Tiskl prsty kolem těžítka tak pevně, až mu zbělala pěst. Uvolnil své sevření a ukázal jí skleněnou květinu.

Prohodil jakoby nic: „Je tu pár podivuhodných architektonických kousků - pumpy a prádelny jako siamské chrámy. Všimla jste si jich?“

Vyhnula se jeho pohledu. „Ano, na severu města. Ale tam já radši nechodím.“ Váhavě dodala: „Nad Vesmírným centrem je zvláštní světlo, člověk neví, jestli má věřit vlastním očím.“ Zvážila květinu ve své drobné dlani, prsty stále ještě s modřinami od Martinse-nova postranního zrcátka. „To jste našel tam? Vypadá to jako zkamenělina budoucnosti.“

„To ano.“ Sheppard se natáhl a vzal si těžítko zpátky. Potřeboval jeho bezpečí, připomínalo mu ten *zářící* svět, ze kterého ho tato mladá žena vyrušila. Možná by se k němu přidala? Podíval se na její pevné čelo a orlí nos s ostře řezanou špičkou, která by určitě dokázala zkrotit větry času, a na její široká ramena, dost silná na to, aby unesla zlacené opeření. Pocítil náhlou potřebu ji vyzkoušet, obsadit do role v novém videofilmu, prozkoumat roviny jejího těla jako pilot dotýkající se křidélek na bocích a trupu neznámého letadla.

Postavil se a přešel ke skříní. Bez přemýšlení začal porovnávat nahou postavu své ženy s anatomii té dívky sedící na posteli, obrysy jejích prsou a stehen, trojúhelníky jejího krku a stydké kosti.

„Ale no tak, to si vyprošuju..." Postavila se mezi Shepparda a fotografie. „Já se do toho vašeho experimentu zatáhnout nenechám. Stejně přijde policie hledat to letadlo. Tak co to všechno má znamenat?"

„Promiňte mi to." Sheppard se zarazil. Skromně ukazoval na části své „výbavy", útržky filmů, chro-nogramy a pornografické fotografie, reprodukci Mag-ritta. „Je to něco jako stroj. Stroj času. Je poháněn

prázdným bazénem venku. Snažím se postavit metaforu, abych oživil svou ženu."

„Vaši ženu? Kdy zemřela?"

„Před třemi měsíci. Ale je tady, v lese, někde poblíž Vesmírného střediska. Tenkrát večer, to byl její lékař, snaží se změnit v ptáka." Než mohla Anne Godwinová protestovat, vzal ji Sheppard za paži a vedl ji ke dveřím chatky. „Jen pojd'te, ukážu vám, jak ten bazén funguje. Nebojte se, budete venku jen deset minut -my všichni se slunce až příliš bojíme."

Uchopila ho v podpaží a šla s ním k prázdnému bazénu, tvář zdrsnělou v prudkém světle. Dno bazénu bylo pokryté listím a odhozenými černými brýlemi, ve kterých byl jasně viditelný nákres ptáka.

Sheppard dýchal volně v zlatem zalitém vzduchu. Na obloze nebyli žádní draci, ale na sever od Cocoa Beach zahlédl letadlo na šlapací pohon, jak krouží nad lesem, chatrná křídla vznášející se v teplých sloupcích vzduchu. Sešplhal po chromovaném žebříku na mělký konec bazénu a pak pomohl nervózní dívce.

„To je klíč ke všemu," vysvětloval, zatímco ho pozorně sledovala s očima začleněnými před hroživým žářem. Cítil lehkost v hlavě, když hrdě ukazoval na strohou geometrii bílých dlaždiček a stínu. „Je to stroj, Anne, úžasný stroj. To není náhoda, že je Vesmírné středisko obklopené prázdnými bazény." Náhle si uvědomil intimitu, sdílenou s touto mladou psycho-ložkou, a jist si tím, že ho neudá policii, rozhodl se jí svěřit. Když scházeli po svažujícím se dně na hluboký konec, vzal ji za ramena. Pod jejich nohama praskaly černé čočky tuctů odhozených slunečních brýlí, pár z těch tisíců, hozených do vypuštěných bazénů v Cocoa Beach jako mince do římské fontány.

„Anne, ^z toho bazénu vedou nějaké dveře, snažím se je najít, postranní vrátka, kterými všichni můžeme uniknout. Ta vesmírná nemoc - spíš se týká času a ne vesmíru jako všechny lety Apollo. Myslíme si, že je to druh šílenství, ale ve skutečnosti je. to asi součást rezervního plánu, vzniklého před milióny let, skutečného vesmírného programu, možnosti uniknout do světa mimo čas. Před třiceti lety jsme otevřeli dveře do vesmíru..."

Seděl na dně vypuštěného bazénu mezi rozlámanými brýlemi, záda opřena o vysokou zeď u jeho hlubokého konce, a rychle mluvil sám pro sebe, zatímco Anne Godwinová vyběhla po svažujícím se dně pro svou lékařskou brašnu z džípu. V bílých rukou svíral skleněné těžítka, jeho krev a slunce naplňovaly květinu rudým plamenem.

Později, když s ní odpočíval v ložnici v motelu, a během dalších dnů toho týdne, který strávili spolu, jí Sheppard vyprávěl o tom, jak se snaží osvobodit svou ženu a najít klíč ke všemu, co se kolem nich děje.

^Anne, zahod' ty hodinky. Vytáhni žaluzie. Mysli na vesmír jako na simultánní strukturu. Všechno, co se kdy stalo, a všechny události, které se kdy stanou, se odehrávají najednou. Můžeme umřít, a přesto být zároveň stále naživu. Smysl naší identity, proud věcí, které se kolem nás odehrávají, je něco jako optická iluze. Máme oči příliš blízko u sebe. Ty zvláštní chrámy v lese, ti nádherní ptáci a zvířata - vždyť jsi je taky viděla. Musíme všichni přijmout slunce, chci, aby tvoje děti žily tady, a Elaine..."

„Rogere -" Anne odsunula jeho ruce ze svého levého nadra. Po několik minut své promluvy zkoumal

Sheppard posedle jeho zaoblenost jako zloděj, snažící se otevřít sejf. Zírala na nahé tělo tohoto posedlého člověka, na jeho bílou kůži střídající se na loktech a krku s oblastmi do černá opálenými, geometrie světla a stínu byla tak nejednoznačná jako vypuštěný bazén.

„Rogere, umřela před třemi měsíci. Vždyť jsi mi ukazoval kopii úmrtního listu."

„Ano, umřela." souhlasil Sheppard, „ale jen v jistém smyslu. Někde tady je, v totálním čase. Nikdo, kdo někdy žil, nemůže opravdu umřít. A já ji najdu, vím, že na mě čeká, abych ji

znovu oživil..." Skromně ukázal na fotografie rozvěšené po ložnici. „Možná to nevypadá jako nic moc, ale je to metafora, která bude fungovat."

Během toho týdne se Anne Godwinová ze všech sil snažila pomoci Sheppardovi zkonstruovat jeho „stroj". Celý den se podrobovala polaroidové kameře a nechala filmovat své tělo, které pak Sheppard promítal na stěnu nad postelí v nekonečných pornografických pozicích, do kterých nastavovala svá stehna a stydkou kost. Sheppard na ně zíral dlouhé hodiny nastavitelným ohniskem, jako by mohl najít mezi těmito obrazy anatomické dveře, jeden z klíčů ke kombinaci válců hracích automatů, kde dalšími esy byly Mareyho chronogramy, surrealistické obrazy, vypuštěné bazény a stále jasnější světlo venku. Večer s ní Sheppard vycházel ven do soumraku a nechával ji pózovat vedle prázdného bazénu, od pasu nahou, ženu ze snu v krajině od Delvauxe.

Mezitím na obloze nad Kennedyho mysem pokračoval Sheppardův souboj s Martinsenem. Po bouři byla potopená cessna vyvržena na pláž, kousky křídla

a kormidla, části kabiny a podvozku. Znovuobjevení letadla přivedlo oba muže k zuřivé činnosti. Po ulicích Cocoa Beach se množily ptačí motivy, nastříkané sprejem na odlupující se průčelí obchodů. Náčrtky olbřímích ptáků pokryly pláž, jejich pařáty drásaly úlomky cessny.

A světlo bylo jasnější a jasnější, vyzařovalo z ramp Vesmírného střediska, zachvacovalo stromy a květiny a pokrývalo zaprášené chodníky kobercem z diamantů. Co se Anne týče, ta podivná aura, ležící nad Cocoa Beach, se jí snažila otisknout do rohovek. Okna ji znervózňovala a v těch posledních dnech se Sheppardovi zcela poddala. Pouze, když se jí snažil udusit, v pomateném pokusu osvobodit její minulá a budoucí já z jejich vězení, uprchlá z motelu a vyrazila za šerifem v Titusville.

Jakmile houkačka policejního auta dozněla v lese, uvelebil se Sheppard za volantem plymouthu. Dospěl na starou cestu NASA přes Banánovou řeku a v poslední chvíli zabočil na nepoužívanou okružní silnici. Uvolnil zaťaté pěsti a s výčitkou si uvědomil, že ho ruce stále ještě pálí z boje s Anne Godwinovou. Kdyby tak jen měl víc času, aby ujistil tu dívku, že se jí snaží pomoci, že ji chce vysvobodit z dočasného, v čase uzavřeného těla, které s takovou láskou hladil.

Sheppard znovu nastartoval motor a sjel na okružní silnici, ze které se již stala hrbolatá stezka v džungli. Tady, na Merritově ostrově, téměř v dosahu stínů velkých ramp, vypadal les, jako by stál v plameni světla, ponorkový svět, ve kterém listy a větve visely beztlížně všude kolem něj. Zbytky prvního Vesmírného věku se nořily z mlází jako přesvětlení duchové — sfé-

rická cisterna s palivem připíchnutá k saku kvetoucích lián, odpalovací zařízení zhroucená u nohou rozpadajících se ramp, obrovské pásové vozidlo vysoké šest pater jako nějaký železný hotel, jehož rozvinuté pásy tvořily dvojitou článkovanou kovovou cestu lesem.

O šest set metrů dál, kde stezka mizela pod zhroucenou palisádou z palmových kmenů, Sheppard vypnul motor a vystoupil z auta. Teď, když už byl uvnitř hranic Vesmírného střediska, zjistil, že proces prolínání času ještě dále pokročil. Vedle něj ležely palmy hnijící a ožívající zároveň, jejich mladistvé kmeny zářily jadeitovou zelení a sálaly měděnými odstíny své lesní dospělosti, elegantní v šedivé uniformitě svých uvadajících let.

Skulinou v zeleni Sheppard uviděl rampu Apolla 12, zvedající se mezi vysokými duby jako ručička obrovských slunečních hodin. Vrhala stín přes stříbrný přítok Banánové řeky. Sheppard si vzpomněl na svůj let v cessně a odhadl, že noční klub musí být něco přes míli na severozápad. Vyrazil pěšky lesem, přeskakoval z jednoho pařezu na druhý a vyhýbal se záclonám španělského mechu, splétajícího okouzující fresky. Přesl malou mokřinu u mělkého potůčku, v níž se velikánský aligátor spokojeně opaloval v záři sebou samým vydávaného světla a smál se sám pro sebe, jak se jeho zlaté čelisti tulily k jeho minulým a budoucím já. Z vlhkého humusu tryskalo živoucí kapradí, ozdobné listy se rozvířaly jako pomačkané svitky, vrstvy mědi a měděnky se vzájemně prolínaly. I nejskromnější břechťan jako by hltal těla dávno zmizelých astronautů. Byl to svět vyživovaný časem.

Stromy byly ozdobeny ptačími znaky, picassovské

holubice byly nadrásané na každém kmeni, jako by nějaký přepracovaný ředitel stěhovací

firmy připravoval celý les k odletu. Byly tu obrovské pastí, nastražené na těsných mýtinách a jasně určené k polapení kořisti jiné, než jsou ptáci. Když stál Sheppard u jedné z těch na chybný krok číhajících konstrukcí, všiml si, že jsou všechny nasměrovány k rampám Apolla. Martinsen se tedy nyní bál nikoliv Shepparda, ale jakési éterické bytosti, chystající se vynořit ze srdce Vesmírného střediska.

Sheppard hodil větev na jemně vyváženou past. Následoval záchvěv vymrštěného bambusu a těžká konstrukce spadla na zem v mraku listů, vysílajíc jiskřičky světla, odrážející se mezi stromy. Takřka okamžitě proběhla horečná aktivita nízkým porostem zářících trpasličích palem asi sto metrů od něj. Zatímco Sheppard čekal, ukryt za pastí, přiblížila se k němu běžící postava, vousatý muž v roztrhaném ptačím kostýmu, napůl Crusoe, napůl indiánský hrdina, jasné papoušci peří připevněné na zápěstí a letecké brýle na čele.

Doběhl k pasti a pološileně na ni zíral. Když s úlevou zjistil, že je prázdná, setřel si opadané peří z očí a podíval se upřeně na baldachýn nad svou hlavou, jako by čekal, že jeho kořist bude trůnit na některé z větví.

„Elaine...!”

Martinsenův výkřik byl patetickým vytím. Netuše, jak neurochirurga uklidnit, vyhlédl Sheppard z úkrytu.

„Elaine tu není, doktore-“

Martinsen sebou trhl, jeho vousatá tvář byla droboučká jako u dítěte. Zíral na Shepparda, stěží se

ovládaje. Oči se mu toulaly po zářící zemi a listů, rozmazané okraje jeho prstů nervózně blikaly, snad ze strachu před duchy jeho jiných já, která se k němu teď připojovala. Varovně na Shepparda gestikuloval, ukazuje na množící se obrysy jeho paží a nohou, vytvářející zářící brnění.

„Shepparde, nepřestávejte se hýbat. Slyšel jsem nějaký hluk - viděl jste Elaine?”

„Je přece mrtvá, doktore.”

„I mrtví mohou mít sny!” Martinsen třesoucí se jako v horečce kývl na Shepparda. Ukázal na ptačí pasti. „Zdá se jí o létání. Dal jsem to sem, kdyby snad chtěla utéct.”

„Doktore...” Sheppard se přiblížil k vyčerpanému lékaři. „Jen ji nechte létat, když chce, nechte ji snít. A nechte ji probudit se...”

„Shepparde!” Martinsen ustoupil, vyděšen Shep-pardovou elektrickou rukou, zdviženou proti němu. „Ona se snaží vrátit z mrtvých!”

Ale než se k němu Sheppard dostal, neurochirurg se odvrátil. Uhladil si peří, vyrazil mezi palmy a s vytím plným bolesti a hněvu zmizel v lese.

Sheppard ho nechal být. Teď už věděl, proč Martinsen vypouštěl své létající draky a naplnil les obrazy ptáků. Připravoval celé Vesmírné středisko pro Elaine, přeměňoval džungli ve voliér, v níž by se mohla cítit doma. To pohled na ženu s křídly probouzející se na smrtelném lůžku ho vyděsil. Doufal, že ji nějak dokáže udržet v magickém království lesů Kennedyho mysu.

Sheppard opustil pasti a vydal se dál lesem, oči upřené na velké rampy, které teď byly jen pár set metrů od něj. Cítil, jak si větry času hrají s jeho tělem,

přilepující mu další a další já k pažím a ramenům, cítil, jak se znovu přeměňuje v ono andělské stvoření, které se procházelo rozpadajícími se ulicemi Cocoa Beach. Přešel betonovou ranvej a vstoupil do hlubšího lesa, do smaragdového světa vyzdobeného extravagantními freskami, do paláce beze stěn.

Téměř přestal dýchat. Tady, v centru Vesmírného střediska, cítil, jak čas hltavě polyká sám sebe. Nekonečné minulosti a budoucnosti lesa se smísily. Dlouhoocasý papoušek se zastavil mezi větvemi nad jeho hlavou, elektrický emblém sama sebe, vznešenější než páv. Ošperkovaný had visel z větve, sbíraje všechny ozdobené kůže, které kdysi svlékl.

Přítok Banánové řeky klouzal mezi stromy, stříbrný jazyk pasivně ležící u jeho nohou. Na jeho břehu o padesát metrů dál stál ten noční klub, který viděl z cesty, a jeho zářivá fasáda svítila listovím.

Sheppard na kraji vody zaváhal a pak vstoupil na její pevný povrch. Pod nohama cítil

křehké vlnky, jako by kráčel po podlaze ze zmrzlého skla. Bez času vodu nic nemohlo vyrušit. Ze zlatavé trávy před nočním klubem se začalo zvedat hejno žluv. Visely tiše ve vzduchu, zlaté vějíře zalité sluncem.

Sheppard vystoupil na břeh a šel po svahu směrem k nim. Obrovitý motýl roztáhl svá harlekýnevská křídla proti vzduchu a zastavil se v půli letu. Sheppard se mu vyhnul a kráčel ke vchodu nočního klubu, kde na trávě ležel kluzák na nožní pohon s vrtulí podobající se zářícím mečům. Jakýsi pták se krčil nad lesem, vzácný druh kvesala nebo tukana, který ještě nedávno byl skromným špačkem. Obhlížel svou kořist, ještěřičku odpočívající na schodech, která teď byla sebejistým leguánem obrněným všemi svými já.

Jako všechno v lese, oba se stali ozdobnými tvory, zbavenými zlých úmyslů.

Křišťálovými dveřmi nahlédl Sheppard do stinného loubí nočního klubu. Teď viděl, že tento exotický pavilón nebyl kdysi ničím víc než jen služebním domkem hlídače parku, víkendovým útlukem nějakého pozorovatele ptáků, který byl teprve světlem svých hromadících se identit přetransformován na miniaturní kasino. Magickákřídlová okna odhalovala malý, ale bohatý pokojík, kruh dobře vypolstrovaných elektrických křesel a vedle kuchyni jako postranní kapličku chromované katedrály. Podél zadní stěny byla naskládána sada nepoužitých klecí, nechaných zde před lety nějakým místním ornitologem.

Sheppard otevřel závoru na dveřích a vstoupil do nevětraného interiéru. Všude visel zatuchlý a nepříjemný pach, ne po ptácích, musela tu být nějaká zapomenutá mrtvola, příliš dlouho skladovaná na slunci.

Za kuchyní, částečně skryta ve stínech vrhaných těžkými závěsy, stála veliká klec z lesklých mosazných tyčí. Spočívala na úzkém stupínku potaženém sametovým sukem, jako by se tu nějaký šílený kejklíř chystal provést rafinovaný trik za pomoci asistenta a hejna holubic.

Sheppard přešel opatrně přes pokojík, aby se nedotkl zářících židlí. V kleci bylo uzamčeno úzké nemocniční lůžko, jehož postranice byly zvednuté a pevně zabezpečené. Na holé matraci ležela postarší žena v županu. Zírala slabýma očima na mříže nad svým obličejem, vlasy schované do bílého ručníku, těsně omotaného kolem čela. Jednou artritickou rukou svírala polštář a bradu měla vytrčenou jako tesaná so-

cha. Ústa, otevřená ve smrtelném šklebu, v ošklivé křeči odhalovala její překvapivě rovné zuby.

Při pohledu na voskovou pokožku této kdysi známé tváře, která byla po tolik let součástí jeho života, si Sheppard nejdřív pomyslel, že se dívá na tělo své matky. Ale když stáhl sametovou drapérii, slunce se dotklo porcelánových korunek ženiných zubů.

„Elaine...”

Teď již přijal, že zemřela, že přišel příliš pozdě do tohoto nouzového mauzolea, kde truchlící Martinsen držel její tělo zamčené v kleci, zatímco se snažil vylákat Shepparda do lesa.

Natáhl se skrz mříže a dotkl se jejího čela. Jeho nervózní ruka sňala ručník z holého skalpu. Než ale mohl pokrývkou vrátit zpátky na hlavu, ucítil, že ho něco chytilo za zápěstí. Její pravá ruka, hrst sukovitých klacíků, z nichž jakýkoliv cit již dávno vyprchal, se pohnula a uchopila jeho. Její slabé oči klidně zíraly na Shepparda, bez překvapení poznávajíce mladého manžela. Vybledlým jazykem přejela po zubech, zkoušejíc jejich lesklou sklovinu, jakoby opatrně identifikovala samu sebe.

„Elaine... už jsem u tebe. Odvedu si tě -" Pokoušeje se jí zahřát ruku, pocítil Sheppard obrovskou úlevu, protože teď věděl, že všechny útrapy a nejistoty uplynulých měsíců, všechno to hledání tajných dveří, nebylo nadarmo. Cítil záplavu lásky ke své ženě, potřeboval projevít všechny ty nestrádané emoce, které od její smrti neměl komu vyjádřit. Musel jí říci tisíce věcí o svých plánech do budoucna, o nejistém zdraví a především o tom, jak dlouho ji hledal ve vypuštěných bazénech Kennedyho mysu.

Venku uviděl kluzák, podivného ptáka, strážícího

teď pilotní kabinu nyní plnou záře, v jejíž auře by mohli odletět navěky. Zalomcoval dveřmi od klece, zmaten takřka pohřebním světélkováním, které začalo vyzařovat z Elainina

těla. Když se ale pohnula a dotkla své tváře, teplé světlo zalilo její šedivou pleť. Její tvář znězněla, kostnaté výstupky čela ustoupily hebkým spánkům, ústa ztratila smrtelný škleb a stala se jasným lukem úst mladé studentky, kterou poprvé viděl před dvaceti lety, když se na něj smála přes bazén v tenisovém klubu. Byla zase dítětem, vyprahlé tělo zaplavené a zavodněné všemi minulými já, neposedná školačka, oživlá obrazy své minulosti a budoucnosti.

Posadila se, pevnými prsty uvolnila smrtelnou pokrývku hlavy a potřásla zvlhlými kadeřemi stříbrných vlasů. Napřáhla ruce k Sheppardovi a pokusila se manžela přes mříže obejmout. Její paže a ramena již byly pokryty světlem, oním elektrickým opeřením, které nyní získal i on, okřídlený milenec této okřídlené ženy.

Když otevřel klec, všiml si Sheppard dveří pavilónu, otevřených do slunce. Ve vchodu stál Martinsen, zíral do jasného vzduchu s bezbarvým výrazem náměsíčníka probuzeného z temného snu. Pera už mu opadala a jeho tělo teď bylo oděno do třpytivých obrazů sebe sama, odrazů minulosti a přítomnosti, viděných prizmatem času.

Mával na Shepparda ve snaze odlákat ho od jeho ženy. Sheppard si teď byl jist, že lékař dokázal nahlédnout do snového času, když oplakával Elaine v hodinách po její smrti... Viděl ji vstávat z mrtvých, viděl, jak jí obrazy minulosti a mládí přicházejí na pomoc, přitahovány neviditelnými silami Vesmírného stře-

diska. Báł se otevřít klec přízraku této okřídlené ženy, vstávající na pokraji hrobu ze svých snů a svolávající legii svých minulých já ke svému vzkříšení.

Sheppard si byl jistý, že to Martinsen brzy pochopí. Objal svou manželku, zvedl ji z postele a těšil se, jak nechá tuto mladou ženu uniknout do slunečního světla.

Skutečně na ně tohle všechno čekalo za netušenými rohy jejich minulých životů? Sheppard stál u pavilónu a prohlížel si tichý svět. Téměř hmatatelné jantarové moře leželo nad písčinami Kennedyho mysu a ostrova Merrit. Baldachýn diamantového vzduchu se vznášel nad lesem.

Dole u řeky se mihlo cosi třpytivého. To po vodní hladině běžela dívka, stříbrné vlasy za ní vlály jako napůl rozložená křídla. Elaine se učila létat. Světlo z jejích roztažených paží zářilo na vodě a pozlacovalo listí okolních stromů. Zamávala na Shepparda, vyzývající ho, ať se k ní přidá, dítě, jež bylo jeho matkou i dcerou.

Sheppard se vydal k vodě. Prošel hejnem žluv, visících nad trávou. Všichni ti nehybní ptáci se stali kondenzovanými šperky, zmámenými svým vlastním odrazem. Vzal jednoho z nich ze vzduchu a uhladil mu peří, pátraje po stejném klíči, který se snažil najít, když hladil Anne Godwinovou. Cítil chvějící se voliéru ve svých rukou, opeřený vesmír, třepotající se kolem jediného srdce.

Pták se otřepal a probudil, jako když květina vypučí z poupěte. Vyletěl mu z prstů, změt obrazů sama sebe mezi větvemi. Sheppard, šťasten, že je může osvobodit, bral žluvy ze vzduchu a postupně je všech-

ny pohladil. Pak osvobodil velikého motýla, kvesala a leguána, moly a hmyz, zamrzlé, v čase uzamčené kapradí a palmetry na kraji potoka.

Nakonec osvobodil Martinsena. Objal bezmocného doktora, pátraje po silných šlachách mladého studenta a moudrých kostech postaršího lékaře. V náhlém okamžiku poznání se Martinsen našel, jeho mládí a stáří splynulo v otevřených rysech jeho tváře ve šťastném setkání minulých a budoucích já. Ustoupil od Shepparda, ruce zvednutý ve velkorysém pozdravu, a rozběhl se přes travu směrem k řece v touze spatřit Elaine.

Sheppard, teď už spokojený, se vydal za nimi. Les brzy znovu ožije a oni se budou moci vrátit do Cocca Beach, do motelu, kde Anne Godwinová leží v potměnělé ložnici. A odtud půjdou dál, do městeček a měst na jihu, k náměsíčným dětem v parcích, k snícím matkám a otcům, balzamovaným ve svých domovech, čekajícím na probuzení z přítomnosti do nekonečného království svých časem naplněných já.

Máme se báječně

3. ČERVENCE 1985, hotel Imperiál, Playa Inglaterra, Las Palmas

Dorazili jsme před hodinou, let byl nádherný. Z neznámých důvodů nám počítač v

Gatwicku přidělil místa v první třídě, vedle vyplašené zubařky z Bristolu, jejího manžela a tři dětí. Richard se jako vždy v letadle bál, ale pilně konzumoval šampaňské, které bylo zadarmo, takže se vznášel pět mil vysoko, ještě než se letadlo odlepilo od země. Zakroužkovala jsem náš balkón v dvacátém sedmém patře. Jsme na úžasném místě asi dvacet mil po pobřeží na jih od Las Palmas, ve zbrusu novém letovisku se všemi představitelnými vymoženostmi, stačí jen zazvonit na zvonek u postele. Právě se chystám objednat si hodinu na vodních lyžích, no a pak zkusím švédskou masáž a kadeřníka! *Diana.*

10. ČERVENCE, hotel Imperiál

Neuvěřitelný týden! Ještě nikdy jsem toho tolik nezažila za tak krátkou dobu - tenis, potápění s kyslíkovým přístrojem, vodní lyžování, koktajlové večírky jeden za druhým. Každý večer nás tlupa vyrazí do klubů a kabaretů po pláži a skončíme v jednom z pěti nočních klubů v hotelu. Richarda skoro nevidím. Ten krásný kavalír na fotce je takzvaný plážový poradce, vysoce inteligentní člověk, tiskový mluvčí, který to před dvěma lety zabalil, od té doby je tady. Dneska odpoledne mě bude učit létat na rogalu. Drž mi palce, ať šťastně přistanu! *Diana.*

17. ČERVENCE, hotel Imperiál

V přesýpacích hodinách moc zrněk nezbyvá. Sedím tady na balkóně, dívám se, jak Richard létá na kluzáku nad zálivem, a nedokážu si představit, že zítra už budeme v Exeteru. Richard přísahal, že okamžitě zamluví dovolenou na příští rok. Vyšlo to vážně až neuvěřitelně — bůh ví, jak je to možné za tu cenu, proslýchá se, že je to díky podpoře španělské vlády. A ta nenápadná, ale naprosto dokonalá organizace -ani kapánek se to nepodobá Butlins, ačkoliv je to tu samý Brit. Zvláštní ale je, že všichni tady jsme z West Country. Víš, že jsme toho měli s Richardem tolik, že jsme se ani jednou neobtěžovali navštívit Las Palmas? (Poslední zpráva: Mark Hastings, ten plážový poradce, mi právě do pokoje poslal orchideje!) Zítra ti o něm všechno řeknu. *Diana.*

18. ČERVENCE, hotel Imperiál

Jen si představ to překvapení! Zase ten počítač. Zřejmě něco spletli v Gatwicku, takže tu naše letadlo bude nejdřív zítra. Richarda trápí, že dneska nenastoupí do práce. Už jsme prošťurovali poslední cestovní šeky, ale naštěstí to v hotelu berou skvěle, hlavně díky Markovi. Nejenže nebudeme nic doplácet, ale recepční řekl, že nám klidně dají tolik peněz, kolik budeme potřebovat. Jupí! ... Stejně je to ale tak trochu zklamání. Odpoledne jsme se poprvé společně prošli po pláži. Netušila jsem, jak je celý ten komplex vlastně rozsáhlý — táhne se celé míle po pobřeží a polovina je ho ještě rozestavěná. Do hotelů přijížděli v letištních autobusech lidé z Sheffieldu a Manchesteru a Birminghamu a půl hodiny na to už se koupali, jezdili na vodních lyžích a užívali si laciného campari u stovek bazénů. Když to člověk vidí z venku, tak jako já, připadá mu to všechno dost zvláštní. *Diana.*

25. ČERVENCE, hotel Imperiál

Pořád ještě jsme tady. Nebe je plné letadel přilétajících z Gatwicku a Heathrow, ale ani jedno není naše. Každé ráno čekáme v hale se sbalenými kufry, ale autobus z letiště ne a ne přijet. Asi tak po hodině se tam recepční dovolá a zjistí, že je let odložen, a tak se zas plahočíme zpátky a máme před sebou další den u bazénu, pití a vodní lyžování na účet hotelu. Prvních pár dní to ještě byla docela zábava, i když Richard měl vztek a byl v depresi. Jeho podnik je hlav-

ním dodavatelem pro Leylanda, a když půjde do tuhého, střední kádry to pocítí nejdřív. V hotelu nám ale poskytli neomezený úvěr a Mark tvrdí, že pokud to nějak nepřeženeme, nebudou se ani zatěžovat s nějakým vrácením. Dobrá zpráva: Richardovi právě volali z podniku, aby si nedělal starosti. Vypadá to, že se do stejné situace dostala hromada lidí. Je to ohromná úleva - chtěla jsem ti zavolat, ale všechny linky jsou už spoustu dní zablokované. *Diana.*

15. SRPNA, hotel Imperiál

Další tři týdny! Hysterický smích v ráji... anglické noviny, které se sem dostanou, jsou toho plné a určitě jsi taky slyšela, že se celou věcí bude zabývat vláda. Zřejmě aerolinky místo toho, aby svážely turisty z Kanárů, létají pro Američany na karibské ostrovy, aby se taky

dostali z dovolených domů. Takže tu chudáci Britové asi budou trčet věčně. Jsou nás tady doslova stovky ve stejné kaši. Nejúžasnější na tom je, že si na to člověk zvykne. Lidi z hotelu se chovají senzačně a v ničem nás neomezují, naopak pro nás pořádají všemožné kratochvíle. Máme tu ultrapolitický kabaret a tým podvodníků archeologů se chystá vytáhnout ze dna moře španělskou karavelu. Abych se nějak zabavila, přidala jsem se k amatérské divadelní skupině, chceme zkusit zahrát si *Jak je důležité mítí Filipa*. Richard to všechno bere s překvapujícím klidem. Chtěla jsem tenhle dopis odeslat z Las Palmas, ale žádné autobusy nejezdí, a když jsme se tam vydali pěšky, ztratili jsme se s Richardem v bludišti staveníšť. *Diana.*

5. ZÁŘÍ, hotel Imperiál

Stále nic nového. Čas plyne jako sen. Každé ráno se dav zmatených lidí nahrne do haly a snaží se zjistit, jak to vypadá s jejich odletem. Celkem to všichni berou překvapivě dobře, s pravým klidem Angličanů. Většinou jsou to stejně jako Richard řídicí pracovníci v průmyslu, ale všechny firmy jsou, díky bohu, naprosto skvělé - dostali jsme telegram, ať se vrátíme, až to půjde. Richard to cynicky komentuje, že za současné úrovně průmyslové stagnace a když to vláda hradí, jsou asi rádi, že jsme tady. Po pravdě řečeno, jsem tu už plně pohlcena vlastními záležitostmi - probíhá tu něco jako minirenesance umění. Smíšené sauny, kulinářské kursy, diskusní kluby, samozřejmě divadlo a mořská biologie. Mimochodem, do Las Palmas se nám dostat nepodařilo. Richard si včera pronajal šlapací člun a vyrazil podél pobřeží na sever. Celý ostrov je zřejmě rozdělen na řadu samostatných rekreačních komplexů - Richard jim říká rezervace. Odhaduje, že už je tady asi milión lidí, většinou dělníci ze severní a střední Anglie. Někteří z nich už tu jsou celý rok a žijí si tu docela šťastně, i když jejich možnosti nejsou ani zdaleka takové jako naše. Dneska večer je generálka. Představ si mě jako lady Bracknellovou -to mě teda umrtvuje, že tu není nikdo dost zralý na to, aby ji mohl hrát, všem je kolem dvaceti nebo třiceti, ale Tony Johnson, režisér, dříve statistik u ICI, to zvládá s kouzelným humorem. *Diana.*

6. ŘÍJNA, hotel Imperiál

Jen kratičký dopis. Problémy s Richardem, který je poslední dobou velmi náladový, vyústily dnes ráno ve scénu s vedením hotelu. Když jsem po hodině francouzské konverzace sešla do haly, byl tam velký dav lidí, naslouchající jeho patetickému kázání recepčním. Byl strašně rozrušený a s nezvratnou logikou, ale šíleným způsobem vyžadoval taxi (žádná tu nejsou, nikdo nikdy nikam nejezdí), které by ho odvezlo do Las Palmas. Když odmítli, chtěl za každou cenu zatelefonovat guvernérovi ostrovů nebo švýcarskému konzulovi. Pak dorazili Mark a Tony Johnson s doktorem. Chvilku se ošklivě prali a pak ho odvedli k nám do pokoje. Myslela jsem, že už je z toho úplně venku, ale za půl hodiny, než jsem vylezla ze sprchy, zmizel. Doufám, že se někde uklidňuje. Vedení hotelu bylo ohromně velkorysé, ale stejně mě překvapilo, že se nikdo z davu nepokusil zasáhnout. Jenom to všechno skelně pozorovali a pak se odloukali zpátky k bazénům. Někdy mám pocit, že domů zrovna nespěchají. *Diana.*

12. LISTOPADU, hotel Imperiál

Dneska se mi stala zvláštní věc - viděla jsem Richarda - poprvé od té doby, co odešel. Šla jsem si jako vždycky ráno zaběhat na pláž, když ho náhle spatřím, jak tam sedí úplně sám pod deštníkem. Vypadal opáleně a zdravě, ale byl dost pohublý. Vyprávěl mi s klidem absurdní historku o tom, jak jsou celé Kanáry projektem vlád západní Evropy, spiknutých se španělskými úřady, něco jako stálý prázdninový tábor pro nezaměstnatelné, nejen pro dělníky z továren, ale i pro většinu lidí z řídicí sféry. Podle Richarda se na

druhé straně ostrova staví jedna pláž pro Francouze a další pro Němce. A Kanáry jsou prý jen jedním z mnoha takových míst ve Středozemním a Karibském moři. Jakmile tam jednou výletníci přijedou, už se jim nikdy nepodaří vrátit se domů, kvůli strachu, že by mohli vyvolat revoluci. Snažila jsem se mu to vymluvit, ale on vstal a věčně prohlásil, že se chystá založit odbojovou skupinu, a pak odkráčel po pláži pryč. Jeho problém je v tom, že si tu nenašel nic, čím by se zabavil - kdyby se tak jen přidal k našemu divadlu, právě zkoušíme Pinterův *Narozeninový večírek*. *Diana.*

10. LEDNA 1986, hotel Imperiál

Smutný den. Chtěla jsem ti poslat telegram, ale měla jsem moc práce. Richard byl dnes ráno pohřben na novém mezinárodním hřbitově v kopcích nad zálivem. Označila jsem jeho hrob písmenem X. Naposledy jsem ho viděla před dvěma měsíci, ale myslím, že se toulal po ostrově, přespával v rozestavěných hotelech a bez úspěchu se snažil dát dohromady svou odbojovou skupinu. Před pár dny podle všeho ukradl rozbitý motorový člun a vyrazil k africkému pobřeží. Jeho tělo bylo včera vyplaveno na jednu z francouzských pláží. Je to smutné, že jsme ztratili jakýkoliv kontakt, i když cítím, že jsem touhle zkušeností hodně vyzrála a mnohé pochopila, což můžu dobře využít, když teď hraju Kly-taimnéstru v Tonyho nové inscenaci. On i Mark Has-tings mi jsou velkou oporou. *Diana*.

3. ČERVENCE 1986, hotel Imperiál

Že už bych tu vážně byla rok? Jsem tak mimo dění

v Anglii, že si ani nemůžu vzpomenout, kdy jsem ti psala naposledy. Byl to rok toho nejbáječnějšího divadla, rolí, o nichž jsem ani nesnila, že bych je kdy mohla hrát, a publikum je tak oddané, že ani nesnesu pomyšlení, že bych ho měla opustit. Hotely jsou teď plně obsazené a my hrajeme před neustále plným hledištěm. Mám tu tolik co dělat a každý je tak naplněný, že si málokdy najdu čas zavzpomínat si na Richarda. Moc bych si přála, abys tu byla i s Charlesem a dětmi - ale vy tady možná jste, v jednom z těch tisíců hotelů na pláži. S poštou je to tu tak zmatené, že si někdy myslím, že ti mé pohledy vůbec ani nedošly, že leží neroztříděné s miliónem dalších ve sklepeních rozpadající se pošty za hotelem. S láskou vzpomíná *Diana*.

Popelka

Ted' se neohlížejte, ale pak si všimněte toho páru, co sedí za námi, ano, té mimořádně krásné mladé dámy a jejího postaršího společníka. Každý čtvrtek odpoledne se vynoří z kasina, dojdou sem na terasu kavárny hotelu de Paris a vždycky si vyberou dva stolky hned u stánku s časopisy. Když se trochu předkloníte, uvidíte tu dívku v zrcadle, vysokou a elegantní, s pronikavým pohledem a chůzí charakteristickou pro bohaté slečny vychované u jeptišek.

Ten muž za ní, ten ošuntělý chlapík s kdysi krásnou tváří, je o dvacet let starší než ona, i když byste asi hádal spíš o třicet. Má na sobě drahý, ale špatně padnoucí šedý oblek a stříbrnou kravatu, jako by ho zrovna pustili z ústavu na svatbu. Očima pronásleduje sekretářky, vracející se z oběda, a je jasné, že sní o útěku. Když člověk vidí jeho smutný pohled,

kterému nechybí jistá důstojnost, nemůže se ubránit dojmu, že Monte Carlo má tak trochu jako vězení.

Tak už je vidíte? Asi se mnou budete souhlasit, že je k nevíře, že by tihle dva mohli být manželé a dokonce vytvářet nerozlučnou dvojici, i když dost zvláštní, svázanou systémem spletených rituálů. Jednou týdně ho vozí z Věnce do Monte Carla v jejich limuzíně, v tom zlatavém cadillacu, co stojí na náměstí. Po půl hodině se vynoří z kasina, kde prohrál při ruletě pár franků, které od ní dostal. Tady ve stánku na terase kavárny mu koupí vždycky tentýž levný časopis, jeden z těch příšerných domovníckých plátků o služkách a jejich pohádkových princích, a pak usrkávají čaj s citronem, přičemž vždy sedí každý u jiného stolků. Zatímco se on pustí s dětinskou dychtivostí do časopisu, ona je chladně elegantní, ztělesněná důstojnost, sebejistota a obraz nejpevnějšího duševního zdraví.

Ale ještě před pěti lety jsem ji jako lékař, zabývající se jejím případem, viděl ve zcela odlišném světle. Vážné, je to téměř nepředstavitelné, že je to ta samá dívka, se kterou jsem se poprvé setkal v Domově Naší Paní z Lourd, kdy byla ve stavu naprosté duševní degenerace. Dokázal jsem ji vyléčit poté, co mnoho jiných zklamalo, ale podařilo se mi to z velké části díky vývodům mé intuice, kterou obvykle ve své praxi pohrdám. Tento úspěch byl však bohužel draze, stonásobně vykoupen utrpením onoho smutného starce, ani ne pětadesátiletého, co slintá nad tím mizerným plátkem pár stolků za námi.

Než odejdou, povím vám o tom případě...

S Christinou Brossardovou jsem přišel do kontaktu jen náhodou při zastupování nemocného kolegy. Po

deseti letech úspěšné dermatologické praxe v Monaku jsem občas působil jako konzultant americké kliniky v Nice. Probíral jsem seznam ambulantních pacientů indisponovaného kolegy, když mi sekretářka oznámila, že se nedostavila jedna pacientka, sedmnáctiletá slečna Brossardová. V tu chvíli zatelefonovala jedna z ošetřujících sester Domova Naší Paní z Lourd ve Věnce - kde dívka byla již tři roky - a schůzku zrušila.

„Matka představená mě požádala, abych ji omluvila prof. Derainovi, to dítě je opět příliš rozrušené.“

Tenkrát jsem o tom nijak moc nepřemýšlel, ale z nějakého důvodu - možná to bylo jménem té dívky nebo tím, jak jeptiška užila slova „opět“-jsem si vyžádal dívčin chorobopis. Všiml jsem si, že už je to třetí zrušená návštěva v tomto roce. Christina Brossardová byla sirotek a byla přijata do Domova ve věku čtrnácti let, po sebevraždě otce, svého jediného opatrovníka, protože její matka zahynula při leteckém neštěstí.

Ve chvíli jsem si vybavil celou tragédii. Bývalý starosta Lyonu, Gaston Brossard, byl velice úspěšný podnikatel ve stavebnictví, důvěrný přítel presidenta Pompidoua a mnohonásobný milionář. Na vrcholu úspěšné kariéry, v pětapadesáti, se po třetí oženil. Pro svou mladičkou, ani ne pětadvacetiletou ženu, krásnou televizní herečku, postavil přepychovou vilu nad Věnce. Bohužel však dva roky po Christinině narození mladá maminka zemřela, když se firemní letadlo, které ji mělo dopravit do Paříže za manželem, zřítilo v Přímořských Alpách. Gaston Brossard se zlomeným srdcem zasvětil zbývajícím roky svého života péči o svou dcerušku. Všechno bylo v pořádku, ale o dvanáct let později se bez jakéhokoliv zřejmého důvodu starý milionář zastřelil ve své ložnici.

Pro dceru to mělo okamžité a katastrofální následky — celkové nervové zhroucení, katatonické uzavření se do sebe a pomalé, vyčerpávající léčení v nedalekém Domově Naší Paní z Lourd, který Gaston Brossard velkoryse založil na paměť své mladičké manželky. Dalších pár údajů v kartě, chvatně poznamenaných Derainovým mladším kolegou, který svědomitě vážil cestu do Věnce, popisovalo recidivující dermatitidu, komplikovanou chronickou anémií a anorexií.

Seděl jsem ve své přepychové ordinaci vedle čekárny plné bohatých pacientů ve středním věku a přemýšlel jsem o sedmnáctiletém sirotku, ztraceném vysoko v horách nad Nice. Možná to byla moje antikle-rikální výchova - otec byl levicový novinář a matka neúnavná smírčí soudkyně a raná feministka - každopádně ve mně začalo hlodat podezření vůči Domovu Naší Paní z Lourd. Jen to jméno samo znamenalo nebezpečnou kombinaci léčení vírou a náboženského šarlatánství, téměř jednoznačně určené k zneužití mentálně vyšinuté dědičky. Laxní dohlížitelé a nedbalí poručníci mohli nechat dítě ve stavu pečlivě pěstované nemoci, která jim nejlépe umožňovala neomezenou manipulaci s prostředky, určenými v poslední vůli Gastona Brossarda Domovu. Dobře jsem věděl, že dermatitida, anorexie a anémie jsou často jen šikovnou zástěrkou pro nedostatek hygieny, podvýživu a celkové zanedbání.

Další víkend, když jsem seděl v autě na cestě do Věnce - prof. Derain byl po malém infarktu a měl ještě měsíc chybět- představoval jsem si to nemocné děvče uvězněné nad nádhernými kopci negramotnými a in-trikánskými jeptiškami, úmyslně trápícími usouzené děvče hladem, modlícími se ke zlatu, které zemřely otec věnoval památce matky dítěte.

Jak jsem ale brzy pochopil, naprosto jsem se mýlil. Ukázalo se, že Domov Naší Paní z Lourd je zbrusu nové, účelně postavené sanatorium se světlými pokoji a prosluněným pozemkem. Využití poznatků nejnovější lékařské praxe bylo evidentní, stejně jako oddanost pacientům, z nichž mnohé jsem viděl posedávat na prostorných trávnících a hovořit s přáteli a příbuznými.

Matka představená, stejně jako všechny její kolegyně, byla vzdělaná a inteligentní žena s výraznou, silnou tvář, sympatickým chováním a s rukama -těch si vždy nejdříve všimnu - které se neštítily tvrdé práce.

„To je dobře, že jste přišel, doktore Charcote. Už nějakou dobu máme všichni o Christinu strach. Ne, že bych nedůvěřovala našim vlastním lékařům, ale již několikrát mě napadlo, že bude možná zapotřebí jiného přístupu.“

„Zřejmě máte na mysli chemoterapii," navrhl jsem. „Nebo snad ozařování? Na klinice má být přece instalován betatron, jeden z těch několika málo, co v Evropě jsou."

„To ani tak ne..." Matka představená přemýšlivě přecházela kolem svého stolu, jako by si to s užitečností mé návštěvy zatím rozmyslela. „Uvažovala jsem o méně fyzickém přístupu, doktore Charcote, o takovém, který by vyléčil příznaky v duši toho dítěte zároveň s jejím tělem. Ale musíte ji vidět sám."

Ted' zas byla řada na mně, abych byl skeptický. Od mých nejranějších začátků studia medicíny mi byli protivní všichni zastánci závrtných účinků psycho-

terapie, toho zlatonosného dolu pro všechny ty pseu-dovědecké maniaky, bohužel navíc velmi nebezpečného druhu.

Opustili jsme domov a vyjeli do hork Brossardovu sídlu, ve kterém měla mladá žena dovoleno trávit každý den několik hodin.

„Je neuvěřitelně aktivní a často rozruší i ostatní pacienty," vysvětlovala matka představená, když jsme zabočili na příjezdovou cestu k sídlu, jehož palla-diovské průčelí vévodilo nyní ztichlé terase s vodotrysky. „Tady vypadá šťastněji uprostřed vzpomínek na otce a matku."

Byli jsme vpuštěni do impozantní haly jednou ze dvou mladičkových jeptišek, provázejících osiřelou dědičku při těchto výletech. Zatímco s matkou představenou hovořily o pacientovi, který měl být propuštěn toho odpoledne, procházel jsem se po hale a prohlížel si překrásné gobelíny rozvěšené na mramorových stěnách. Nad schodištěm, rozděleným do dvou polokruhů, byly obrovské benátské hodiny s ozdobnými ručičkami a s číslicemi, které jako jakési podivné zbraně strážily prchající čas.

Za knihovnou, skrytou za závěsy, byly sloupy rámované dveře, vedoucí do jídelny. Židle i stůl chránily potahy proti prachu a u krbu druhá jeptiška dohlížela na služku, která Čistila ohniště. Správce či dražebník tu zřejmě nedávno při návštěvě rozdělal ohýnek ze smluv a katalogů. Dívka na sobě měla staromódní koženou zástěru a pilně se činila na kolenou, pečlivě vymetala uhlíky, aby se mohla pustit do drhnutí zašpi-něných dlaždiček.

„Doktore Charcote..." Matka představená mě vy-

bidla ke vstupu do jídelny. Následoval jsem ji kolem zakrytého nábytku ke krbu.

„Vidím, sestro Julie, že máme zase spoustu práce. Doktore Charcote, pohled na takovou pracovitost vás jistě potěší."

„To samozřejmě..." Pozoroval jsem uklízející děvče a divil jsem se, proč si matka představená myslí, že by pro mě mohlo být zajímavé čištění krbu. Služka byla téměř ještě dítě, ale její dlouhé, hubené paže pracovaly s úpěnlivou vůlí. Vycídila masivní mříž z litého železa s posedlou pečlivostí a oharky uložila do několika průhledných igelitových pytlíků. Nevšímajíc si tří jeptišek, namočila hrubý kartáč do vědra s mýdlovou vodou a začala zuřivě drhnout dlaždičky, rozhodnuta vymazat i tu poslední stopu špíny. Krb už teď zářil čistotou, jako by byl tucetkrát vydrhnutý.

Domníval jsem se, že si děcko odsluhuje nějaký trest, uložený matkou představenou. Nechtěl jsem se sice vměšovat, ale všiml jsem si, že na dívčiných rukou a zápěstích jsou charakteristické stopy ekzému, citlivého na enzymy. Poznamenal jsem lehce káravým tónem: „Aspoň byste jí mohly dát gumové rukavice. A teď už bych rád mluvil se slečnou Brossardovou."

Ani jeptišky, ani matka představená nezareagovaly, ale děvče vzhledlo od namydlených dlaždiček. Okamžitě jsem si všiml odhodlanosti úst v bledé, ale půvabné tváři, vlasů, fanaticky stažených nad kostnatým krkem. Muskulatura obličeje byla bezbarvá, jakýkoliv výraz pečlivě vymazán. Její oči na mě zíraly s téměř znepokojující intenzitou, jako kdyby mě hbitě identifikovala a nyní jen zvažovala, k čemu by mě mohla použít. „Christino..." začala matka představe-

na jemně a snažila se dívku přimět vstát ze země. „Doktor Charcot ti přišel pomoci."

Dívka stěží přikývla a vrátila se ke svému cílení. Zastavila se, jen aby přemístila igelitové sáčky, naplněné uhlíky, z našeho dosahu. Pozoroval jsem ji okem profesionála a vybavoval si diagnózu dermati-tidy, anorexie a anémie. Christina Brossardová byla hubená, ale ne podvyživená, a její bledost byla zřejmě způsobena tou křečovitou aktivitou uvnitř ponurého

sídla. Co se dermatitidy týče, šlo zcela jasně o typ, způsobený obsesivním umýváním rukou.

„Christino - " Sestra Louise, příjemná mladá žena s kulatými tvářemi, poklekla na vlhké dlaždice. „Zlatíčko moje, tak si přečti na chvíli odpočiň.“

„Ne! Ne! Ne!“ Děvče při své řeči tlouklo namočeným kartáčem o dlaždičky. Vyždímala hadr na podlahu, ruce rozčilené jako hromádky vzníceného chřastí. „Dneska odpoledne musím vyčistit ještě tři krby! Tak jste mi to přeci nakázala, matko.“

„Ale ano, zlatíčko. Bohužel se zdá, že tě to těší.“ Matka představená s poraženeckým úsměvem ustoupila a přenechala mi volné pole.

Pozoroval jsem, jak Christina Brossardová pokračuje ve své evidentně nekonečné práci. Byla jasně vyšinutá, ale sama to ještě víc dramatizovala, byla jako by naprosto pohlcená svou obsesí, ale dobře si uvědomovala její manipulativní možnosti. *Zarazila* mě její sebelítost i tvrdý pohled, který tu a tam vrhala na jeptišky, jako by se před těmito příjemnými a starostlivými ženami naschvál ponižovala, a tak ventilovala svou nenávist k nim.

Pro tentokrát jsem to vzdal, nechal jsem ji smýčít dlaždice a vrátil se s matkou představenou do haly.

„Tak, doktore Charcote, jsme ve vašich rukou.“

„Chtěl bych říct - vážně, nejsem si jist, že by to byl případ pro mě. Ale povězte mi — to tráví všechn svůj čas drhnutím krbů?“

„Každý den, už dva roky, podle svého vlastního přání. Snažily jsme se jí v tom zabránit, ale vždycky se pak vrátí do původní apatie. Můžeme jen předpokládat, že to pro ni hraje nějakou důležitou roli. V tomhle domě je asi tucet krbů, každý neposkvrněný jako operační sál.“

„A ty uhlíky? Ty sáčky plné popela? Kdo ty ohně zakládá?“ „No samozřejmě, že Christina sama. Pálí své dětské knížky, z nějakého důvodu se rozhodla zničit všechno, co četla jako dítě.“

Vstoupili jsme do knihovny. Téměř celý jeden oddíl chyběl a řada jeleních hlav shlížela na prázdné police. Regál obsahoval pouze jedinou řádku knih.

Otevřel jsem skleněné dveře knihovny. Bylo tam pár povídek pro školáky, pohádky a pár klasických dětských knížek.

Matka představená se na ně smutně dívala. „Původně jich tu bylo několik set, ale Christina spálí každý den pár dalších - pod přísným dohledem, to je samozřejmé, byla bych nerada, kdyby tohle sídlo podpálila. Dejte pozor, ať se toho nedotknete, tahle jediná pohádka zůstala nedotčená.“

Ukázala na velkou ohmatanou ilustrovanou knihu, která měla poličku sama pro sebe. „Jak můžete vidět, doktore Charcote, výběr není nepřipadný - je to pohádka o Popelce.“

Když jsem jel zpátky do Nice a podivné sídlo s laskavými jeptiškami a posedlou dědičkou bylo za mnou,

zjistil jsem, že opět přehodnocuji svůj názor na matku představenou. Tato citlivá žena správně pochopila, že ani všichni dermatologové světa by nedokázali vysvobodit Christinu Brossardovou z její obsese. Ta dívka se jasně obsadila do role Popelky a ponížila se na úroveň nejubožejší sluzky. Ale jakou vinu se to snažila vydrhnout? Že by sehrála nějakou zatím neznámou, ale zásadní roli v sebevraždě svého otce? Bylo všechno to fantazírování jen podvědomým pokusem zbavit se pocitu viny?

Premýšlel jsem o igelitových sáčkích s vločkami popela z dětských pohádek. Souvislost, vytvořená nemilosrdnou logikou šílenství, byla zcela jasná. Vzpomněl jsem si na nenávist v jejích očích, když zírala na jeptišky; přisoudila nepochybně těm trpělivým a starostlivým ženám roli ošklivých sester. Byla tu dokonce i zlá macecha, matka představená, jejíž Dotfiov tyl ze smrti sirotečkových rodičů.

Na druhé straně, kde je krásný princ, kde dobrá kmotřička s oříšky, kde je bál, ze kterého měla utéci úderem pŕlnoci, a hlavně, kde je to nejdůležitější, její střevíček?

Svou hypotézu jsem si ale neměl příležitost ověřit. O dva dny později, když jsem telefonoval do Domova, abych dohodl novou návštěvu Christiny Brossardové, sekretářka matky představené mě zdvořile informovala, že služeb kliniky, tedy profesora Deraina a mých, již více nebude zapotřebí.

„Jsme vám velmi vděčné, pane doktore, ale matka představená se rozhodla pro nový způsob léčení. Možná jste slyšel o doktorce Valentíně Gaborové, té vynikající psychiatrice - rozhodla se, že se případu ujme. Léčení již vlastně začalo a jistě rád uslyšíte, že Christina udělala okamžitě velký pokrok.“

Jen jsem položil sluchátko a již můj levý spánek zachvátila strašlivá migréna. Doktorka Valentina Ga-borová - samozřejmě, že jsem o ní slyšel, o té nejznámější z nové školy takzvaných antipsychiatrů, kteří věnovali všechnen čas, co jim zbýval po nekonečných televizních vystoupeních, praktikování naprosto scestné psychoterapie, módní směsice postpsychoana-lytického žargonu, moralizování a katolického mysticismu. Tento poslední rys jí zřejmě získal souhlas matky představené.

Kdykoliv jsem doktorku Valentinu viděl, krev ve mně začala vřít. Tato oslnivá blondýna, sebejistá t'la-chalka s očima pokladníka, se věčně objevovala v televizních diskusních klubech, kde paradoxně proklamovala, že duševní choroby neexistují, ale jsou nicméně výtvozem rodiny pacienta a jeho přátel, a dokonce, ač je to k nevíře, jeho doktorů. Iritovalo mě, že se doktorce Valentíně podařilo dosáhnout řady autentických úspěchů, které byly nepochybně usnadněny její nedávnou dobře propagovanou audiencí u papeže. Byl jsem si nicméně jist, že nakonec neujde zaslouženému trestu. Již nyní se v lékařské komunitě ozývaly hlasy, aby se diskrétně prověřilo, zda skutečně používá LSD a jiné halucinogenní drogy.

Zdálo se mi nicméně hrozné, že by někdo tak těžce nemocný a zranitelný jako Christina Brossardová měl padnout do rukou téhle oportunistické šarlatánky.

Jistě tudíž dobře pochopíte, že jsem cítil určitou satisfakci, když mě zhruba o tři týdny později matka představená zavolala v naléhavé záležitosti.

Mezitím jsem ani o Domově, ani o Christině neměl

žádné zprávy. Zato doktorka Valentina Gaborová nemilosrdně často vystupovala v rádiu Monte Carlo a v místních televizních programech, kde propagovala svůj unikátní druh psychoanalytického mysticismu a velebila ctnosti „znovuzrození“.

Vlastně jsem právě sledoval večerní zprávy, ve kterých bylo interview s doktorkou Gaborovou, natočené toho odpoledne na letišti v Nice před jejím odletem do Paříže, když mi matka představená volala.

„Doktore Charcote! Děkuji nebi, že jste doma! Stalo se neštěstí - Christina Brossardová zmizela! Máme strach, aby se nepředávkovala. Snažila jsem se zastihnout doktorku Gaborovou, ale je už zase v Paříži. Mohl byste, prosím vás, přijet do Domova? “

Pokusil jsem se ji, jak to jen šlo, uklidnit a vyrazil jsem. Bylo už po půlnoci, když jsem se dostal do sanatoria. Reflektory auta zalily příjezdovou cestu drsným světlem; rozrušení pacienti vykukovali z oken, jeptišky s baterkami bezúspěšně prohledávaly okolí. Nervózní sestra Louise mě dovedla k matce představené, která mi s úlevou stiskla ruce. Její silnou tvář poznamenalo vyčerpání.

„Pane doktore! Jsem vám tak vděčná - lituji, že je tak pozdě...“

„Na tom nesejde. Povězte mi, co se stalo. Christina byla v péči doktorky Gaborové?“

„Ano. Jak jen lituji tohoto rozhodnutí! Doufala jsem, že by se Christina mohla najít pomocí duchovní cesty, ale netušila jsem, že jsou v tom drogy. Kdybych to byla věděla...“

Podala mi prázdnou lahvičku. Přes nálepku byl okázalý podpis doktorky Gaborové.

„Tohle jsme před hodinou našly v Christinině po-

kóji. Vypadá to, že si píchla plnou dávku a pak vyrazila do noci. Můžeme jen předpokládat, že to ukradla z kufříku doktorky Gaborové.“

Prohlédl jsem si nálepku. „Psilocybin - silná halucinogenní droga. V rukou kvalifikovaných lékařů je stále ještě legální, i když její používání už neschvaluje téměř celá lékařská komunita. Tohle je víc než nebezpečná hračka.“

„Já vím, doktore Charcote,“ matka představená mávla unavenýma rukama. „Věřte mi, bojím se o Christininu duši. Zřejmě je úplně pomatená - když odjížděla v naší nejstarší dodávce na prádlo, popisovala ji jednomu z pacientů jako ‚zlatý kočár‘.“

„Zavolaly jste policii?“

„Ještě ne, doktore.“ Tvář matky představené přeběhl rozpačitý výraz. „Když Christina

odjížděla, řekla jednomu ze zřízenců, že jedena ,bál'. Jediný bál, který se dnes večer koná, je velký galaples prince Rainiera v Monaku na počest prezidenta Giscarda d'Estaing. Zřejmě jela tam, považuje asi prince Rainiera za svého pohádkového prince a doufá, že ji vysvobodí. Pro Domov by bylo krajně nepříjemné, kdyby tam chtěla udělat nějakou scénu nebo se dokonce pokusit..."

„Zabít prezidenta? Nebo Rainierovi? O tom pochybuji." V hlavě už se mi zatím zrodil nápad. „Nicméně pro klid duše okamžitě vyrazím do Monaka. Při troše štěstí tam budu dřív, než si bude moci ublížit."

Vyprovázen žehnáním matky představené jsem se vrátil k autu a vyrazil do noci. Není ani zapotřebí říkat, že jsem neměl v úmyslu jet do Monaka. Byl jsem si zcela jist, že vím, kam Christina Brossardová uprchlá - do sídla svého otce nad Věnce.

Když jsem projížděl horskou cestou, uvažoval jsem

o tom, jak se všechno propojilo - fantazírování o služce, všeslibná psychiatrická, halucinogenní droga. Vyšinutá dědička sehrála, možná nevědomky, celou pohádku o Popelce. Jestliže ona byla Popelka, doktorka Valentina Gaborová byla dobrá kmotřička a její kouzelnou hůlku nahradila injekční stříkačka, kterou kolem sebe tak vehementně mávala. Roli oříšku sehrála halucinogenní „posvátná houba", ze které byl extrahován psilocybin. Pod jejím působením dokonce i staříčká prádelní dodávka mohla vypadat jako zlatý kočár. A co se „plesu" týče, tím byl samozřejmě celý onen psychadelický trip.

Ale kdo byl pohádkový princ? Když jsem přijížděl k velkému sídlu, na konci příjezdové cesty mě napadlo, že bych se volky nevolky mohl obsadit do této role, abych naplnil fantazii vysněnou tou nebohou dívkou. Pevně jsem sevřel svůj lékařský kufřík a vykročil jsem přes temný šterk k oteřenému vchodu, u kterého prádelní dodávka skončila svou cestu uprostřed květinového záhonu.

Vysoko, v jednom z velkých pokojů obrácených k moři, blikalo světlo, jako by tam hořelo v krbu. V hale jsem se na chvilku zastavil, aby oči přivykly temnotě. Přemýšlel jsem, jak bych měl nejlépe předstoupit před tu pološílenou dívku. Pak jsem uviděl, že masivní benátské hodiny nad schodištěm byly divošsky, van-dalsky poškozeny. Několik ozdobných číslic bylo zohý-báno. Ručičky se zastavily na půlnoci, někdo se je snažil vyrvat z ciferníku.

Přes všechnen odpor k pseudovědě mě okamžitě napadlo, že v psychoanalýze je opět perfektní vysvětlení těchto bizarních událostí a i báchorky o Popelce, která je podpírala. Vyšel jsem po schodech kolem poni-

čených hodin. Přes divoký, strachem podnícený boj stály jejich vztyčené ručičky přímo na hodině dvanácté - což je doba konce plesu, kdy dvoření a koketování končí a začíná seriózní, opravdový sexuální vztah. Právě z obav před mužskou erekcí Popelka vždy prchala před půlnocí.

Ale před čím prchala Christina Brossardová v tomto palladiovském sídle? Předpokládejme, že pohádkovým princem, který se jí tak nebezpečně, ale tak nádherně dvořil, byl ve skutečnosti její vlastní otec. Že by mezi ovdovělým průmyslníkem a jeho adolescentní dcerou, která byla záračným obrazem jeho mrtvé ženy, existoval incestní vztah? Hnus a odpor nad spácháním incestu by vysvětloval jinak nepochopitelnou otcovu sebevraždu a dceřinu vinu - jak jsem až příliš dobře věděl ze soudů, kde jsem působil jako lékařský znalecký svědek, dcery ani zdaleka necítily k otcům, kteří je donutili k incestu, nenávisť, naopak, byly zmítány silnými pocity viny, cítily odpovědnost za uvěznění svého rodiče. Takže se po jeho smrti přirozeně vracela do jejich domu a snažila se odčinit svou vinu jako služka. A jaký by byl pro dědičku lepší vzor než sama Popelka?

Přitahován vzdálenými plameny, přešel jsem chodbou nad schodištěm a vstoupil do velké ložnice. Byla plná obrazů nahých mladých krás s kentaury, nepochybně to byla ložnice Gastona Bros-sarda, možná to místo, kde se incest odehrál.

Plameny šlehající z krbu osvětlovaly upopelenou Christininu tvář. Klečela u krbu a s písni na rtech krmila oheň posledními stránkami, vytrženými ze známé knihy pohádek. Hlavu na stranu, zírala světlem zalitýma očima do mírných plamenů a šubala se za

drsné švy nemocničního úboru, který měla na holých nohou.

Tušil jsem, že přebývá uprostřed svých halucinací a že se vidí v překrásné róbě. Ale její kdesi se toulající oči ke mě vzhledly s výrazem takřka vědouceho klidu, jako by mě poznala a čekala, až začnu hrát svou roli v pohádce a dovedu ji k jejímu řádnému konci. Vzpomněl jsem si na zničené ručičky hodin nad schodištěm. Zbývalo jen vrátit skleněný střevíček právoplatné majitelce.

Měl jsem na sebe vzít úlohu jejího zachránce? Z paměti se mi vynořil známý sexuální symbolismus nohy, věděl jsem, že skleněný střevíček není nic, než průhledná, a tedy nevinná vagína. A co se týče nohy, která do něj měla vklouznout, samozřejmě, že nešlo o nohu její, ale o jejího pravého milence, o jeho vztyčený sexuální orgán, před kterým prchla. Naklonila se kupředu a přiložila obal knihy do umírajícího plamene a pak ke mně vzhledla s očima plnými očekávání. Na chvíli jsem zaváhal. Díky psilocybinu nebude schopna rozlišit pravdu od fantazie, takže mohu sehrát svou úlohu a přivést toto psychoanalytické drama k závěru, aniž bych se musel obávat profesionálního nesouhlasu. Můj čin se neuskuteční v reálném světě, ale v imaginárním království, ve kterém se odehrávala pohádka o Popelce.

Ted" jsem už znal svou roli, věděl jsem, co musím umístit do toho skleněného střevíčku; vzal jsem ji za ruku a pozvedl ji ze země směrem k otcově posteli.

Zamumlal jsem: „Popelko...”

Ale počkejte — chystají se odejít. Ted' si je můžete prohlédnout, podívejte, jak všichni bezostyšně zírají na tu půvabnou mladou ženu a jejího zchátralého spo-

lečníka. Když tady tak sedíme v centru Monte Carla v tomhle nádherném jarním dni, zdá se těžko uvěřitelné, že se tyto podivné události vůbec odehrály.

Je to dost vysilující - ted' se dívá přímo na mě. Ale poznává mě, dermatologa, který ji vysvobodil z obsese a vrátil ji zdravému životu?

Její společník je jedinou smutnou obětí této radikální terapie. Ted' tady sedává, nahrbený nad stolem, nemotorný jako stařec, ale můžu vám říci, že to kdysi byl módní lékař; seznámila se s ním krátce před svým propuštěním z Domova. Vzali se o tři měsíce později, ale to manželství se nedá považovat za šťastné. Ať už to dokázala jakkoliv, zřejmě nějakými vlastními metodami proměnila svého muže v tohoto starce.

Ale proč? Přece aby její incestní fantazie zůstala hodnověrná; každý muž, kterého si vezme, ať je jak chce mladý, princovský a jakkoliv půvabný, se musí stát natolik starým, aby mohl být jejím otcem.

Počkejte! Už je u našeho stolu. Možná potřebuje moji pomoc! Stojí před kavárenským zrcadlem a dívá se na sebe a svého postaršího manžela, dává mu ruku na rameno.

Ta elegantní tvář s tím vědoucím úsměvem. Nechte mě pokusit se oťást tím klidem a zašeptat název toho levného časopisu, co mám v klíně.

„POPELKA...”

Rukou mi shovívavě poklepává na rameno.

„Tati, je Čas vrátit se do Domova. Slíbila jsem matce představené, že se příliš neunavíš.”

Vědoucí, elegantní a naprosto vyrovnaná.

„A už si, prosím tě, přestaň hrát. Víš, že tě to rozrušuje.”

A velmi přísná.

Zodiak 2000

Poznámka autora

Modernizace znamená zvěrokruhu, byť i jen skromná, tu už dávno měla být. Domy našeho psychologického nebe už dávno nejsou zabydleny berany, kozami a raky, ale helikoptéry, křižujícími střelami, nitroděložními tělisky a všemi přízraky psychiatrického oddělení. Několik souvislostí je zjevných - klony a hypodermická stříkačka vhodně zaujaly místo blíženců a střelce. Problémem jsou ale všechna ta zemědělská zvířata, tak důležitá pro Chaldejce. Skutečnými protějšky těchto prozaických tvorů jsou pro nás nejspíš stroje, které tolika způsoby strážejí a utvářejí naše životy - především je to býčí počítač, plodící nekonečné možnosti. Co se týče berana, toho neúnavného strážce domácího stáda, jeho protějškem v našich domovech se

zdá být polaroidová kamera, strážící naše nejdůvěrnější vzpomínky a emoce, naše

nejněžnější sexuální akty. Zde je s-fzodiak, o kterém přepokládám, že bude reálným zvěrokruhem budoucnosti...

Znamení polaroidu

Obloha ujížděla. První televizní štáb již dorazil na parkoviště před nemocnicí a jejich dalekohled pátravě přejížděl horní patra psychiatrického oddělení. Stáhl plastikové žaluzie, vyčerpán touto pozorností, pocitem světa zužujícího i rozšiřujícího se kolem něj. Čekal, zatímco doktorka Vanessa zaostřovala objektiv. Její neuspořádné vlasy, nečesané od chvíle, kdy si ho poprvé vyzvedla v jídelně pacientů, přepadly přes kameru. Že by kladla filtr svých vlastních tkání mezi sebe a to hrozné poselství, které by film mohl vyjevit? Od příjezdu profesora Rotblata v limuzíně ministerstva vnitra nedělala nic jiného, než že ho posedle fotografovala při nejružnějších nesmyslných činnostech — při studiu nudných Rorschachových obrazů, při jízdě na kole ve fyziologické laboratoři, v podřepu nad bidetem v jejím bytě. Proč si ho najednou vybrali, neznámého dlouhodobého pacienta, kterého každý ignoroval po celých deset let od jeho přijetí? Během dospívání často stával na střeše nad společnou ložnicí a přijímal do sebe oblohu, ale doktorka Vanessa si toho stejně ani nevšimla. Teď si uhladila své blondaté vlasy a podívala se na něj s nečekaným zájmem. „Ještě poslední cívka filmu a pak si musíte sbalit - přiletí pro nás helikoptéra." Celou noc s ním seděla na své posteli a promítala filmy na protější stěnu bytu.

Znamení počítače

Seděl za kovovou deskou vedle pódia a zíral na ztichlé tváře delegátů, zatímco profesor Rotblat gestikuloval nad potištěnými stránkami papíru. „Pacienti této nepříliš významné psychiatrické instituce prošli před šesti měsíci rutinním cytoplasmatickým testem, který je součástí klinických zkoušek nového prenatálního sedativa. Doktorka Vanessa Carringtonová mě upozornila na mimořádné a zcela anomální chemické složení buněk u tohoto jedince, a to především na levo-točivou spirálu jeho šroubovice DNA. Naprosto vyčerpávající analýzy, provedené na M.I.T. ULTRACu 666, nejvýkonnějším počítači světa, potvrzují, že tento neznámý mladík, sirotek s nevystopovatelným rodinným původem, se zřejmě narodil ze zrcadlového vesmíru a byl vržen do našeho světa kosmickými silami neohraničené síly. Dále ukazují, že při volbě pravo-rukosti se naše biologická říše ochudila o dvě možnosti. Všechny předpovědi ULTRACu naznačují, že kombinační možnosti levotočivé DNA překračují možnosti naší buněčné chemie faktorem 10 .Mohu dodat, že programátoři ULTRACu zkonstruovali celkový informační model tohoto alternativního vesmíru s implikacemi, které jsou pro nás všechny povznášející i děsivé..."

Znamení klonů

Zapřel se o zábradlí balkónu a zvracel na tyrkysové dlaždičky. Šest metrů pod jeho hotelovým pokojem byla ladně zakřivená střecha konferenčního centra, jeho zadní betonová stěna vypadala jako obrovské zakryté čočky. Přes všechny řeči profesora Rotblata

o alternativních vesmírech by delegáti skrz tuto oční pomůcku neuviděli nic. Víc než on je stejně asi zaujala výkonnost nadproduktivního počítače. Dosud byl jeho život bez jakýchkoliv možností - volejbal s paraple-giky, holeně otlučené jejich vozíčky, nudné hodiny při pracovní terapii, kdy předstíral, že maluje jako Van Gogh, a pak večery trávené s televizí a s largactilem. Alespoň se však mohl dívat nahoru na oblohu a naslouchat hudbě času kvasarů. Čekal, až nevolnost pomine, a litoval, že souhlasil s tím, aby ho sem přepravili letadlem. Haly hotelu byly plné podezřele uctivých vládních úředníků. Kde byla doktorka Vanessa? Už mu chyběly její uklidňující ruce, její vůně v projekční síni. Vzhlédl od zvratků na balkónu. Pod ním stál režisér z televize na střeše konferenčního centra a přátelsky, ale tajemně na něj mával. V jeho tváři a chování bylo něco podivně známého jako příliš dokonalý odraz v zrcadle. Někdy se zdálo, jako by se ho ten člověk snažil napodobovat, jako by se pokoušel mu signalizovat kód kombinace úniku. Nebo že by byl něco jako zlověstné dvojče, jeho pravoruká replika, připravující se zaujmout jeho místo? Utřel si ústa a tu si povšiml zelené pilulky ve zvracích u svých nohou. Takže se ho policie snažila zpacifikovat sedativy. Bez přemýšlení se rozhodl pro útěk. Otevřel příručku, kterou mu po obědě vrazil do rukou hvězdopravec ministerstva vnitra.

Znamení nitroděložního tělíska

Na rukou cítil pach její vulvy. Ležel na boku v potměšilé ložnici a čekal, až se vrátí z koupelny. Přes

skleněné dveře viděl její rozmazaná stehna a prsa jakoby v distorzi nějakého počítače, permutujícího všechny možnosti alternativní anatomie. Tato sympatická, ale podivná dívka se svým anonymním bytem a občasnými hovory, plnými náhlých odkazů na kvasary, svržení kapitalismu, nukleové kyseliny a horoskopy - tušila trochu, co se jí brzy stane? Bylo evidentní, že na parkovišti hotelu čekala na něj, až příliš ochotně ho schovala na skládacím sedadle svého sportovního auta. Že by byla spojkou konkurenčního konsorcia, vyslanou k němu neviditelnými silami, řídicími kvasary?

Na toaletním stolku byla nitroděložní spirála se zdrhující šňůrou, kterou cítil v otvoru jejího lůna. Z nějakého zmateného popudu se rozhodla si ji vyndat, jako by s odhodláním zachovat alespoň jednu sadu jeho divokých genů v opatrování své placentové banky. Pohupoval spirálou na šňůrce, vypadala jako technická cifra, obsahující v dvojité svastice anagram všech emblémů zvěrokruhu z příručky o horoskopech. Měla to snad být stopa, modul, který měl být znásoben v tomto pravorukém světě - konturami dívčiných prsou, zákony chemické kinetiky, migrační písní vlaštovek? Po kameře, počítači a klonech byla spirála čtvrtým domem toho zodiaku, do kterého již vstoupil, toho dvanáctipokojového sídla, jímž se musí pohybovat přestrojen za mistrného lupiče. Vzhledl, ale Renata ho jemně zatlačila zpátky na polštář. „Na hodinku si odpočiň.“ Mluvila jako by předávala instrukce z jiné oblohy. „Pak vyrazíme na Jodrell Bank.“

Znamení radarové mísy

Při čekání v stojatém provozu na přecpané plošině nadjezdu otáčela Renata nervózně knoflíkem rádia sem a tam, ale statika aut kolem byla neproniknutelná. Usmál se na ni, vypnul zvuk a ukázal na oblohu nad hlavou. „Ignoruj horizont. Za Polárkou uslyšíš ostrovní vesmíry.“ Opřel se v sedadle, pokoušeje se nevnímat tisíce satelitních transmisí, barbarské kle-vetění pod nádhernou hudbou kvasarů. I teď, za odpoledního slunce nad tímto provinčním městem, vnímal přenosy telekomunikačních družic a radarové paprsky Fylingdales a Norad line ze severní Kanady a za obzorem slyšel testy z ruských základen u Murmanská, vzdálené lvy, řvoucí svůj strach jeden na druhého, stanovující své nesplnitelné teritoriální požadavky. Blížící střela by byla zachycena v kolébce záření v jeho mozku jako moucha lapená ve zvukovém prostoru Beethovenovy symfonie. S hrůzou zaregistroval pár zjizvených rukou, které sevřely okraj čelního skla. Rozložitý člověk s tvrdými vousy vskočil mezi autobusy aerolinek a zíral na něj, levé oko zanícené nějakým nepříjemným virem. Štěkl na Renatu: „Vlez dozadu- do návštěvy prvního tajemníka nám zbývá jen týden.“

Znamení striptérky

Když hudba dohrála, posadili se na svá místa v přední řadě stripklubu. Jen metr od něj, na miniaturním pódiu vyzdobeném jako budoár, dosahoval právě mladý pár vyvrcholení svého sexuálního aktu. Znuděné pub-

likum za nimi si povídalo. Uvědomoval si, že ho Heller pozoruje s takřka posedlou intenzitou. Už celé dny byl ochromen galvanickou energií tohoto psychotika, teroristy se sny o soudném dni III. světové války. V uplynulých dnech postupovali podle šíleného plánu — nákladní prostory letišť, příjezdové cesty k raketovým silům, tajné byty, plné počítačových terminálů, hlídané gangy arogantních zabijáků, chuligánských fyziků, vyškolených na nějaké deviantní univerzitě. A především stripkluby — navštívili s Hellerem tucty těch odporných kajut, pozorující Renatu a ostatní členky gangu projíždět škálu všech myslitelných sexuálních variací, perverzí tak abstraktních, že se stávaly součástí složité kalkulace. Později, v bytech, kroužily kolem něj tyto agresivní ženy jako nějaké karikatury z erotického snu. Již věděl, že se ho Heller snaží získat pro své spiknutí. Že by mu nevědomky dávali klíče k šestému domu? Zíral na dívku, která právě odcházela z pódia za řídkého potlesku, chlubic se semenem na svém stehnu. Vybavil si děsivé Helle-rovo násilnictví, se kterým se pral s mladými děvčkami na zadních sedadlech sportovních aut, na útoky stylizované jako baletní pohyby. V kódech Renatina těla, ve spojení bradavky a prsu, v rýze jejích hýždí čekaly možnosti benevolentní

psychopatologie.

Znamení psychiatra

Profesor Rotblat se odmlčel, zatímco se Vanessa Carringtonová vrátila od okna a postavila se za mladíkovou židli a konejšivě mu položila ruce na ramena. Jeho tvář byla ztělesněním rysů totálně odcizených obsesi. „Dnešní úloha psychiatrie již nespočívá v léčbě

pacienta, ale ve vyrovnaní se silou a slabostí jemu danou, ve vyvážení temné a světlé stránky slunce — tento úkol nám ovšem nepřizpůsobivá příroda nijak neusnadňuje. Teoretická fyzika nám připomíná vrozenou pravorukou jednostrannost vší hmoty. Spin elektronu, rotace solárního systému i nejmenší subato-mické částičky, velké dmutí, které otáčí samotným vesmírem, to vše ztělesňuje tuto základní konstantu, jež se odráží nejen v hluboce zakořeněné nepopularitě levorukosti, ale i v pravotočivosti šroubovice DNA. S tak vysokými energiemi ve hře, ať již v galaxiích, nebo v biologických systémech, by jakýkoliv pokus o opačný směr pohybu měl katastrofální následky, a to takového druhu, jaké známe v případech černých děr. Jediný takový jedinec by se stal psychologickým ekvivalentem zbraně posledního soudu..." Čekal na mladíkovu odpověď. Vrátil se snad do nemocnice, aby jim připomněl, že transcendentně přesáhl roli pacienta a dostal se do nebezpečného království, v němž se předpovědi ULTRACu budou číst zprava do leva?

Znamení psychopata

Stál u ukradeného mercedesu, zatímco ženy nakládaly velvyslancovo tělo do kufru. Heller vše sledoval ze dveří výtahu, oběma rukama svíraje těžký kulomet. Snědá tvář teroristy se uzavřela sama do sebe a odhalila uvolňující se švy jizev na spáncích. Během hodin násilí v bytě držel pistoli tak, jako by masturboval v nepřetržitém orgasmu. Mučení, aplikované na tohoto postaršího diplomata, sloužilo účelu známému pouze Renatě a jejím společníkům. Pozorovaly vraždu s až snovým klidem, jako by Hellerova vyšinutá krutost

odhalovala tajné vzorce nové logiky konceptualizovaného násilí, transformujícího letecká či automobilová neštěstí v události plné láskyplné něhy. Již naplánovaly ještě psychotičtější sérii pozoruhodných dobrodružství - atentát na stranického vůdce při jeho návštěvě, únos konvoje s plutoniem, přeprogramování ULTRACu tak, aby byl zničen celý obchodní a bankovní systém Západu. Tyto ženy snily o třetí světové válce tak, jako když si mladé maminky prozpěvují při svém prvním těhotenství.

Znamení injekční stříkačky

Pozoroval odraz doktorky Vanessy v okně režie, zatímco mu připevňovala elektrody na hlavu. Její nejisté ruce, chvějící se vinou a láskou, shrnovaly všechny nejistoty tohoto nebezpečného experimentu, prováděného v upraveném prostoru televizního studia. Přes nesouhlas profesora Roteblata se stala ochotným spiklencem, možná ve zmatené naději, že se mu podaří uniknout, že vystartuje z rampy vlastního míšního moku a odletí do nějakého vnitřního nebe. Tvář režiséra z televize vyplula z těžkého skla režijní místnosti. V uplynulých dnech, když připravovali experiment v laboratoři studia, začal se Tarrant schovávat za těmito průhlednými zrcadly, jako by si nebyl jist svou vlastní realitou. Přesto se zdálo, že pochopil potřebu dorozumět se s tím děsuplným světem teroristů a křižujících raket, objektů viděných v deformovaném zrcadle, které by jednoho dne mohly být znovusjedno-ceny do smysluplnější posloupnosti. Při znásobení počítačem ULTRAC by vlnové frekvence jeho halucinu-

jícího mozku mohly být přenášeny na celonárodních programech a poskytnout novou soustavu operačních vzorců průchodu vědomím. Dotkl se konejšivě kolena doktorky Vanessy, když zvedla stříkačku do světla.

Znamení vibrátoru

Poslouchal monotónní, hmyzí bzučení elegantního strojku v Renatině ruce. Ležela na zádech a mumlala si pro sebe nějakou složitou masturbační fantazii, neuvědomujíc si na chvíli jeho přítomnost. Opravdu ji uspokojovalo to chvění a vzdechy vlastního sexuálního naplnění? Od té doby, co se vrátil do jejího bytu, ho často napadalo, že sex nabídnutý jakémukoliv rádo-bytyranovi je nejjednodušším a nejefektivnějším prostředkem politického převratu. On si ale už vybral jinde. Za pár dnů se teroristické skupiny pokusí začít třetí světovou válku a psychologický rok dospěje ke svému klimaxu. Podprahová filmy již byly připraveny k

vyšlání v mimořádných filmových týdnech. Uvolnil se a pohlédl na Renatiny napínající se stehna a pánev. Kdyby televizní přenos tohoto vyčerpávajícího sexuálního aktu dosáhl k nejbližší hvězdě, zvědaví pozorovatelé by se mohli domnívat, že ten nepříjemný strojek rodí jako potomka svého sňatku se zprávou ULTRACu.

Znamení křižující střely

Klečel před televizní obrazovkou a čekal na zpožděné mimořádné vydání zpráv. Nebe nad centrálním Londýnem teď už mělo být plné vrtulníků, ulice ohlušené pancéřovanými transportéry s vojáky v celé nádheře jaderného poplachu. Čekal trpělivě, jistý si tím, že se

logika nového zvěrokruhu musí naplnit, a zíral na tichou obrazovku, zatímco Renata usnula v posteli. Hluboko v mysli snil o křižujících střelách, vypuštěných z vynořujících se ponorek a mířících osamělou tundrou ke konturám vzdálených arktických fjordů. Brzy bude pryč a rád ponechá tuto planetu jejím děsivým hrám. Hrál jen malou roli v tomto redukčním dramatu. Skutečný horoskop těchto lidí, konstelace jejich psychického nebe neobsahovala nic víc než jen obrovský sebedestrukční mechanismus. Při odchodu pohlédl na dívku. Když jí položil ruce okolo krku, připraven naplnit bezchybnou logiku psychologického koloběhu, myslel pouze na křižující střely.

Znamení astronauta

Skrz skleněné okno izolačního oddělení pozoroval doktorku Vanessu, jak tiše rozmlouvá s profesorem Rotblatem. Její nervozitu a úzkost, když ho policie vrátila do nemocnice, vystřídal teď neutrální profesionální zájem. Napjal lokty v těsném prostěradle a vzpomněl si na Renatino zkrvavené tělo, na jeho zvláště resistentní anatomii, kterou se snažil uspořádat ve šťastnější a smysluplnější geometrii. Teď věděl, že ho všichni podvedli, že žádná nukleární krize není a že ta podprahová poselství byla určena pouze jemu. Copak to všechno byla jenom čirá fantazie, bylo hledání zvěrokruhu náhodně vyvoláno jeho příliš rychlým propuštěním z nemocnice? Renatino tělo nicméně zůstalo něčím víc než jen malou lékařskou komplikací. Možná, že jednoho dne vražda této intelektuální gangsterky skutečně způsobí destrukci jejich společnosti. Zvěrokruh, který ho donutili vytvořit, ho polapil, ale on utekl postranními vrátky smrti této

dívky. Kruh se po dlouhé cestě uzavíral, zvedl ho na své rameno a vrátil ho do ústavu. Nepočítali ovšem s neočekávanou událostí — totiž s jeho uzdravením, s pokladem, uneseným z dvanácti domů. Teď je opustí a vydá se po levorukém schodišti ke střeše nad svou myslí a pak odletí volnými nebesy svého vnitřního vesmíru.

Poselství ze slunce

Po večerech, když odpočíval na střeše opuštěné kliniky, vzpomínal často Franklin na Trippetta a na poslední vyjížďku do pouště, kterou s umírajícím astronautem a jeho dcerou podnikl. V náhlém hnutí mysli podlehl dívčině prosbě, když ji našel, jak na něj čeká ve vyklizené laboratoři, v rukou otcovu leteckou bundu a sluneční brýle, ošuntělá mementa zaslého vesmírného věku. Vlastně to bylo spíš jen sentimentální gesto, ale Trippett byl posledním člověkem, který vstoupil na Měsíc, a zanedbané okolí kliniky čím dál tím víc připomínalo lunární krajinu. Možná se v něm pod tou kyanidově modrou oblohou něco probudí, ztracená paměť se zaktivizuje a Trippett se na eh vilku bude cítit dobře.

Následován jeho dcerou vstoupil Franklin do ztemnělého oddělení. Ostatní pacienti už byli převezeni

jinam, Trippett seděl sám v kolečkovém křesle u paty postele. V té době, vpředvečer uzavření kliniky, vstoupil starý astronaut do konečné fáze a byl denně při vědomí jen pár sekund. Brzy upadne do poslední hluboké amnézie, neviditelného snu o velkém vesmírném příboji.

Franklin zvedl starce z křesla a nesl jeho jakoby dětské tělo chodbami k parkovišti u kliniky. Svého rozhodnutí začal litovat, hned jak se dostali do pichlavého slunečního světla, došlo mu, že ho ta dívka zmanipulovala. Ursula s Franklinem mluvila zřídka, jako všichni v komunitě hippies dokázala strávit věčnost zíráním na něj. Její trpělivý přátelský výraz a ne zcela nevinný pohled ho zvláštním způsobem vzrušoval. Někdy se podezříval, že nechává Trippetta na klinice jen proto, aby se mohl vídat s jeho dcerou. Mladší doktoři ji považovali

za slepici bez jakéhokoliv sex-appealu, ale Franklin si byl jist, že v sobě její zavalité tělo skrývá sexuální mystérium zvláštního druhu.

Kromě toho stav jejího otce Franklinovi připomínal postup jeho vlastních amnézií. Asi rok trvaly něco přes pár minut denně, což bylo zvladatelné v kontextu hodin, které trávil za stolem, a občas byly stěží rozpoznatelné od snění. Ale v uplynulých pár týdnech, možná v důsledku rozhodnutí zavřít kliniku, se prodloužily na víc než třicet minut v celku. Za tři měsíce nebude moci vycházet z domu, za šest bude zcela při vědomí jen hodinu denně.

Amnézie přicházely tak prudce, čas se řítíl proudem z rozbité sklenice jejich životů. Minulé léto, během prvních výletů do pouště, zůstával Trippett při vědomí pokaždé alespoň půl hodiny. Měl dojemnou radost ze zdevastované krajiny, z opuštěných motelů

a plevem se dusících bazénů městečka poblíž letecké základny, z tichých ranvejí se zaprášenými tryskovými letadly sedícími na prasklých pneumatikách, z barevných kopců, čekajících s nekonečnou lstivostí geologické říše, až organický svět zanikne a nastane mnohem živější minerální království.

Ted' už si starý astronaut nic z toho neuvědomoval. Seděl vedle Franklina na předním sedadle, vybledlé oči za skly brýlí otevřené, ale myšlenky se mu toulaly nějakým jeho soukromým časem. Ani pohyb rychle jedoucího auta ho nedokázal probudit a Ursula ho musela držet za ramena, aby se jako vycpaná hračka neskácel na přední sklo.

„No tak, pane doktore - víte, jak miluje rychlost..." Poposedla si dopředu a pohládla Franklina po hlavě, obrovské oči upřené na tachometr. Franklin se pracně soustředil na jízdu, uvědomuje si dívčin dech za krkem. S touhle madonou dálnic, tajně snící o rychlosti, jen stěží ovládal své ruce i myšlenky. Měla snad v plánu unést otce z kliniky? Žila v malé komunitě, která se usídlila ve starém solárním městě v horách, v Soleri II. Každé ráno přijížděla na kole a přivázela Trippettovi jeho dávku hrozin a další makrobiotické pochoutky. S jídlem si hrál, vytvářel zvláštní vzory na svém papírovém talíři a ona jako mladá maminka tiše seděla vedle něj.

„Jen jed'te rychleji, doktore — viděla jsem, jak umíte řídit. Vždycky se ženete jak šílenec."

„Tak vy jste mě viděla? No, já vážně nevím. Kdybych měl výpadek..." Franklin to zase vzdal, nasměroval mercedes do středu vozovky a srovnal ručičku tachometru na stovku. Když předjížděli pravidelnou autobusovou linku do Las Vegas, zasvítily na ně re-

flektory a ozvala se směsice varovných výkřiků pasažérů, kteří zůstali za nimi v oblacích prachu. Už teď jel mercedes dvakrát rychleji, než byl povolený limit. Při dvaceti mílích za hodinu měl teoreticky řidič, na kterého by přišla náhlá amnézie, čas předat řízení spolucestujícímu. Ve skutečnosti autem jezdilo jen velmi málo lidí. Poušť po obou stranách silnice byla poseta vraky aut, která sjela do mělkého příkopu a skončila v písečném kopci asi míli od silnice a jejichž řidiči zemřeli v paprscích slunce dřív, než se mohli ze své amnézie probudit.

Ale přes všechno nebezpečí Franklin jízdu miloval, ty zakázané rychlostní projížd'ky za soumraku, kdy měl pocit, že je docela sám na zapomenuté planetě. V zamčeném hangáru letecké základny byl porsche a staříčkový jaguár. Kolegové na klinice byli proti, ale on si vzpurně prosadil svou, stejně jako v laboratoři, chráněn štítem vykalkulované excentricnosti, omlouvající jeho posedlost rychlostí, časem a sexem... Ted' potřeboval rychlost víc než sex. Ale stejně s tím brzy bude muset přestat. Už teď byla rychlá jízda nebezpečnou hrou, vyvolanou infantilní nadějí, že právě rychlost může nějakým způsobem zadržet ručičky hodin.

Po levé straně se vynořily betonové věže a dómy solárního města, okouzující fantazie Paula Soleriho o soběstačné komunitě. Franklin zpomalil, aby nesrazil dívku v sáři, která jako figurína stála uprostřed silnice. Její oči zíraly do prachu, paleontologie nadějí. Za hodinu se probere a dojde na autobusovou zastávku, aniž by si uvědomila, že ji čas i autobus minuly.

Ursula nespokojeně objala svého otce a pobídla Franklina, aby zrychlil. „Vlečete se jak šnek, doktore."

Co se děje? Vždyť máte rychlost tak rád. A tatínek taky."

„Ale Ursulo, vždyť ani nevím, kde je."

Franklin se rozhlédl po poušti a pokoušel se ji vnímat Trippettovými očima. Krajina nebyla

ani tak zničená jako spíš zanedbaná — rozpadlé zavlažovací kanály, rezivějící talíř radioteleskopu na blízkém kopci jako žebřákova miska, napřažená k vesmírnému banketu. Kopce čekaly na to, až všichni *zmizí*. Stal se zločin, zločin proti vesmíru, který spočíval na ramenou toho sympatického starého astronauta, sedícího vedle něj. Trippett každou noc sténal ze spaní. Jeho temnými sny bloudily přízraky, pokoušející se najít cestu z jeho hlavy ven.

Těm nejlepším astronautům, jak si Franklin všiml během své práce pro NASA, se nikdy nic nezdálo nebo alespoň ne do deseti let po letu. Pak nastoupily noční můry, které je vrátily zpět do ústavů letecké medicíny, kde jejich cesta začala.

Z pouště zablikalo světlo, pádilo jako nepatrná stopa katody přes černé čočky Trippettových brýlí. Tisíce ocelových zrcadel, stojících v polokruhu podél cesty, byly součástí jedné ze solárních farem, které měly poskytovat elektrický proud obyvatelům Soleri II, neohrazenou energii, darovanou v možná až příliš laskavém gestu jinak úsporným sluncem.

Sleduje tanec světla, odrážejícího se v Trippettových očích, zabočil Franklin s autem na přístupovou cestu, která se svažovala k farmě.

„Ursulo, tady si odpočineme -myslím, že jsem ještě unavenější než tvůj otec.”

Franklin vystoupil z auta a kráčel po bílé vápencové zemi směrem k nejbližším zrcadlům. Okem sledo-

val fokální linie, protínající se v ocelové věži asi šedesát metrů odtud. Část kolektorového talíře spadla na zem, ale Franklin viděl obrazy sama sebe vymrštěné do nebe, natažené rukávy bílého saka jako křídla postřeleného ptáka.

„Ursulo, přineste tatínka sem...” Starého astronauta možná potěší, až se znovu spatří zavěšený v prostoru, tentokrát vzhůru nohama, v obráceném obrazu, zavěšen za paty z ráhna oblohy.

Překvapen perverzní radostí, kterou pocítil nad svým převráceným obrazem, se Franklin vracel k autu. Když ale pomáhali Trippettovi ze sedadla, přičemž se ho snažili co nejméně rozrušit, rozlehl se pouští jakýsi kovový klapot. Přes hlavy jim přejel hranatý stín a asi šest metrů nad nimi prosvítléto letadélko. Spurtovalo jako nějaký dementní komár, jeho nepatrný motorek bzučel jako bouře, křídla z drátů napnutá kolem odkrytého trupu.

Za miniaturním řízením seděl obkročmo bělovlasý muž, úplně nahý, až na letecké brýle natažené na hlavě. Řídil letadlo nejistě, ale stylově, a chlubil se z nebe svou nádhernou postavou.

Ursula se pokoušela otce zadržet, ale stařec se jí vytrhl a klopýtal k zrcadlům, mávaje zaťatými pěstmi do vzduchu. Když ho pilot uviděl, prudce se otočil kolem sluneční věže a střemhlav se k němu vrhl; a teprve na poslední chvíli za strašného řevu a v oblacích prachu zvedl letadlo do vzduchu. Když se Franklin rozběhl kupředu a přitiskl Trippetta k zemi, letadlo se opět otočilo a znovu se širokou otočkou vracelo. Pilot řídil letoun nahými koleny, mávaje pažemi okolo sebe, jako by napodoboval Franklinův obraz v talíři nad věží.

„Slade! Uklidni se proboha...” Franklin si oťel

pichlavý šterk z úst. Zažil už hodně jeho extravagantních kousků a věděl, že nelze odhadnout, co bude následovat. Tento bývalý vojenský pilot a aspirant na astronauta, jehož žádost Franklin před třemi lety jako předseda lékařské komise zamítl, se nyní vrátil a mučil ho absurdními kašpařinami - tu nastříkal hejna vlaštovek zlatou barvou, tu vztyčil v poušti kruh z věží (nazval to hrdě „můj soukromý vesmírný program”), pak zas postavil kultovní nákladní letiště s dřevěnou navigační věží a letadly na parkovišti letecké základny, což byla krutá parodie, která měla zesměšnit hrstku zbylých vojáků.

A ty neustálé kaskadérské kousky. Že by Slade z dálky zahlédl Franklinův obraz, když spěchal pouští ve svém obskurním letadle, a tak se rozhodl jen tak z legrace mercedes vyděsit, udělat dojem na Trippetta a Ursulu a snad dokonce i na sebe?

Letadlo na ně zase nalétávalo, motor vytočený do příšerného jekotu. Franklin viděl, jak na něj Ursula cosi nehlasně křičí. Starý astronaut se třásl jako špatně vycpaný strašák, jednou rukou ukazoval k zrcadlům. V kovových tabulích se odrážely mnohonásobné obrazy Černého letadla, tisíce supoidních ptáků hladově kroužících kolem.

„Ursulo, honem, do auta!” Franklin si svlékl sako a běžel mezi zrcadla v naději, že odláká

letadlo od Trippetta. Ale Slade se rozhodl přistát. Vypnul motor a nechal klapající stroj dosednout na silnici. Jak se kodrcal k mercedesu s ještě točící se vrtulí, Franklin chytil jeho pravé křídlo, přičemž málem roztrhl lakovanou konstrukci.

^Ale doktore, vy neumíte nic jiného, než mě držet přizemí..."

Slade si prohlížel poškozené křídlo a pak ukázal na Franklinovy třesoucí se prsty. „No teda takovýhle ruce... doufám, že vám nedovolí nikoho operovat."

Franklin pohlédl na bělovlasého pilota. I jemu se trásly ruce, což byl pochopitelný znak napětí. I když Slade ironicky převaloval slova v ústech, jeho nahé tělo prozrazovalo ostražitost člověka v pasti, každý jeho sval byl ztuhlý nepřátelstvím. Očima s nepolevující úporností zkoumavě přejížděl po Franklinovi. Byl to mrtvolný pohled psychopata. Jeho sinavá pleť téměř svítila, jako by se po neúspěšné kariéře astronauta rozhodl spojit se sluncem alespoň sám. Byl úzkým pásem připoután k sedadlu a na ramenou měl zvláštní jizvy - od svěrací kazajky z psychiatrického oddělení, odhadoval Franklin, nebo šlo o nějaký druh sexuálního fetišismu.

„No ano, moje ruce. Vždycky mě prozradí. Určitě vás potěší, že jdu tenhle týden do důchodu." A tiše dodal: „Já jsem vám létat nezakázal."

Slade o tom uvažoval, potřásaje hlavou. „Vždyť vy jste prakticky ukončil celý vesmírný program. Z nějakého zvláštního důvodu vás zřejmě dráždil. Ale nic si z toho nedělejte, já teď začínám svůj vesmírný program, docela jiný program." Ukázal na Trippetta, kterého zatím Ursula v autě utěšovala. „Proč už tomu staroušovi nedáte jednu pokoj? Ty zmatky mu nesusvědčí."

„Rád si vyjede - rychlost mu dělá dobře. A vám taky, řekl bych. Ale dejte pozor na amnézie. Jestli chcete, stavte se za mnou na klinice."

„Ale Frankline..." Slade ovládl svou podrážděnost, pečlivě uvolnil čelist a ústa, jako by rozebíral útočnou zbraň. „Já už amnézie nemám. Naučil jsem se, jak... si s nimi poradit."

„To myslíte tímhle lítáním do kolečka? Vždyť jste starouška úplně vyděsil."

„O tom pochybuju." Díval se na Trippetta, jak si pro sebe pokyvuje. „Vlastně bych ho rád vzal s sebou - jednou spolu zase vyletíme do vesmíru. Postavím mu speciálně lehkou raketu z rýžového papíru a bambu-su..."

„To je ten nejlepší nápad, co jsem od vás slyšel."

„To se ví, že jo." Slade se podíval na Franklina s náhlým zájmem a takřka chlapecky se usmál jako žák před oblíbeným učitelem. „Existuje cesta, doktore, cesta, jak utýct času."

„Tak mi ji ukažte, Slade. Už mi moc času nezbývá."

„To vím. Proto jsem vám to chtěl říct. Společně s Marion vám brzy pomůžeme."

„S Marion - ?" Než ale mohl Franklin domluvit, motor letadla se rozškytal a ožil. Zručným ovládáním kormidlového křídla Slade na místě letoun obrátil. Znovu si dal na oči brýle a odstartoval v trychtýři prachu, který pokryl lak mercedesu. Když už byl bezpečně ve vzduchu, udělal poslední kolečko, s dlaní vzhůru jim poslal zvláštní tajný pozdrav a řítil se pryč.

Franklin došel k autu a opřel se o střechu, stěží popadaje dech. Stařec se již ztišil, krátký záchvat přešel.

„Tak to byl Slade. Znáte ho, Ursulo?"

„Toho přece zná každý. Občas používá náš počítač v Soleri nebo se chce s někým poprat. Je tak trochu blázen, pořád se snaží, aby neměl amnézie."

Franklin přikývl a hleděl za letadlem, mizícím směrem k Las Vegas, ztraceným mezi věžemi hotelů. „Kdysi byl v přípravce pro astronauty. Má žena si myslí, že se mě snaží zabít."

„Možná má pravdu. Teď už si vzpomínám - říkal, že nebýt vás, letěl by na Měsíc."

„My jsme všichni odletěli na Měsíc. V tom je ten problém..."

Franklin zařadil zpátečku a dojel na konec přístupové cesty. Když už byli na dálnici, vzpomněl si na podivnou Sladeovu náražku na Marion. Musí si dát pozor. Sladeovy amnézie by se už celé měsíce měly prodlužovat, ale jemu se nějak dařilo držet je šachu. Všechna ta zběsilá energie v jeho lebce jednou praskne a vybuchne v nějakém ošklivém pomstychtivém kousku...

„Pane doktore! Poslouchejte!"

Franklin ucítil Ursuliny ruce na rameni. V panice zpomalil a začal prohlížet oblohu, jestli se nevrací Sladeovo letadlo.

„Podívejte, pane doktore, tatínek!“

Stařec se posadil a překvapivě bystře se zadíval z okna ven. Ochablé svalstvo obličeje splynulo s energickým profilem bývalého námořního důstojníka. Dcera ani Franklin ho evidentně příliš nezajímal, ale bedlivě zíral na jednu ubohou palmu u motorestu a na vlažnou vodu v naplňovaném bazénu.

Jak se auto pohupovalo přes výmoly, Trippett si pro sebe pokyvoval v naprostém uspokojení nad celou vyschlou krajinou. Vzal dceru za ruku a řekl, jako by zdůrazňoval nějaký okamžik v hovoru, který byl přerušen výmolem:

„...je tu zeleň spíš jako v Texasu než v Nevadě. A ten klid. Spousta nádherných stromů a pastvin, ta pole a krásná jezera. Rád bych tu zastavil a trochu si pospal. A pak si můžeme jít zaplavat, třeba zítra, zlatíčko. Líbilo by se ti to?“

S náhlou láskou stiskl dceři ruku. Ale než mohl znovu promluvit, dveře v jeho tváři se zavřely a byl zase pryč.

Dojeli na kliniku a vrátili Trippetta do jeho potměšilého oddělení. Později, když už Ursula ujížděla na kole tichými ranvejemi, seděl Franklin u stolu ve své vyklizené laboratoři. Lehce ťukal prsty o sebe a přemýšlel o Trippetově prapodivné promluvě. Muselo ji vyvolat Sladeovo zjevení se na nebi. Krátké astronautovo vynoření se do světa času, těch pár jasných vteřin mu dávalo naději. Je možné amnézie zvrátit? Měl pokušení vrátit se na oddělení, naložit Trippetta do auta a vyrazit na další výlet.

Ale pak si vybavil Sladeovo letadlo, řítící se k němu přes solární zrcadla, malou zlověstnou vrtuli, trhající světlo, vzduch, čas i prostor. Tenhle neúspěšný astronaut přišel na kliniku poprvé před sedmi měsíci. Zatímco byl Franklin na konferenci, Slade dorazil v letecké sanitce a měl zůstat jako stálý pacient. Svými bílými vlasy a posedlým pohledem okamžitě okouzлил primárku kliniky Ráchel Vaiseyovou, takže ho nechala, ať si dělá, co se mu zlíbí. Slade procházel laboratořemi a chodbami a přivlastňoval si použité skřínky a šuplíky od stolů, z kterých vytvářel série obrazů, psychosexuální svatyně zvláštních božstev v jeho hlavě.

První relikviář zbudoval v bidetu Ráchel Vaiseyové, ošklivou asambláž z injekčních stříkaček, polámaných slunečních brýlí a zakrvácených tamponů. Další se objevily ve výstupcích na chodbách a v prázdných postelích vypadaly jako relikvie budoucnosti, kterou teprve poznáme, jako nějaké psychické zálohy proti možnému neúspěchu léčení. Když rozčilená doktorka

Vaiseyová trvala na důkladné prohlídce, odešel Slade z nemocnice a zařídil si nový domov na obloze.

Relikviáře byly odklizeny, ale jeden zůstal pečlivě zachován. Franklin otevřel prostřední šuplík svého stolu a zíral na asambláž složenou jako mrtvola na katafalku z chirurgické vaty. Byl tam úlomek měsíčního kamene z muzea NASA v Houstonu; fotografie Marion pořízená transfokátorem v hotelové koupelně, její bílé tělo takřka splývalo s dlaždičkami sprchového koutu; vybledlá reprodukce Daliho obrazu *Nutkavost paměti* s roztékajícími se hodinkami a vydechujícím embryem; souprava leukotomů, jejichž špičky byly zamaskované kovovými hrášky, a průkaz dárce orgánů, v případě potřeby odkazujícího pozůstalým svůj vlastní mozek. Dohromady ty předměty vytvářely přesný antiportrét všech Franklinových obsesí, postranní kapli v jeho hlavě. Ale Slade byl vždy vynikající pozorovatel, a Franklin ho zajímal víc než kdokoliv jiný.

Jak se dokázal vyhnout amnéziím? Když ho Franklin naposledy viděl na klinice, trpěl Slade amnéziemi, které již trvaly hodinu i déle. Přesto se mu podařilo otevřít tajný východ v Trippetově mysli a poskytnout mu vizi zelených polí.

Když za ním přišla Ráchel Vaiseyová, aby mu vytkla nepovolenou projížďku, Franklin její výtky nevnímal. Snažil se jí vysvětlit svoje rozrušení z Trippetova výlevu.

„Ráchel, na třicet vteřin byl naprosto při smyslech. A vůbec se nemusel o nic snažit, nepotřeboval si vzpomínat, kdo je. Děsí mě, že jsem ho odepsal jako ztracený případ.“

„To je zvláštní-je to jedna z těch nevysvětlitelných

remisi. Ale nesnažte se z toho dělat žádné velké závěry." Dr Vaiseyová s odporem zírala na perimetr, připevněný na velkém otočném stole. Stejně jako většina členů jejího týmu byla jenom ráda, že se klinika zavírá a že i těch pár zbývajících pacientů bude brzy převezeno do nějakého vzdáleného sanatoria nebo do domova důchodců. Do měsíce se ona a její kolegové vrátí zpět na university, které je sponzorovaly. Ani jeden z nich zatím nebyl postižen amnéziemi a fakt, že Franklin byl jediný, který jim podlehl, byl dvojnásob krutý, protože potvrzoval jejich dlouhodobá podezření o jeho podivínství. Franklin byl prvním z psychiatrů NASA, který identifikoval časovou nemoc a porozuměl původním amnéziím astronautů.

Vzpamatovala se, když si uvědomila, co asi Franklina čeká v budoucnosti, a pokusila se o smířlivý úsměv. „Říkáš, že mluvil souvisle. Co povídal?"

„Bájl o zelených plánech." Franklin stál za svým stolem a zíral do otevřeného šuplíku, ukrytého před podezřavými zraky doktorky Vaiseyové. „Jsem si jist, že je opravdu viděl."

„Že by vzpomínka z dětství? Chudák, alespoň že je šťastný, ať už je, kde je."

„Rachel...!" Franklin zavřel šuplík od stolu. „Trippett se díval na poušť u silnice — nebylo tam nic než kameny, prach a pár umírajících palem, ale on viděl zelené pláň, jezera a lesy plné stromů. Musíme udržet kliniku otevřenou ještě o něco déle, cítím, že teď mám šanci. Chci se vrátit na začátek a všechno znovu promyslet."

Než ho doktorka Vaiseyová mohla zarazit, začal Franklin přecházet po místnosti a hovořit ke svému stolu. „Možná jsou ty amnézie přípravou pro něco a je

chyba z nich mít strach. Symptomy jsou tak rozšířené, je to doslova neviditelná epidemie, týká se nejméně jednoho ze sta v populaci a dalších pět si ještě neuvědomuje, že jsou postiženi, alespoň tak to platí tady, v Nevadě."

„To je tou pouští - topografie hraje v amnéziích zcela jasně velkou úlohu. Uškodilo ti to tady, Roberte. A nám ostatním taky."

„O důvod víc, proč tu zůstat a postavit se tomu. Poslouchej, Rachel: chci pracovat s ostatními víc než dosud, tentokrát vytvoříme opravdový tým."

„To jsem vážně ráda." Doktorka Vaiseyová mluvila bez ironie. ^Ale je příliš pozdě, Roberte. Vždyť jsi už vyzkoušel všechno."

„Nic jsem nevyzkoušel..." Franklin přikryl rukou velikou čočku perimetrické kamery, aby zakryl svůj deformovaný obraz, gestikulující ze skleněného vězení. Zkreslené obrazy sama sebe ho pronásledovaly celý den, jako kdyby si promítal krátké klipy z obscénního filmu, ve kterém hraje hlavní roli. Kdyby se tak jen víc věnoval Trippettovi než skupině dobrovolníků — žen z domácnosti a vojenských letců. Ale starý astronaut byl jako němá výčitka, probouzející v něm pocity provinilosti nad jeho spoluúčastí ve vesmírném programu. Jako člen lékařského podpůrného týmu pomáhal posledním astronautům při letech do vesmíru a na svědomí měl i jednoroční lety, kterými odstartoval celý tenhle časový mor, a při kterých popraskaly kosmické přesýpací hodiny...

^A co Trippett? Kam si toho schováte?"

„Nikam ho schovávat nebudeme. Jeho dcera se nabídla, že si ho vezme k sobě. Vypadá jako rozumné děvče."

Doktorka Vaiseyová podlehla své pečlivosti, vykročila a zvedla Franklinovu ruku z čočky kamery. „Roberte - zvládneš to? Tvá žena se o tebe postará, říkáš. Přála bych si ji poznat. Měla bych na tom trvat..."

Franklin přemýšlel o Trippettovi - zpráva, že tu ten starý astronaut stále bude, že zřejmě bude žít v Soleri II, mu dává naději. Práce bude moct pokračovat...

Náhle pocítil potřebu být sám na prázdné klinice, zbavit se doktorky Vaiseyové, té neuroložky ve zralém věku s dobrými úmysly, ale s omezenou myslí a omezeným světem. Zírala na něj přes stůl, zcela evidentně nevědoucí, co si s Franklinem počít, a oči jí odbíhaly za zlatými a stříbrnými vlašťovkami, které se míhaly nad dálnicí. Doktorka Vaiseyová vždycky litovala svého krátkého okouzlení Sladem. Franklin si vzpomněl na jejich poslední schůzku v její kanceláři, kdy Slade vytáhl svůj penis a masturboval před ní a pak trval na tom, že bude horké semeno ejakulovat na sklíčko. Trubicí mikroskopu pak musela Rachel Vaiseyová pozorovat tisíce horečnatě knitajících replik tohoto mladého psychotika. Po pár

minutách začaly umdlévat. Do hodiny všechny zahynuly.

„Jen si nedělej starosti, já to zvládnou. Marion ví přesně, co potřebuju. A Slade jí bude taky trochu pomáhat. “

„Slade? Proboha jak...?“

Franklin vytáhl prostřední šuplík svého stolu. Opatrně, jako by zacházel s výbušninou, nabídl relik-viář vyděšeným zrakům doktorky Vaiseyové.

„Podívej, Rachel. Je to plán našeho společného vesmírného programu. Možná se ho taky budeš chtít zúčastnit...“

Když doktorka Vaiseyová odešla, Franklin se vrátil ke stolu. Nejdřív si sundal hodinky ze zápěstí a masíroval si otláčenou kůži na předloktí. Každých patnáct minut vracel stopku na nulu. Tento nervózní časový tik byl už dlouho obveselením pro celou kliniku. Ale po začátku amnézie mu celkový zaznamenaný čas poskytoval dost přesnou představu o její délce. Bylo to primitivní zařízení, a on byl téměř rád, že už brzy unikne času úplně.

Ale teď ještě ne. Uklidnil se a podíval se na poslední stránky svého deníku.

19. červen-amnézie: 8.30 až 9.11, 11.45 až 12.27, 17.15 až 18.08, 23.30 až 24.14. Celkem: 3 hodiny.

Celkový součet času v amnéziích začínal vítězit. 20. červen — 3 hodiny 14 min., 21. června — 3 hodiny 30 min., 22. června-3 hodiny 46 min. To mu dávalo něco přes deset týdnů, pokud se amnézie nezačnou zpomalovat nebo pokud neobjeví ty padací dveře, ze kterých na okamžik vyhlédl Trippett.

Franklin zaklapl deník a upřeně se zadíval do číhající čočky perimetru. Je zvláštní, že nikdy nesvolil k vlastnímu snímkování tímto přístrojem, jako by kontury jeho těla vytvářely tajný terén, jehož kódy je třeba nechat jako rezervu pro poslední pokus k úniku. Snímkování dobrovolných pacientů probíhalo nepřetržitě, ve stoje i v leže, přičemž byli přenášeni do krajiny vlnících se kopců a údolí, ne nepodobných poušti venku. Bylo by možné udělat plošný snímek Sahary nebo Gobi, obrátit proces a znovuvytvořit obrovskou postavu nějaké spící bohyně, Afrodité, zrozené z moře dun? Franklin začal být posedlý tímto přístrojem, fo-

tografoval jím vše, od krychlí a koulí, hrnečků a talířků až k samotným nahým pacientům, v naději, že najde rozměr času, ukrytý v těch zvlněných prostorech.

Dobrovolníci se už dávno uchýlili na svá konečná oddělení, ale jejich fotografie byly stále ještě připíchnuty na stěnách - zubař v důchodu, policejní seržant z lasvegaské posádky, kadeřnice ve středním věku, půvabná maminka rok starých dvojčat a dispečer z letecké základny. Jejich zploštělé rysy a pokřivená anatomie připomínaly onu noční můru, kterou trpěli všichni pacienti násilím probuzení z amnézie silnými stimulanty nebo elektrickým šokem — roztékající se tvary v elastickém světě, závratné a nepříjemné. V bez-časí se pohybující obličej jako by se rozplýval ve vzduchu a lidské tělo se stávalo surrealistickým monstrem.

Pro Franklina a pro desítky tisíc jeho spolutrpicích začaly amnézie stejným způsobem: kratičkými chvilkami nepozornosti, prodlouženou pauzou uprostřed věty či záhadně spálenými míchanými vejci. Seržant vojenského letectva, který se mu staral o mercedes, se urazil nad jeho hrubou přímostí a úseky ztraceného času se stále prodlužovaly. Subjektivně se proud vědomí od okamžiku k okamžiku zdál nepřerušovaný. Ale čas odtékal, pomalu odkapáváje z jeho života. Jen včera stál u okna a díval se na automobily v pozdním odpoledním slunci, v dalším okamžiku se venku smrákalo a parkoviště bylo opuštěné.

Všechny oběti vypovídaly o tomtéž — byly tu zapomenuté schůzky, nevysvětlitelné automobilové srážky, opuštěné děti objevené policií či sousedy. Postižení se „probouzeli“ o půlnoci v prázdných kancelářích, ve vanách s vystydlou vodou, byli zatýkáni za nerespektování dopravních předpisů, zapomínali se najíst. Do

šesti měsíců byli při vědomí jen půl dne, báli se řídit auto či jít po ulici a zoufale zaplňovali všechny místnosti hodinami a jinými časoměry. Týden uběhl ve změtí západů slunce a svítání. Za rok již byli při smyslech -každý den jen pár minut, nebyli schopni se sami najíst a postarat se o sebe a brzy poté se ocitli v jednom z tuctů státních nemocnic a sanatorií.

Brzy po Franklinově nástupu na kliniku byl jeho prvním pacientem ošklivě popálený pilot

bojového letadla, který prorokoval svým tryskáčem dveřmi hangáru. Druhým byl jeden z posledních astronautů, bývalý námořní kapitán jménem Trippett. Pilot brzy upal mimo jakýkoli kontakt do neustálého soumraku, ale Trippett se držel a každý den měl několik jasných minut. Franklin se od tohoto posledního člověka, který vstoupil na Měsíc a který jako poslední amnéziím vzdoroval, hodně dozvěděl — všichni ostatní astronauti se již dávno odebrali do světa bez času. Stovky útržkovitých rozhovorů a jakási záhadná vina, sdílená se všemi kolegy, vina, kvůli které sténali ze sna, to vše nasvědčovalo tomu, že zdroj choroby je třeba hledat v samotném vesmírném programu.

Tím, že člověk opustil tuto planetu a vydal se do vesmíru, spáchal evoluční zločin, porušil pravidla své existence ve vesmíru, zákony času a prostoru. Snad právo putovat vesmírem náleží bytostem jiného řádu a jeho přestoupení je trestáno stejně samozřejmě jako jakýkoliv pokus ignorovat zákon přitažlivosti. Nešťastní astronauti trpěli stále se prohlubujícím pocitem viny. Opětovné propadávání alkoholismu, mlčení, pseudomysticismus a duševní zhroucení svědčily o hluboké úzkosti z nejistoty nad morálním a biologickým oprávněním dobývat vesmír.

Bohužel nebyli postiženi jen astronauti. Každý start do vesmíru zanechal stopy ve všech, kteří expedice sledovali. Každý let na Měsíc a každá cesta kolem slunce znamenala duševní ořes, deformující vnímání času a prostoru. Brutální vymrštění člověka z jeho planety bylo aktem evolučního pirátství, za který byli nyní vyhoštěni ze světa času.

Franklin opouštěl kliniku jako poslední, hlavu plnou vzpomínek na astronauty. Očekával svou obvyklou odpolední amnézií a seděl za stolem tiché laboratoře s prstem na stopkách. Ale amnézie nepřicházela, možná zaplašena optimistickou náladou po vyjížďce s Trippettem. Když šel přes parkoviště, rozhlédl se po opuštěné letecké základně. Asi šedesát metrů od dispečerské věže stála na betonové ranveji mladá žena se zástěrou kolem pasu, ztracená ve své amnézií. O půl kilometru dál zevlovaly další dvě ženy uprostřed obrovské přistávací plochy pro nákladní letadla. Všechny byly z nedalekého města. Za soumraku odcházely z domovů, potulovaly se po základně a zíraly do červánků jako manželky zapomenutých astronautů, čekající, až se manželé vrátí ze slapových průlivů vesmíru.

Pohled na ty ženy vždycky Franklina dojal a rozrušil tak, že se mu ani nechtělo odjet. Jak se blížil do Las Vegas, poušť okolo vypadala ve večerním světle téměř jako měsíční krajina. Do Nevady teď už nikdo nejezdil a většina místních obyvatel již dávno odešla, protože pouštní perspektivy byly dost neveselé. Když dorazil domů, soumrak pronikal třeshňově červenou mlhou, která ležela nad starými kasiny a hotely jako přízračná vzpomínka na elektrické noci.

Franklin měl to opuštěné centrum hazardních her rád. Ostatní lékaři bydleli u kliniky, ale on si vybral jeden z poloprázdných motelů na severním předměstí. Večer, po návštěvách u několika pacientů doma, často projížděl ztichlým Stripem mezi fasádami rozlehlých hotelů, slunce zapadalo a on se hodiny potuloval mezi stíny vypuštěných bazénů. Toto město splněných snů, kdysi se pyšníci tím, že nepotřebuje žádné hodiny, jako by teď samo trpělo amnézií.

Když zaparkoval na nádvoří motelu, všiml si, že Marionino auto chybí. Byt ve třetím patře byl prázdný. Televize byla natočená k posteli, tiše hrála pro hromádku učebnic medicíny, které Marion vyndala z poliček, a pro přeplněný popelník, přetékaající jako láva z Vesuvu. Franklin pověsil povalující se svršky do skříně. Počítal čerstvé cigaretové propáleniny na koberci a přitom uvažoval o pozoruhodném nepořádku, kterého Marion dokázala dosáhnout během několika hodin teď i kdykoli v jindy. Byly její amnézie skutečné neboje předstírala? Někdy ji podezříval, že napůl nevědomky napodobuje časové skluzu ve snaze dostat se do království, v němž byl Franklin volný, kde existoval bez všech jejích frustrací z toho, že se k němu vrátila.

Franklin vyšel na balkón a podíval se dolů na prázdný bazén. Marion se často opalovala nahá na dně jeho hlubokého konce, možná ji tam polapila amnézie. Zaposlouchal se do bzučení letounu, kroužícího nad hotely v dálce, a ze sousedního bytu se dozvěděl od geologa v penzi, že Marion odjela jen pár minut před jeho příchodem.

Když nasedl do auta, uvědomil si, že jeho odpolední amnézie ještě nepřišla. Že by Marion

zahlédla jeho

světla blížící se přes poušť a okamžitě se rozhodla zmizet do neosvětleného večera hotelů na Stripu? Sladea znala z Houstonu z doby před třemi lety, když se ji snažil donutit, aby se za něj u Franklina přimluvila. Ted' tu zřejmě probíhaly jakési námluvy z nebe, jejichž důvody zřejmě Marion nedocházely. Dokonce i jejich původní romance byla součástí jeho rafinovaného špehování.

Letoun se ztrácel, až zmizel v poušti. Franklin jel přes Strip, zajížděl do hotelových nádvoří a zase vyjížděl ven. Na prázdném parkovišti uviděl jednoho z duchů příšeří, muže ve středním věku v otrhaném smokingu, asi krupiér v důchodu nebo kardiolog, vracející se do těchto snících kolosů. Amnézie ho přepadla uprostřed myšlenky, nevidomě zírajícího na potměšlé světlo neonu. Nedaleko, mezi zaprášenými slunečními lehátky, stála mladá žena se silnými boky a její sošná postava byla amnézií proměněna v jakousi Del-vauxovu múzu.

Franklin zastavil, aby jim pomohl a, pokud možno, aby je probudil, než zmrznou v chladné pouštní noci. Když ale vystoupil z auta, zjistil, že se jeho reflektory odrážejí ve stojící lopatce vrtule letadélka, zaparkovaného na Stripu.

Slade se vyklonil z pilotní kabiny. Jeho bílá pleť měla v elektrických paprscích nezdravě slonovinovou barvu. Byl stále ještě nahý a důvěrně gestikuloval na krásnou ženu v kožíšku prostitutky, která si laškovně prohlížela jeho pilotní kabinu. Nabízel jí místo na úzkém sedadle, jako když se za starých časů muži z aut snažili nalákat kolemjdoucí.

S pocitem obdivu ke Sladově odvaze využít nebe k svádění jeho ženy se Franklin dal do běhu. Slade

popadl Marion v pase a snažil se ji vtáhnout do pilotní kabiny.

„Nech ji na pokoji, Slade!“ Asi sto padesát metrů od nich zakopl o odhozenou pneumatiku. Zastavil se, aby popadl dech, když k němu ze tmy dolehl hluk motoru, stejný kovový lomoz, jaký slyšel toho rána v poušti. Sladeův letoun se řítil po Stripu, kola narážela na silnici, vrtuli osvětlovaly reflektory auta. Franklin padl na kolena, letadlo se naklonilo, aby se mu vyhnulo, ostře se odlepilo od ulice a odstartovalo k obloze.

Kolem Franklina se vzdouval vzduch, rozvířený Sladeovým vzlétnutím. Postavil se a zvedl ruce, aby si chránil obličej před pichlavým prachem. Tma byla naplněna rotujícími čepelemi. Stříbrná lasa spirálovitě tryskala z noci, obrazy vrtule, vyletující ze stopy zmizelého letounu.

Franklin naslouchal slábnoucímu vrčení, doléhajícímu k němu z pouště, stále ještě v šoku z divokého útoku létajícího stroje. Pozoroval, jak jeho sítnice proměňuje temnotu ulice. Stříbrné spirály vířily nad jeho hlavou a mizely nad hotely, až vytvořily lesknoucí se letovou stezku, které se takřka mohl dotknout rukama. Zapřel se nohama o tvrdý chodník, otočil se a vyrazil za svou ženou, která před ním utíkala vypuštěnými bazény a parkovišti nově osvětleného města.

„Chudáčku - copak jsi ho neviděl? Letěl přímo na tebe. Roberte...?“

„Samozřejmě, že jsem ho viděl. Jinak bych tu už asi nebyl.“

„Ale stáls tam úplně jako očarováný. Víím, že tě vždycky fascinoval, ale tohle tedy bylo dost přehnané. Kdyby tě ta vrtule...“

„Byl to takový malý experiment,“ řekl Franklin.

„Chtěl jsem vidět, o co mu jde.“

„Vždyť se tě snažil zabít!“

Franklin se posadil na kraj postele a zíral na cigaretové propáleniny na koberci. Před patnácti minutami přijeli domů, ale ještě se mu nepodařilo se uklidnit. Přemýšlel o rotujících čepelích, hltajících temnotu. Jeho amnézie, odložená z odpoledne, začala při zakopnutí o pneumatiku a trvala skoro hodinu. Z neznámých důvodů Marion předstírala, že k amnézií nedošlo, ale on věděl, že když se probral, byl promrzlý. Co dělala se Sladeem během toho ztraceného času? Franklin si je dovedl až příliš snadno představit v Marionině autě, jen na dohled od nevidoucího manžela. To určitě Sladea tak rozjařilo, že dostal náladu vyděsit Franklina k smrti svým vzletem.

Otevřenými dveřmi zíral Franklin na nahé tělo své manželky v bílé krychli koupelny. Mokrý cigareta doutnala v nádobce na mýdlo. Na stehnech a bocích měla drobné odřeniny,

známky jakéhosi stylizovaného zápasu. Již brzy nastane den, kdy z ní čas vyprchá a kontury jejích prsou a stehén se přestěhují do naleštěných stěn, chladných jako duny a údolí perimetrických snímků.

Marion se posadila k toaletnímu stolku a ohlédla se s jistým zájmem přes napudrované rameno. „Myslíš, že už ses z toho dostal? Já sama nevím, jak se s tím vyrovnat. To přece nebyl záchvat...?“

„Samozřejmě, že ne.“ Už měsíce se snažili předstírat, že pro ně amnézie neexistují. Marion tuto iluzi potřebovala, spíš kvůli Franklinovi než kvůli sobě. „Možná ale nebudu imunní věčně.“

„Roberte, jestli je někdo imunní, tak jsi to ty. Vzpo-měň si, co jsi vždycky chtěl - být sám na světě, jen ty a tyhle prázdné hotely. Ale dej si pozor na Sladea.“

„To si dávám.“ Jako by nic Franklin dodal: „Chtěl bych, aby ses s ním víc stýkala. Dohodni si s ním schůzku.“

„Cože?“ Marion se znovu ohlédla na svého manžela a zasunula si levou kontaktní čočku pod víčko. „Vždyť víš, že byl nahý.“

„Toho jsem si všiml. To je součást jeho kódu. Slade se mi snaží něco sdělit. Určitým zvláštním způsobem mě potřebuje.“

„Potřebuje? Ten tě určitě nepotřebuje, to mi můžeš věřit. Kdyby nebylo tebe, dostal by se na Měsíc. Kvůli tobě se mu to nepovedlo, Roberte.“

„Ale můžu to napravit.“

„Jak? Chystáte se snad vy dva začít se svým vlastním vesmírným programem?“

„Svým způsobem jsme už začali. Ale nutně potřebujeme, abys nám pomohla.“

Franklin čekal, až mu odpoví, ale Marion seděla zahloubaná před zrcadlem, v jedné ruce pouzdro na čočky, prsty druhé ruky odtahovala horní a dolní víčko kolem zasazené čočky. Ve spojení se svým odrazem v ohmataném skle vypadala jako by zaměřovala slunce s miniaturním sextantem, nacházejíc orientaci v tomto městě prázdných zrcadel. Vzpomínal si na jejich poslední společný měsíc, když skončil na Kennedyho mysu, na dlouhou projížďku po mrtvém pobřeží Floridy. Vesmírný program všechny své prohry vepsal do konečných mořen opuštěných hotelů a domků k pronajmutí, do tajné architektury, jako zapomenuté kódy nepoužívaného geometrického jazyka. Vzpomínal si, jak Marionina krev proudila z jejích přeřezá-

ných zápěstí do umyvadla a na neustávající hádky, sprádané ze vzduchu.

Je to zvláštní, ale byly to šťastné dny, plné stále většího vzrušení z její nemoci. Snil o její promiskuitě, bláznivých službách, poskytovaných čísníci a poslíčkům. Vrátil se z Miami sám, odpočinul si u bazénů prázdných hotelů a zmámeně vzpomínal na opuštěná parkoviště. Svým způsobem byla tato jízda jeho prvním vědomým experimentem s časem a prostorem, umístil její tělo i s její nešťastnou myslí do série koupelen a bazénů a pozoroval ji s milenci v diagramech parkovišť, emoce zavěšeny v abstraktních pavučinách prostoru.

Franklin s láskou položil Marion ruce na ramena. Ucítit známý chlad pokožky, typický pro amnézii. Srovnal jí ruce do klína a pak jí vyjmul z oka kontaktní čočku, opatrně, aby nepoškodil rohovku. Usmál se na její pobledlou tvář a počítal jizvičky a flíčky kolem jejích úst. Stejně jako všechny ženy se Marion nikdy opravdu amnézií nebála, protože věřila populárnímu mýtu o tom, že během těchto období ztraceného času tělo nestárne.

Franklin se posadil na sedačku vedle ní a něžněji objal. Měl sice Marion hodně rád, ale stejně ji bude muset použít ve svém souboji se Sladem. Podržel v dlaních její nadra a chvíli zkoumal jejich klouzavé křivky. Roviny jejích stehén a ramenou byly součástmi tajné ranveje, po které jednoho dne doletí do bezpečí.

5. července

Nepříliš úspěšný den. Pět dlouhých amnézií, každá

trvající přes hodinu. První začala v devět ráno, když jsem šel přes bazén k autu. Najednou jsem se ocitl na hlubokém konci v mnohem ostřejším slunci a ten starý geolog do mě s obavami šťouchal. Marion mu řekla, ať mě nevyrušuje, že jsem hluboce zamyšlen! Příště

nesmím zapomenout klobouk, to slunce mi způsobilo virovou vyrážku kolem rtů. Aspoň má Marion výmluvu, proč mě nemusí líbat. Ani si to neuvědomuje, ale chce odtud odjet. Už není možno dál předstírat, že amnézie neexistují. Tuší snad, že chci nějak využít její sexuální lačnosti?

Tyhle dlouhé amnézie jsou zvláštní, poprvé od onoho leteckého útoku si mlhavě vzpomínám na mrtvý čas. Geometrie vypuštěného bazénu působila jako zrcadlo a obloha byla plná sluncí. Možná Marion věděla, co činí, když se tu opalovala. Mám snad slézt po tom zrezivělém chromovém žebříku do nového druhu času? *Ztracený čas celkem: 6 hodin 50 min.*

11. července

Dnes nebezpečná amnézie, možná další Sladův pokus o můj život. Po cestě na kliniku jsem se málem zabil, příště si to musím pořádně rozmyslet. První amnézie přišla v 8.15, synchronně s Marion —jediná naše současná manželská aktivita. Strávil jsem asi hodinu u otevřených dveří do koupelny, zíraje na ni, jak nehnutě stojí ve sprchovém koutě. Následovaly zvláštní obrazy, části její anatomie byly rozhozeny po stěnách a stropu, dokonce i venku po parkovišti. Poprvé jsem pocítil, že je možné zůstat

během amnézií při smyslech. Podivný svět, prostorová změna vnímaná nezávisle na času. To mě vyburcovalo k cestě na kliniku, abych zkusil něco s perimetrickou kamerou. Ale asi už po míli jsem z dálnice zřejmě sjel, ocitl jsem se na parkovišti u nějakého opuštěného supermarketu, obklopen davem zírajících tváří. Ve skutečnosti to byly figuríny z obchodního domu. Najednou se ozvala kulometná palba a všude okolo začaly lítat laminátové paže a hlavy. Slade si zase hrál, tentokrát s opakováčkou na střeše obchodu. Asi uviděl, jak jsem tam uvízl a rozestavil ty figuríny kolem. Lidé bez času, jediná mementa rodu *homo sapiens*; až tu my všichni nebudeme, oni tu budou čekat se svými idiotskými úsměvy na první hvězdné návštěvníky.

Jak potlačuje Slade amnézie? Možná, že je násilí, stejně jako pornografie, nějaký evoluční pojistný systém, něco jako poslední možnost, jak vhodit do hry nečekaného žolíka? Rozšířená obliba pornografie znamená, že nás příroda varuje před hrozícím vyhubením. Mimochodem, pořád myslím na Ursulu... *Ztracený čas celkem: 8 hodin 17 min.*

15. července

Musím z motelu vycházet častěji. Zvláštním vedlejším účinkem amnézií je, že ztrácím všechny smysl pro povinnost. Poslední tři dny jsem tu seděl a klidně sledoval, jak mi čas protéká mezi prsty. Téměř mě to přesvědčuje, že jsou amnézie dobré, že jsou znakem nějakého velkého biologického kroku vpřed, který přijde co nevidět, kroku, vyvolá-

ného vesmírnými lety. Druhou možností je, že se mi jednoduše strachem otupuje mozek... Dnes ráno jsem se donutil vyjít do slunečního světla. Pomalu jsem jezdil po Las Vegas, hledal jsem Marion a myslel jsem na spojitost hazardních her a času. Bylo by možné vymyslet nahodilý svět, v němž by délka každého časového intervalu záležela na náhodě. Možná, že vášniví hráči, přijíždějící do Vegas, byli blíže pravdě, než si uvědomovali. „Hodinový čas“ je výtvozem neurofyziologie, měřící laťkou, omezenou na *Homo sapiens*. Starý labrador, patřící geologovi odvedle, měl evidentně jiné chápání času, stejně jako cikády u bazénu. Dokonce i hmota mého těla a nižší úroveň mého mozku mají odlišné chápání času než mé cerebrum — ten nezvaný host v mé lebce.

Simultánnost? Je možné si představit, že se všechno odehrává najednou, že se všechny události „minulosti“ a „budoucnosti“ odehrávají současně. Možná je náš smysl pro čas primitivní mentální strukturou, kterou jsme zdědili po našich méně inteligentních předcích. Pro prehistorického člověka byl vynález času (vynikající koncepční skok) způsobem, jak klasifikovat a uchovávat obrovskou záplavu informací, kterou před ním otevřela jeho probouzející se mysl. Jako když pes zahrabává velkou kost, vynález času dovolil člověku posunout pochopení událostí, které pro něj byly příliš velké, než aby je pozřel najednou sousto. Pokud čas skutečně je primitivní mentální strukturou, kterou jsme zdědili, pak bychom měli uvítat jeho atrofii a amnézie přijmout - *Ztracený čas celkem: 9 hodin 15 min.*

25. července

Vše se zpomaluje, musím se nutit k tomu, abych se nezapomněl najíst a vysprchovat. Je to

všechno velmi příjemné, ničeho se nebojím, ačkoliv mi denně zbývá jen šest nebo sedm hodin času při vědomí. Marion tuje i není, na mluvení nám doslova nezbývá čas. Den mine tak rychle, jako by to bylo jen odpoledne. Při obědě jsem si prohlížel alba fotografií své matky a otce a náš formální svatební portrét a najednou byl večer. Cítím zvláštní nostalgii po přátelích z dětství, jako bych se s nimi měl poprvé setkat, probouzející se zlou předtuchu minulosti. Vidím minulost ožít v prachu na balkóně, v suchých listech na dně bazénu, část obrovské zásobárny prošlého času, jehož dveře můžeme správným klíčem otevřít. Nic není starší než to nejnovější - novorozeně s hlavou právě se vynořující z matky má hladké, časem znavené rysy faraóna. Celý proces života je objevováním imanentní minulosti obsažené v přítomnosti. Současně cítím i rostoucí nostalgii po budoucnosti, po vzpomínce na budoucnost, kterou jsem již zažil, ale na kterou jsem zapomněl. Ve svých životech se snažíme opakovat ony důležité události, jež se již staly v budoucnosti. Jak stárneme, cítíme rostoucí nostalgii po smrti, kterou již máme za sebou. Stejně tak máme předtuchu svých zrození, která se brzy uskuteční. Co nevidět se můžeme narodit poprvé. *Ztracený čas celkem: 10 hodin 5 min.*

29. července

Byl tu Slade. Mám podezření, že vchází do bytu, když jsem v amnézií. Mám zvláštní vzpomínku na to, že dnes ráno v ložnici někdo byl. Když jsem se v 11 hodin dostal z amnézie, zůstal v ní záhadný následný obraz, cítil jsem jakousi duchovní příbuznost, vágně biomorfni skvrna visela ve vzduchu jako snímek z perimetrické kamery. Někdo vyndal moji pistoli z šuplíku nočního stolku u postele a položil ji na polštář. Na hřbetu levé ruky jsem objevil malý diagram bílé barvy. Nějaký tajného vzorec, geometrický klíč.

Čte Slade můj deník? Dnes odpoledne někdo nakreslil tentýž vzorec na svažující se dno bazénu a do šterku na parkovišti. Je to zřejmě součást Sladeovy vážné hry s časem a prostorem. Snaží se mě vyburcovat, donutit mě vyjít z bytu, ale amnézie mi nechávají jen dvě hodiny souvislého času při vědomí. Nejsem v tom sám. V Las Vegas už není na ulicích skoro nikdo, všichni se uchýlili do domů. Starý geolog s manželkou prosedí celý den v ložnici, každý na židli s rovným opěradlem po stranách postele. Dal jsem jim vitamínovou injekci, ale jsou tak zesláblí, že už to moc dlouho nevydrží. Policie ani pohotovost nefunguje. Marion zase zmizela, loví po prázdných hotelích na Stripu stopy po Sladeovi. Nepochybně si myslí, že jen on ji může zachránit. *Ztracený čas celkem: 12 hodin 35 min.*

12. srpna

Dnes se tu zastavila Rachel Vaiseyová, má o mě strach. Byla zklamaná, že nezastihla Marion. Klinika už je zavřená a ona se chystá odjet na východ. Zvláštní pantomimou jsme se upjatě bavili asi de-setminut. Bylazjevně šokovaným vyrovnaným zjevem, i přes vousy a kalhoty se skvrnami od kávy, a neustále zírala na bílý vzorec na mé ruce a podobné tvary na stropě ložnice, venku na parkovišti a dokonce i na zdi domečku kilometr odsud. Jsem nyní v ohnisku velké geometrické hádanky, vyzařující z mé levé ruky otevřeným oknem přes Las Vegas do pouště.

Byla to úleva, když odešla. Normální čas - tak zvaný „reálný čas“ — se mi nyní zdá naprosto nereálný. Se svým diskrétním, pedanticky přímočarým vědomím mi Rachel připomínala postavu z animované tabulky času člověka v antropologic-kém muzeu budoucnosti. Být takovým optimistou není jednoduché. Přál bych si, aby tu byla Marion. *Ztracený čas celkem: 15 hodin 7 min.*

21. srpna

Jen pár úseků při vědomí, trvají stěží hodinu denně. Čas se zdá souvislý, ale dny plynou rozmazaně v úsvitech a západech slunce. Takřka neustále jím, jinak bych umřel hladu. Doufám jen, že se Marion o sebe dokáže postarat, už týdny se tu neobjevila —

- pero vypadlo Franklinovi z ruky. Když se probudil, zjistil, že se zhroutil na deník. Vytřené stránky ležely na koberci u jeho nohou. Během jeho dvouhodinové

amnézie se tu musel odehrát divoký zápas, knihy ležely rozházené kolem převržené lampy a na podlaze byly v popelu z cigarety stopy po vysokých podpatcích. Franklin si ohmatal pohmožděná ramena. Zatímco tu seděl v amnézií, někdo s ním třásl, snažil se ho probudit a strhl mu hodinky ze zápěstí.

Z oblohy k němu dolehl známý zvuk - klapot motoru lehkého letounu přelétávajícího někde poblíž nad střechami. Franklin vstal a zakryl si oči před ostrým světlem na balkóně. Sledoval letadlo, jak krouží nad okolními ulicemi a pak se blíží k němu. Rozžhavené světlo odkapávalo z vrtule a poprašovalo motel tekutou platinou, tinkturou, která krátce proměnila uliční prach ve stříbro.

Letadlo proletělo nad ním směrem na sever od Las Vegas a Franklin uviděl, že Slade už získal pasažéra. Vedle nahého pilota seděla blondýna v otrhaném kožichu, ruce zakleslé kolem jeho pasu. Jako vyplašený snílek zírala dolů na Franklina.

Když světlo zmizelo v dálce, šel Franklin do koupelny. Dodal si odvahy a pohlédl na povadlou, zarostlou postavu v zrcadle, na přízrak sama sebe. Některé části jeho mozku se již přesunovaly k mírumilovné geometrii zdí koupelny. Alespoň, že je Marion ještě naživu. Snažila se ho bránit, když na něj Slade zaútočil? Ve vzduchu tkvěl lehoučký obraz poraněné ženy...

Las Vegas bylo opuštěné. Tu a tam, jak projížděl ulicemi, zahlédl v okně šedivý obličej nebo v dece zabalená kolena na balkóně. Všechny hodiny se zastavily a bez svých hodiněk již nedokázal poznat, jak dlouho amnézie trvají a kdy začne další.

Jel rychlostí bezpečných deseti mil za hodinu a každých pět mil zpomalil, zastavil a počkal, dokud

se neubezpečil, že sedí v autě s vychladlým motorem. Jeho hodinami se stal teploměr. Když dorazil na leteckou základnu, bylo už téměř poledne. Klinika byla ztichlá, parkoviště před ní prázdné. Mezi blednoucími značkami bujel plevel, na zemi ležela zpola vyplněná karta dávno zmizelého pacienta, kterou zde zapomněli nešťastní psychiatři.

Franklin vešel dovnitř a procházel opuštěnými odděleními a laboratořemi. Vybavení jeho kolegů již bylo dávno pryč, ale když odemkl dveře do své laboratoře, našel sbalené bedny tak, jak je tu zanechal.

Na otočném stolku před perimetrickou kamerou ležela gumová matrace. Vedle ní přetékal popelník nedopalky cigaret, které propálily dřevěnou desku.

^x Takže Slade obrátil svůj talent na zvláštní druh fotografie-kruhovou pornografii. Na stěnu za přístrojem byla připíchuta galerie obrovských snímků. Tyto zvláštní krajiny připomínaly letecké fotografie pouště rozbourané sérií titán ských zemětřesení, jako by jedna geologická doba rodila druhou. Přes snímky se táhly dlouhé trhliny a průrvy, s obrysy podobnými těm, které zůstávaly ve vzduchu, když se Marion vysprchovala.

Přes první geometrii se ale vrstvila druhá, Zjizvená a agresivní muskulatura, kterou viděl rodit se ve vzduchu. Za oknem parkovalo letadlo, pilotní kabina i sedadlo pro cestujícího bylo prázdné ve slunečním světle. Za stolem ve Franklinově ordinaci seděl nahý s leteckými brýlemi na čele. Když se na něj Franklin podíval, pochopil, proč se Slade objevoval vždycky nahý.

„Jen dál, doktore. Bůhví, proč ti trvalo tak dlouho se sem dostat." Potěžkal v ruce Franklinovy hodinky, zjevně zklamán ubohou postavou před sebou. Vytáhl

prostřední zásuvku stolu a hrál si s Franklinovým relikviářem. K původním předmětům přidal chromovanou pistolku. V náhlém hnutí mysli popadl náramkové hodinky a mrskl s nimi do odpadkového koše.

„Myslím, že už k tobě nepatří. Jsi člověk bez času. Nastěhoval jsem se k tobě do ordinace, Frankline. Je to moje letové středisko."

„Slade..." Franklin pocítil náhlou nevolnost, varovný signál příchodu další amnézie. Vzduch kolem se začal vrásnit. Přidržel se rámu dveří a ovládl se, aby se nerozběhl k odpadkovému koši. „Marion je tu s tebou. Musím ji vidět."

„Tak vidět, říkáš..." Slade ukázal na perimetrické fotografie. „Určitě ji poznáváš, Frankline. Používal jsi ji po celých uplynulých deset let. Proto ses dal k NASA. Vykrádal jsi svou ženu i agenturu, kradls součástky pro svůj vesmírný stroj. I já jsem ti pomohl."

„Pomohl...? Marion říkala, že ..."

„Frankline!" Slade rozzlobeně vstal, přičemž shodil chromovanou pistoli na zem. Rukama si neohrabaně přejížděl po zjizvených žebrech, jako by se nutil dýchat. Franklin ho pozoroval

a téměř věřil, že se Sladeovi daří potlačit amnézie čirou silou vůle, neustále živěnou vztekem proti samotnému rozměru času a prostoru.

„Tentokrát mě, doktore, na zemi neudržíš. Nebýt tebe, mohl jsem se procházet po Měsíci!"

Franklin sledoval pistoli u jeho nohou a přemýšlel, čím by se takhle maniacká osoba dala zpacifikovat. „Slade, nebýt mě, tak už tu nejsi. Kdybys letěl do vesmíru, byl bys jako Trippett."

„Já jsem jako Trippett." Slade se uklidnil, přešel

k oknu a zíral na prázdné ranveje. „Beru starouše s sebou, Frankline. Letí se mnou na slunce. Škoda, že nebudeš s námi. Ale neboj se, z těch amnézií se dostaneš. Vlastně na to spoléhám."

Obešel stůl a zvedl pistoli z podlahy. Franklin se zachvěl, když se zbraň dotkla jeho chladného čela. „Zabiju tě, Frankline. Ne teď, až na konec, až vyrazíme do poslední amnézie. Trippett a já poletíme do slunce a ty... ty umřeš navždy."

Do další amnézie mu zbývalo maximálně patnáct minut. Slade zmizel se svým letounem na obloze. Franklin se rozhlížel po ztichlé laboratoři a naslouchal prázdnému vzduchu. Vytáhl své hodinky z košíku na odpadky a vyšel ven. Když došel k parkovišti a pátral po svém autě v bludišti diagonálních čar, všiml si, že pouštní krajina kolem letecké základny se podobá perimetrickým snímkům Marion se Sladem. Kopce se vlnily a třpytily vzrušenou ozvěnou onoho sexuálního aktu, napodobující každé pohlazení.

Slunce mu vysálo skoro všechny tělesné tekutiny. Kůže ho pálila jako nějaká vyrážka. Odjel z kliniky a projížděl městem, zpomaluje, aby se vyhnul majiteli benzinové pumpy, jeho manželce a dítěti, kteří stáli uprostřed silnice. Bezhlasně zírali do šera, jako by čekali na poslední auto na světě.

Vyrazil směrem k Las Vegas, pokoušeje se nedívat se na okolní kopce. Úžlabiny objímaly jedna druhou, kamenné věže se vlnily, jako by na svatebním lůžku ležela sama země. Zavlažován vlastním potem a kanoucími kopci sešlápl Franklin pedál plynu, až vytáhl rychlost auta na sedmdesátku. Celý minerální svět byl rozhodnut se mu pomstít. Světlo ho bodalo do

sític z obnažených křemíkových žil rezivějících talířů radarů na vrcholech kopců. Franklin upřel oči na přerušovanou čáru před koly auta a snil o Las Vegas, o tom zaprášeném Samarkandu.

Pak se před ním čas opět rozestoupil.

Když se probudil, zjistil, že leží pod protrženým vnitřním pláštěm stropu převrženého auta, nohy prostrčené rozbitým předním sklem. Dveře vyražené z pantů nad ním visely v mlze líného prachu. Franklin odsunul uvolněná sedadla, která na něj spadala, a vylezl z auta. Proužky páry stoupaly z poškozeného radiátoru a zbytek chladicí směsi odtékal kanálem starého zavlažovacího systému, do kterého auto zapadlo. Modravá tekutina vytvořila malou loužičku, která se před jeho očima vsakovala do písku.

Vysoko na obloze kroužil luňák, ale jinak byla krajina pustá. Půl míle odsud uviděl asfaltový pruh dálnice. V amnézií auto sjelo z cesty, v rychlosti projelo širokým pruhem porost nízkých keřů a po prvním skoku přes zavlažovací kanály se zastavilo. Franklin si setřel písek z obličejů a vousů. Byl v bezvědomí téměř dvě hodiny, částečně s otřesem mozku a částečně v amnézií. Ostré polední světlo vyhnalo všechny stíny z písečné půdy. Na severní předměstí Las Vegas to bylo podle jeho odhadu deset mil. Pěšky to bylo příliš daleko, ale na západ od dálnice, něco přes dvě míle po poušti, se na úpatí kopců tyčily bílé domy Soleri II. Uviděl kovový záblesk solárních zrcadel, jak se v jednom z nastavených talířů odrazilo slunce.

Stále ještě v šoku se Franklin obrátil zády k silnici a vyrazil po chodníčku mezi zavlažovacími kanály. Asi po sto metrech klesl na kolena. Písek se mu rozté-

kal pod nohama, při sával se mu na boty, jako by toužil strhnout mu šaty ze zad a předhodit ho slunci.

Slunce, hrající s Franklinem svoji soukromou hru, měnilo nečekaně svou polohu na obloze. Amnézie přicházely v patnáctiminutových intervalech. Zjistil, že se opírá o zrezivělou hlavici

pumpy. Obrovské trubky se bez žízně nořily do zapomenuté půdy. Jeho vlastní stín se schoval za něj, zaběhl mu pod podpatky. Franklin se snažil pohybem ruky zahnat kroužícího luňáka. Dovedl si snadno představit, jak se mu pták usadí při amnézii na rameni a poobědvá jeho oči. Byl od solárních zrcadel pořád ještě víc než na míli daleko, ale jejich ostré světlo ho řezalo do sítnic. Kdyby tak dokázal dojít k věži, vylézt pár schodů a dát signál kusem rozbitého skla, někdo by mohl...

...slunce se ho opět pokoušelo ošálit. Jeho stín, teď mnohem jistější, unikl z pod jeho podpatků a hedvábně klouzal po kamenité zemi, bez strachu před tímhle uklopýtaným strašákem, pro kterého byl každý krok utrpením. Franklin se posadil do prachů. Lehl si na bok a ohmatával si puchýře na víčkách, váčky plné mízy mu téměř zakrývaly oči. Ještě pár amnézií a umře tady, krev, život i čas z něj vyprchají v jediném okamžiku.

Postavil se a vzepřel se proti větru. Kopce kolem se vzdouvaly, kopulující těla všech žen, které znal, pro něj společně počala minerální svět, v němž měl zemřít.

Tři sta metrů od něj, mezi ním a solárními zrcadly, skláněla k zemi svůj zelený slunečník osamělá palma. Franklin bázně pokročil tím zvláštním světlem, nervózní z této fáty morgány. Jak vykročil kupředu, objevila se druhá palma, pak třetí a čtvrtá. Za-

blyštěla se modrá voda, klidná hladina studánky v oáze.

Jeho tělo se vzdalo, těžké paže a nohy patřící jeho trupu upadly do další amnézie. Ale jeho mozek se rval dál, svoboden uvnitř lebky. Franklin věděl, že i když je tato oáza fatou morgánou, je to fáta morgána, kterou vidí, a že je poprvé během amnézie při vědomí. Jako řidič tupého robota se postrkoval vpřed přes písečnou půdu, náměsíčník napůl při smyslech, tažený k modré hladině před svými očima. Objevily se další stromy, palmové háje, sklánějící své vějířovité listy k skleněné hladině falešného jezera.

Franklin se belhal kupředu, nevnímaje dva luňáky na obloze nad svou hlavou. Vzduch byl přesycen světlem, záplava fotonů se kupila kolem něj. Přilétl třetí luňák, k němuž se téměř okamžitě připojil pultucet dalších.

Ale Franklin zíral na zelené údolí, které se před ním otevíralo, na les palem, stínících souostroví jezer a studánek, napájených chladivými potůčky, jež stékaly z okolních kopců. Vše bylo klidné, ale živé, poprvé spatřená mladá země, v jejíž sladkých vodách budou utiшены a zapomenuty všechny Franklinovy strážně. V tomto úrodném údolí se vše množilo bez jakékoli námahy. Jeho napřažená ruka vrhala tucet stínů, každý způsoben jedním z dvanácti sluncí nad jeho hlavou.

Nakonec, když učinil poslední pokus dostat se k jezeru, spatřil, jak směrem k němu kráčí dívka. Procházela mezi palmami s ustaranými očima, ruce zapřené v bocích, jako by hledala dítě nebo starého rodiče, který se zatoulal do pustiny. Když na ni Franklin zamával, přidalo se k ní její dvojče, rovněž smrtelně vážně se tvářící dívka, jdoucí tímž ostražitým krokem. Na-

sledovaly je další sestry, vypadající mezi palmami jako školačky vracející se z vyučování, jako konkubíny z altánu, ochlazovaného jezerem. Franklin si před nimi klekl a čekal, až ho najdou a odvedou z pouště na louky v údolí.

Prostým aktem milosrdenství se čas vlil Franklinovi zpět do žil. Ležel v klenuté místnosti, vedle verandy, stíněné skleněnou stříškou. Přes zábradlí viděl mrakodrapy a obytné terasy Soleri II, jehož betonová architektura poskytovala bezpečné rámě před světlem. Jakýsi stařec seděl na terase naproti přes náměstí. Ačkoliv hluboce spal, zůstával uvnitř bdělý a rytmicky gestikuloval rukama, šťastně diriguje orchestr kamenů a kreozotových keřů.

Franklin byl rád, že starého astronauta zase vidí. Trippett seděl celý den v křesle a dirigoval poušť v celém repertoáru její neviditelné hudby. Tu a tam si usrkl trošku vody, kterou mu Ursula připravila, a pak se vrátil ke svému kolokviu se sluncem a prachem.

V Soleri II žili jen oni tři, v opuštěném městě budoucnosti bez času. Jen Franklinovy hodinky a jejich nepokojná vteřinovka je spojovaly s minulým světem.

„Proč je nezařadíte, Frankline?“ ptala se ho Ursula, když ho krmila polévkou, kterou každé ráno vařila na solárním vařiči na verandě. „Vždyť už je nepotřebujete. Tady žádný čas určovat nejde.“

„Já vím, Ursulo. Možná je to něco jako spojnice, telefonní linka otevřená světu, který

opouštíme. Jen tak, kdyby náhodou..."

Ursula mu nadzvihla hlavu a vyprášila písek z jeho polštáře. Zbývala jí teď už jen hodina denně, takže domácí práce hrály v jejím životě malou roli. Ale její

široká tvář a krásné tělo vyjadřovaly všechny myty mateřského dítěte. Zahlédla Franklina, plahočícího se pouští, když seděla na verandě během své první odpolední amnézie.

„To bylo hrozné, jak jsem vás nemohla poznat, pane doktore. Byly vás tam stovky, poušť posetá umírajícími muži jako nějakou ztracenou armádou. Nevěděla jsem, kterého si vybrat.“

„Jsem rád, že jste přišla, Ursulo. Já vás viděl jako dav zasněných školaček. Člověk se má pořád co učit..."

„A vy jste začal, pane doktore. Já to věděla už před měsíci, když jste sem přivezl tatínka. Časuje dost.“

Oba se tomu zasmáli, zatímco stařík na verandě dál řídil své písečné orchestry. Dost času, když právě času se co nejdychtivěji snažili uniknout. Franklin držel dívku za zápěstí, vnímal její vyrovnaný tep a netrpělivě čekal na další amnézii. Pohlédl na vyschlé údolí pod sebou, na zrcadla solární farmy, zahalená mraky, a rezivějící věž s prasklým talířem kolektoru. Kde jsou ty palmové háje a *zázračná* jezera, sladké potůčky a pastviny, z nichž se vynořily vážné a krásné dívky, aby ho donesly do bezpečí? Během amnézií po zotavení se začínaly vracet, ale ne tak živě, jak je viděl ze dna pouště v těch hodinách po své automobilové nehodě. Každá amnézie mu ale přesto dala nahlédnout do onoho skutečného světa, opět uviděl potůčky tekoucí do plných jezer.

Ursula a otec samozřejmě viděli kvetoucí údolí, hustý a živoucí les, bohatý jako amazonský prales.

„Vidíš stromy, Ursulo, tak jako je viděl tvůj otec?"

„Vidím je všechny a taky milióny květů. Z Nevady je teď nádherná zahrada. Naše oči naplňují celý stát květy. Jedna stačí a poušť rozkvete.“

„A z jednoho stromu se stane les, z jedné kapky celé jezero. Čas nám tohle vzal, Ursulo, ačkoliv na začátku první muži a ženy pravděpodobně viděli svět jako ráj. Kdy ses naučila vidět?"

„Když jsem sem převezla tatínka, potom, co zavřeli kliniku. Ale začalo to už během naší vyjížďky. Potom jsme se ještě jednou vrátili k zrcadlům. Ta mi pomohla otevřít oči. Tatínek už tehdy viděl.“

„Myslíš ta solární zrcadla - měl jsem se k nim taky vrátit.“

„Slade tam na vás čekal, pane doktore. Čekal tam celé měsíce. Teď už je skoro mimo čas - myslím, že už mu zbývá jediný let.“ Ursula vyprášila písek z pokrývky. Přes všechn ten amazonský jas jejich amnézií se oblaka prachu drala do bytu jako vytrvalá připomínka jiného světa. Naslouchala tichému větru. „Nic si z toho nedělejte, pane doktore, existuje tolik dveří. Pro nás to byla zrcadla, pro vás je to ta zvláštní kamera, tělo vaší ženy a sex.“

Ztichla a zírala na verandu očima, z nichž náhle vyprchal čas. Z její rozevřené ruky se sypal písek, prsty roztažené, jako když chce dítě chytit třpyt vzduchu. Usmívala se na vše kolem a snažila se mluvit, ale zvuky, které z ní vycházely, zněly jako žvatlání nemluvněte.

Franklin ji držel za chladné ruce a byl šťastem, že s ní může být během její amnézie. Rád naslouchal jejímu mumlání. Takzvaná artikulovaná řeč byla artefaktem času. Ale žvatlající děťátko a tato dívka mluvily s nadčasovou jasností, tou jasností, které se ostatní snažili dosáhnout v deliriu či poškozováním svých mozků. Žvatlající novorozenata vyprávěla svým matkám o tom zázračném království, ze kterého byla

právě vykázána. Naléhal na Ursulu, aby pokračovala, protože jí toužil porozumět. Brzy společně odejdou do světla, do té poslední amnézie, která je vysvobodí ze světa zdání.

Čekal, až se ručičky na ciferníku jeho hodinek začnou množit, což bylo jisté znamení nadcházející amnézie. Ve skutečném světě za hodinami ustupoval pravidelný čas simultánnosti. Jako kamera s uzávěrem otočeným na nekonečno vnímalo oko pohybující se objekt jako řadu jednotlivých obrazů. Ursulina krácející postava, hledající Franklina, za sebou nechávala stovky replik, až byl vzduch plný jejích identických dvojčat. Z rychle ujíždějícího auta se těch pár poničených palem u cesty znásobilo na obrazovce Trippettovy mysli do

stejného lesa palem, jaký vnímal Franklin při putování po poušti. Jezera byla násobenými obrazy vody z vlažného bazénu u motelu a modré potůčky povstaly zas z chladící tekutiny, vytékající z radiátoru převrženého auta.

Během dalších dnů, když vstal z postele a začal chodit po bytě, se Franklin šťastně ponořil do amnézií. Každý den byly o dvě či tři minuty delší. Za pouhých pár týdnů čas přestane existovat. Teď však zůstával při amnéziích bdělý, schopný prozkoumávat prázdné předměstí zářivého města. Byl vysvobozen z dvojznačného snu, který ho měl v moci tak dlouho, z představ o své ženě a Sladeovi, o jejím kopulování s okolními kopci v absolutní nevěře s královstvím minerálů i se samým časem a prostorem.

Ráno vždy sledoval Ursulu, jak se koupe na náměstíčku pod verandou. Když se tak brouzdala fontánou, sušíc se pod tuctem sluncí, bylo Soleri II plné krásných nahých žen koupajících se v městě vodopá-

du, jako serail, přesahující všechny fantazie z Frank-linova dětství.

V poledne, během posledních pár minut času, na sebe Franklin zíral do zrcadla ve skříni. Pokračující přítomnost jeho těla mu připadala trapná, ty tyčko-vité paže a nohy, sbírka kostí vyhozených u paty nárožních hodin. Když začala amnézie, zvedl paže a naplnil pokoj svými replikami, procesím okřídlených mužů, oděných v korunovačním brnění. Světlo, osvobozené od času, se stalo bohatším, barvilo jeho pokožku vrstvou po vrstvě zlatým povlakem. Teď si byl jist, že smrt je pouze selháním času a že jestli zemře, nebude vůbec důležité jak. Dlouho před tím, než zemře, se on a Ursula stanou lidmi slunce.

Byl poslední den minulosti a první den věčnosti.

Franklin se probudil v bílém pokoji. Cítil, jak ho Ursula plácá po ramenou. Vyčerpaně ležela na jeho prsou a vzlykala do zařatých pěstí. V ruce držela jeho hodinky a tiskla mu je na čelo.

„...probudíte se, doktore. Jen ještě jednou se vraťte...”

„Ursulo, rušíš -”

„Doktore!” S úlevou, že ho vidí se probouzet, vtírala slzy do jeho čela. „Tatínek, pane doktore, tatínek.”

„Náš staroušek? Co je s ním? Umřel snad?”

„Ne, on neumře.” Potřásla hlavou a pak ukázala na prázdnou terasu. „Byl tu Slade. Vzal si tatínka!”

Vlnila se v zrcadle, zatímco se Franklin oblékal. Nejistě pátral po klobouku, který by ho chránil před sluncem, a naslouchal klapání Sladeova mikromoto-ru. Parkoval na přípojce poblíž solární farmy a světlo, odrážené z jeho vrtule, plnilo vzduch noži. Od svého

příchodu do Soleri ho neviděl a doufal, že odletěl pryč a Marion vzal s sebou. Nyní hluk a násilí jeho motoru trhaly na kusy nový svět, který si tak pečlivě vybudoval. Stračilo jen pár hodin a mohli s Ursulou uniknout času navždy.

Franklin se opřel o okraj umyvadla, aniž poznával mnišskou postavu, která na něj zírala ze zrcadla na holení. Už teď se cítil vyčerpaný úsilím zvládnout při vědomí ten malý úsek času, jako dospělý, nucený hrát zběsilou dětskou hru. Během posledních tří týdnů čas utíkal ještě rychlejším tempem. Zbývala mu jen krátká chvíle, pár minut každý den, kterou využíval ke krmení sebe i Ursuly. Ta již ztratila zájem o vaření a věnovala se potulování pasážemi a slunečními terasami města, hluboko v amnézii.

Franklin si uvědomoval, že by oba zahynuli, kdyby amnézii nezvládl, a tak se odsunoval do kuchyně. Za horkých odpolední pára z tuřínové polévky vbrzku změnila solární město v ostrov mraků. Postupně ale naučil Ursulu jíst, mluvit a reagovat i během amnézií. Museli se naučit novému jazyku, větám, jejichž podstatná jména a slovesa byla oddělena dny, slabikám, jejichž hlásky byly poznamenány fázemi slunce a měsíce. Byl to jazyk mimo čas, jehož gramatika byla tvarována konturami Ursuliných prsou v jeho rukou a geometrií bytu. Úhel mezi dvěma stěnami se stal ho-mérským mýtem. Šišlali na sebe s Ursulou, milenci rozmlouvající mezi lunárními přechody jazykem ptáků, vlků a velryb. Od začátku jejich sex rozptýlil všechny Franklinovy obavy. Ursulina bohatá postava se v amnéziích osvědčila. Příroda ji na svět bez času dobře připravila a on spočíval mezi jejími nadry jako Trippett spící

na lukách.

Ted' se vrátil do říše hrubého světla a strohých perspektiv, hodinky v ruce, jejich otisk na čele.

„Ursulo, pokus se nechodit za mnou." V branách města ji opřel o kryté sloupořadí, pokoušeje se vetřít ještě pár vteřin času do jejích chladnoucích rukou. Kdyby se oba vydali do pouště, brzy by zahynuli v žáru zuřivého a osamělého slunce. Jako vše ostatní, i slunce potřebovalo své společníky, potřebovalo čas z nich odplavený...

Když se Franklin vydal přes poušť, motor letounu začal burácet na plné obrátky, dusil se a zaškytl na vrcholu. Slade vylezl z kabiny, bez zájmu o Franklina. Až na letecké brýle byl opět nahý a jeho bílá pleť byla pokryta podlitinami a puchýři, jako by čas byl infekční mor, před kterým se nyní chystal utéci. Nahodil vrtuli a řval do zahlceného motoru. V sedadle pro spolucestujícího byl přivázaný šedovlasý stařec, strašák vecpaný do příliš velkého leteckého saka. Trippett zjevně postrádal záblesky vrtule a mával rukama nahoru a dolů, žonglér, vyhazující kousky světla do vzduchu.

„Slade! Nech ho na pokoji!"

Franklin vyběhl do slunce. Za pár minut začne jeho další amnézie a on zůstane vydán napospas snovému násilí Sladeovy vrtule. Padl na kolena u nejbližšího zrcadla, když se motor rozklapotal k životu.

Slade s uspokojením ustoupil od vrtule a usmál se na starého astronauta. Trippett se ze samé dychtivosti po letu rozkomíhal v sedadle. Slade ho pohladil po hlavě a pak se rozhlédl po okolní krajině. Jeho vyzáblý obličej poprvé vypadal klidně, jako by konečně přijal logiku vzduchu a světla, otřásající se vrtuli a šťastného staříka v sedadle pro cestující. Franklin ho pozoroval, věděl, že Slade odkládá svůj let až do

poslední chvíle, aby vystartoval do vlastní amnézie. Jak se budou řídit ke slunci, vyrazí s Trippettem znovu do vesmíru, na svou věčnou cestu ke hvězdám.

„Slade, nech nám ho tady! Ty ho už nepotřebuješ!"

Slade se zašklebil na Franklinův pokřik, na ten ochraptělý hlas vycházející z prázdných zrcadel. Otočil se od pilotní kabiny a podrbal si sluncem sežehnuté rameno o pravé křídlo. Trhl sebou a upustil chromovanou pistoli na písek.

Než ji mohl zase zdvihnout, Franklin se postavil a běžel uličkou mezi zrcadly. Vysoko nad sebou viděl svůj odraz v talíři kolektoru, belhající se mrzák, který jako pirát přepadl oblohu. Dokonce i Trippett si ho všiml a bezstarostně se radoval ve svém sedadle v naději, že ten šílený kaskadér bude pokračovat. Dostal se k poslednímu ze zrcadel, obešel ho a kráčel ke Sladeovi, oprašuje si prach z kalhot.

„Příliš pozdě, doktore." Slade potřásl hlavou, nespokojen s Franklinovým zuboženým zjevem. „O celý život pozdě. My už startujeme."

„Nech tu Trippetta...,“ pokoušel se ze sebe vypravit Franklin, ale slova mu vázla na jazyku. „Já půjdu místo něj..."

„To asi nepůjde, doktore. A kromě toho, někde tady okolo je Marion." Ukázal do pouště. „Nechal jsem ti ji tam na ranvejích."

Franklin se zmítal v jiskřícím se vzduchu. Trippett stále ještě dirigoval vrtuli, netrpělivě toužící připojit se k obloze. Stíny u Sladeových nohou se rozdvojily. Franklin se chytil za ránu na čele, aby se donutil zůstat v čase, dokud nedojde k letounu. Ale amnézie už začínala, světlo ozářilo všechno kolem něj. Slade byl nahý anděl, připoutaný ke katedrálnímu sklu vzduchu.

„Doktore? Mohl bych zachránit..." Slade mu pokynul, jeho paže vytvořila svou okřídlenou repliku. Jak se blížil k Franklinovi, jeho tělo se začalo rozkládat. Franklina sledovaly izolované oči, ústa, šklebící se v živém světle. Stříbrné pistole se množily.

Jako váčky se vznášely ve vzduchu kolem Franklina dlouho poté, co se letoun vznesl do nebe.

Obloha byla plná okřídlených mužů. Franklin stál mezi zrcadly, když se letoun začal množit ve vzduchu a plnil oblohu nekonečnými flotilami. Ursula si přicházela pro něj, ona a její sestry kráčely přes poušť z bran solárního města. Franklin čekal, až si ho vyzvedne, rád, že se již nazapomínala najíst. Věděl, že ji brzy bude muset opustit, stejně jako Soleri II, a

vydat se hledat svou ženu. Šťastný, že bude zbaven času, se vrhl do velké amnézie. Všechno světlo ve vesmíru ho přicházelo pozdravit, velkolepé shromáždění částic.

Franklin nepřestával vychutnávat světlo ani po svém návratu na kliniku. Po dlouhé cestě pěšky přes poušť konečně dorazil k pusté letecké základně. Po večerech sedával na střeše nad ranvejemi a vzpomínal na projížďku se starým astronautem. Tam odpočíval, učil se jazyku ptáků a čekal na svou ženu, až se objeví na ranvejích a přinese mu poselství ze slunce.

Válka v přímém přenosu

Autorova předmluva

Mohla by po třech stoletích Spojené království opět rozdělit občanská válka? Uvážíme-li rostoucí nezaměstnanost a průmyslovou stagnaci, stále hlouběji zakořeněný třídní systém a slabou monarchii, která se distancuje od všeho, kromě ceremoniálních rolí, lze si snadno představit, jak obrovský antagonismus mezi extrémní levicí a pravicí ústí v otevřený občanský konflikt. Pochopitelně je víc než jisté, že i přes nešťastnou zkušenost s válkou v jihovýchodní Asii budou Spojené státy bránit své vojenské a ekonomické investice ještě usilovněji, než jak tomu bylo ve Vietnamu. Rovněž předpokládám, že televizní zpravodajství by bylo dokonalé, plynulé a průrazné a mělo by nepochybně formu televizního dokumentu tohoto typu, který zpopularizoval pořad Svět v akci.

Část první Londýn v obležení

Pouliční boje

Vnitřní Londýn, zadní ulička v Lambethu, dějiště zmatených pouličních bojů. Hučení tankových motorů vytváří nepřetržitou kulisu k palbě těžkých kulometů a hovorů z intercomu. Dvacet vojáků, pět Američanů a zbytek Britů, postupuje od dveří ke dveřím a střílí na opačný konec ulice, kde je nad omšelými hřebeny střech vidět Big Ben. Nahoře krouží ozbrojené vrtulníky. U jednoho domu zastaví tank a vojáci vrazí dovnitř. Za okamžik se objeví jakási žena, za ní tři vyčerpané děti a stařec s matrací v náručí. Běží s vyděšenými tvářemi pryč. Všude okolo leží lidská těla. Dva černí američtí vojáci odtahují mrtvého nepřítele s vlasy až na ramena. Na maskovací uniformě má přišpendlený Union Jack. Obraz se zastaví a kamera zaostřuje na vlajku, která, nasáklá vojákovou krví, zaplní obrazovku.

Titulky Světa v akci

Podtitulek přes zkrvavenou britskou vlajku: „Občanská válka“.

Komentátor:

Jedna pouliční bitva skončila, ale občanská válka pokračuje. Po čtyřech letech není žádné řešení v dohledu. Americké ztráty činí celkem 30 000 mrtvých, stovky tisíc pohřešovaných a raněných. Přes rostoucí domácí

kritiku vrhá Amerika další a další vojska do současného evropského Vietnamu. Ale boje pokračují. Tento týden zahájila Fronta osvobození v řadě měst velkou protiofenzívu. Zde v Lambethu se sebevražedná jednotka probjovala na 800 metrů od budovy Parlamentu. Jak dlouho může britská vláda vydržet? Bude někdy mír? *Svět v akci* je zde, aby to zjistil.

Pouliční boje

Boj skončil a vládní jednotky čistí dobyté území od nepřítele. Vypouštějí vyděšené civilisty ze sklepů a ženou je přes těla nepřátelských vojáků. Na křižovatce s hlavní ulicí je vidět ohradu s prostřílenou reklamou British Airways. Nevrlé se tvářící mladou Angličanku hrubě kontrolují britští vojáci, zatímco ostatní strhávají britské vlajky z těl mrtvých nepřátelských vojáků. Tank odsunuje změt lidských těl svázaných dohromady. Z džípu, naloženého ukořistěnými fotoaparáty, rádií a gramofony, řinčí z interkomu pop music.

Střih na noční Soho

V pozadí křiklavá světla, pasáže s hracími automaty, striptýzové bary. Američtí vojáci se vyvalí z aut a přesouvají se do baru.

Komentátor:

Američtí vojáci odpočívají během víkendu relaxace a rekreace. Před dvěma dny bojovali při ofenzívě Fronty osvobození na předměstích Manchesteru. V OSN se hovoří o příměří, zatímco obě strany občanské války plánují nové ofenzívy. Co si ale myslí

obyčejný americký voják o vyhlídkách na mír?

1. *americký* voják (opírající se o barový pult):
Situace je tady dost nejistá. Těžko o tom co říct, těžko pochopit, o co tu jde, protože já jako obyčejnej voják, nemůžu vidět věci vcelku. Víte, nejní poznat, jakou motivaci ty lidi mají. Mír bude asi za hodně dlouho, aspoň tak mi to připadá.

Komentátor:

Řekněte mi, myslíte, že to má všechno cenu?

2. *americký voják:*

Těžko říct. My se tu prostě zatím jen tak flákáme. To je asi všechno. Ale řekl bych, že je určitě dobře, že tu jsme.

Komentátor:

Jaká je alternativa k flákání?

3. *americký voják:*

No, říkají tomu občanská válka. A když válka, tak válka. Oni nás vytlačí, my vytlačíme je, je to podle mě slepá kolej. Myslím, že bysme jim měli ukázat, kdo je tu pánem. Protože, jak jsem tak ty rákosníky viděl, oni budou bojovat, *bojovat* - chápete? - a hned tak nepřestanou.

2. *americký voják:*

Když už jsme ve válce, tak, proboha, bojujeme jako ve válce, a to se všim všudy. Záložníci, letectvo, pozemní vojsko i námořnictvo. Naše křižníky jsou tu, a kdyby na to přišlo, můžou to tady srovnat celý se zemí.

Komentátor:

Slyšeli jste drsná slova odpočívajících hochů. Jaká je ale situace teď, v jasném denním světle, kdy se Londýn dává dohromady po poslední ofenzívě Fronty osvobození? Může některá strana vůbec zvítězit? Dnes jsme se v New Yorku zeptali prezidenta Reagana na jeho představu o smíru. Prezident odpověděl: „Myslím, že v tomto okamžiku nelze o smíru mluvit. Myslím, že *můžeme* mluvit o naší ochotě přijmout koalici nebo fúzi vlády. Alespoň o tom lze otevřeně hovořit, než bude možné zahájit nějaká jednání o dohodě.“ Prezident Reagan strávil celý den v New Yorku, kde promluvil k účastníkům slavnostního oběda a ve svém projevu popřel, že by byla válka neudržitelná, což je názor silně napadaný čelnými představiteli Kongresu z obou stran. Ale jak přesný je obraz, který má o občanské válce široká americká veřejnost?

Aktuality

Směs klipů - civilista prchají, zatímco se americké a britské vládní jednotky přesouvají přes dvůr mezi činžáky a pálí po ostřelovači nahoře na střeše; helikoptéry krouží nad opevněným stadionem ve Wem-bley; poblíž Picadilly Circus probíhá veřejná poprava tří neuniformovaných příslušníků Fronty národního osvobození, ruce mají svázané drátem, přihlíží dav shromážděný před kinem obloženým pytli s pískem; dětská těla narovnaná u venkovské radnice; přestřelka před důstojnickým kasinem; dav v Bellevue v Manchesteru, lunapark se záběrem na kolotoč, odhalujícím tělo stoupající a klesající na dřevěném jedno-rožci za zvuků Wurlitzerovy hudby; řady stritýzových

klubů v Oxfordu, vchody střeží vojenská policie, zabraňující vstupu civilistům; librové bankovky s přetiskem „One Dollar“; tanky dunící po náměstí u Parlamentu; obchody napěchované spotřebním zbožím; vatry, spalující britské vlajky; postarší utečenci tábořící v jednotlivých patrech nadzemního parkoviště v Doveru pod dozorem nejistě se tvářících amerických vojáků z posledního výsadku; vládní vojska likvidující nepřátelský bunkr, vyzdobený pečlivě zarámovanými obrazy Jiřího VI., jak za druhé světové války navštěvuje továrny na munici a vybombardované obyvatele East Endu.

Komentátor:

Život v oblastech pod vládní kontrolou se stává každým dnem nesnesitelnějším a nesnesitelnějším. Londýn je město v obležení. Manchester, Liverpool a Bir-mingham tvoří poslední bašty vlády, chráněné silnými americkými jednotkami. Venkov patří FNO. Pokračující infiltrace londýnských předměstí partyzánskými jednotkami, mísícími se s

místním obyvatelstvem, přenesla bojovou linii až na práh domů civilistů. Bombové útoky, únosy, pouliční boje s ostřelo-vači a atentáty na místní politické vůdce se staly součástí každodenního života. Během pětiletého exilu v Rijádu, rozpačitě opatrována saudským královským dvorem, ztratila monarchie veškerou důvěru, neschopna rozhodně vyjádřit svou stále méně znamenající podporu kterékoliv z bojujících stran. Zatím v Londýně, kterému královna kdysi vládla, kvete černý trh. Americké zboží v hodnotě milionů dolarů prší do hlavního města, vzniká juke-boxová ekonomika pirátských televizních stanic, tisíce barů a bordelů. V mno-

ha městech a na předměstích je hlavní jednotkou měny nelegální libra sterlingů FNO. Vládou podporovaným britským dolarem je opovrhováno. Lze koupit všechno, ale nic nemá cenu. Stále více mladých lidí utíká k Frontě osvobození. Doktoři, inženýři a kvalifikovaní mechanici přebíhají k nepříteli. Necháávají za sebou obyvatelstvo pozůstávající převážně z postarších lidí středních vrstev a armádu barmanů, krupié-rů a prostitutek. Z Londýna se stalo gigantické Las Vegas, největší žárovka světa, připravená vyletět do povětří v ohni kulometné palby vzbouřenců.

Komentátor z Grosvenor Square V pozadí americká ambasáda obklíčená tanky. Všude hlídkují americké a britské jednotky. Je slyšet tlumená kulometná střelba, ale civilista s klidem pokračují v normálním životě.

Komentátor:

Zatímco se obě strany chystají na ofenzívu, stojím na Grosvenor Square, starém Eisenhower's pláči z dob II. světové války, které se opět stalo velitelstvím amerických a britských vládních sil. Tentokrát bojují nikoliv se skvěle vybaveným německým wehrmachtem a jeho pancéřovými divizemi, ale s armádou britských venkovanů. Mohou ale vládní síly a jejich američtí spojenci zvítězit? Skončí válka vůbec někdy?

Interview s vrchním britským velitelem

Někdejší dědic anglického trůnu, 36 lety velitel britských vládních jednotek, je agresivní oportunista, obratně jednající s médii. Má revolver s perleťovou ru-

kojetí, černý letecký oblek a bílý hedvábný šátek. Objevuje se v různých uniformách při vojenských přehlídkách, při palbě samopalem na střelnici, při inspekci u demoralizované rotě vládního vojska, při nástupu do své helikoptéry, kterou sám řídí, aby dohlédl na zahájení útoku po celém městě (ačkoliv si divák není jistý, jestli se nechystá vzít diskrétně roha). Obecně se snaží povzbudit morálku své svity. Svůj part hraje jistě, ale zahořkle; ví, že o trůn přišel proto, že se zapletl s loutkovým režimem. Nenávidí FNO, ale ještě více Američany. Jeho hrdinou je Rommel, ale stylem je spíš James Bond.

Britský velitel:

Jakožto velitel britských vládních sil mám povinnost vyhrát tuto válku a znovu sjednotit zemi. Nepřítel nám vzdoruje stále zoufaleji. Podle naší rozvědky mu docházejí lidé, energie i materiál. Jednoduše nemá ekonomický potenciál na vedení války. Odpůrci této války v Evropě a ve Spojených státech vůbec netuší, o co tu jde. Je zcela jasné, že lid této země nechce mít nic společného s lidmi ze severu či s komunistickým způsobem života.

Komentátor

Generále, nemáte pocit, že vy a Američané formu vlády lidem této země vnucujete?

Britský velitel:

Ne, my jim nic nevnučujeme. Spojené státy mají dojem, že je u nás třeba zastavit komunistickou agresi. Jestliže vládní jednotky zvítězí - a já vím, že se tak stane, budeme mít dobrého spojence a společně zasta-

víme komunistickou agresi, která by zachvátila nejen Spojené království, ale nakonec i Francii a vše ostatní.

(Ukazuje na mapu s černě zamalovanými oblastmi Britských ostrovů.)

Naše vojska nyní čeká řada zásadních bitev s nepřítelem, takže si myslím, že se můžete těšit na to, až mapa bude opět bílá. Američani se pak jistě rádi vrátí domů.

Komentátor opět na Grosvenor Square s mapami v ruce, mluví do kamery.

Komentátor:

Údajně však zatím britský velitel požádal amerického prezidenta o další vojenské posily. Kolik jich bude zapotřebí, aby dokázaly udržet frontu proti FNO? Přes generálův laciný optimismus většina lidí nesleduje jeho mapu, ale tuto, kterou vydala FNO.

(Zvedá jinou mapu. Černé oblasti zahrnují okolí velkých měst a celý venkov.)

Do teta mapy se dívají, když chtějí navštívit své příbuzné na venkově nebo se přestěhovat do jiného města. Tu používají, když chtějí utéct k FNO.

Výbuch otřásá náměstím

Kamera se kymácí a divoce se houpe. Panika, lidé utíkají. Komentátor sehne hlavu a začne zmateně hovořit.

Komentátor:

...stalo se - vypadá to, vypadá to na ostřelovače. Zdá

se, že došlo -

Dav vytváří neproniknutelný kruh kolem džípu

Američtí vojáci zatlačují dav zpět a dívají se na tělo amerického důstojníka na předním sedadle, z jeho rány prýští krev. Kousek od jeho obličeje vyřvává z rádia pop music.

Hlas z rádia:

Máme tu seznam posledních směrnic ohledně zákazu večerního vycházení. Ve vnitřním městě platí od půlnoci do šesti ráno pro Kensington, Knightsbridge a Battersea a od deseti do sedmi ráno pro třetí letecký svaz a záložní jednotky v —

Americký voják se natáhne a vypne rádio

Komentátor:

Před pěti minutami byl zavražděn vysoký americký důstojník, sedící v džípu před klubem amerických důstojníků zde na Grosvenor Square. Davem se prodrál příslušník FNO v civilním oděvu, vypálil jednu ránu a zase zmizel v davu. Důstojník, plukovník Wil-son J. Tucker, vojenský poradce mise „srdcí a mozků“, která je obecně pokládána za zástěrku pro četú zabijákú z CIA, zemřel během několika sekund. O aten-tátníkovi je známo pouze to, že je „mladý“, pravděpodobně něco přes dvacet, což lze dost bezpečně tvrdit, protože většina mladých odtud již dávno odešla a přidala se k Frontě osvobození. Mladí automaticky vyvolávají zájem vojenské policie a nevraživost starých a starších, kteří jsou poslední oporou loutkového režimu. Jak mi vysvětlil jeden kanadský novinář...

Kanadský novinář v hotelovém baru

Kanadský novinář:

K vyhrání války FNO úplně stačí počkat deset let. Do té doby budou všichni příznivci vládní strany buď mrtví, nebo na vozíčku.

Záběry na mladé lidi v zajateckém táboře Policie jimi postrkuje sem a tam. Staří lidé pozorují, jak jsou dívkám a mladíkům vyholovány hlavy.

Komentátor:

Jedním z jistě nejkřiklavějších rozporů v britském životě je nyní již nepřekonatelná propast mezi mladými a starými. I kdyby začala mírová jednání a nakonec bylo dosaženo míru, bude ještě možné, aby spolu žili v jedné společnosti? Dědictví odporu, netolerance a sexuální žárlivosti bylo přikrmováno léty násilí a otevřené války. V této době, kdy dvěma pilíři života ve vládních oblastech jsou striptýzové kluby a americký dolar, má ještě vůbec Británie ještě politické a sociální instituce, které by umožňovaly fungování normální společnosti?

Kanadský novinář:

Nynější parlament je podle mého názoru naprosto nefunkční. Jsou v něm zbytky starších členů parlamentu a extrémních pravičáků, větrací šachta pro nejrůznější fašistické plyny. Jako zákonodárný orgán vlastně neexistuje. Nalijme si čistého vína, britská vláda je loutkový režim a tím chce zůstat i nadále. Ekonomika má reálně vyrovnanou bilanci platebních přebytků poprvé za třicet let, a to díky americkým válečným

výdajům a dolarům amerických vojáků. Pánové, na téhle straně nikdo neřekne: „Yankie, go home.“ Spíš vám nabídne svou sestru - nebo spíš matku. Sestra je na druhé straně.

Komentátor

Patriotismus existuje v mnoha podobách. Není příznačné, že vlajkou Fronty osvobození je

Union Jack, pradávňý symbol unie hlavních britských dominií -symbol nyní nenáviděný a obávaný přívrženci vlády? Jak dalece může vůbec sama vláda poskytovat jakékoliv vyhlídky na sjednocení?

Interview s britským předsedou vlády Bývalý labouristický premiér, znovu povoláný do funkce, aby vedl koalici všech stran, sedí rozpačitě v Downing Street, obložen pytlí písku a při každém výstřelu se doslova schovává pod stůl. Je obklopen ozbrojenými strážci, ale uhýbá pohledem a zdá se de-moralizovaný. Je zcela zjevně vydán na milost Američanům a netuší, jak válku ukončit.

Komentátor:

Mohl bych se vás zeptat, pane předsedo vlády, jestli v tuto chvíli existují nějaké vyhlídky na mír?

Předseda vlády:

Víte, to velice záleží na tom, co bude chtít udělat druhá strana. Poslední ofenzívy — útoky proti obyčejným lidem této země - nenasvědčují tomu, že by měli nějak zvlášť upřímný zájem jednat o míru.

Komentátor:

Nedomníváte se, že by odjezd amerických jednotek mohl vyvolat problémy? Když člověk cestuje okolím Londýna, vidí, že velká část místní ekonomiky slouží potřebám amerických vojáků. Až vojáci odjedou, nebudou mít problémy ti lidé, kteří se v současné době...

Předseda vlády:

Je to problém, který sdílají všechny země, na jejichž půdě někdy pobývaly větší americké jednotky — Německo, Japonsko, Vietnam. Myslím, že to bude dobré, protože se vrátíme do normálního stavu a hodně lidí si bude muset najít práci podle svých možností. Budou se muset vzdát bezpracných koláčů, které souvisejí s válkou a které vytvářejí sociální problémy. V této zemi se objevila třída vytvořená válkou a já si myslím, že bude dobré, až zanikne.

Komentátor:

Dětství s americkými dolary bylo asi pro většinu londýnských dětí trochu zvláštní, že? Americké dolary vytvářely vlastně jejich styl života. Až zmizí i s Američany, nebude to pro ně těžké?

Předseda vlády:

To jistě. Především nastanou ekonomické problémy. Myslím si, že asi všichni budeme muset najít sami sebe, abych tak řekl, což je bolestivý proces jak pro jednotlivce, tak pro národ. Myslím, že nastane období přizpůsobování se, možná i neklidu, ale tento proces je nezbytný. Možná, že kdybychom jím prošli před dvaceti lety, nebyla by teď válka.

Názory lidí, postávajících kolem vchodů amerických základů

Komentátor:

Mohou Britové opět najít sami sebe? Dokáží projít tím bolestivým procesem, v němž se znovuobnoví jako jediný národ? Když je 70% ekonomiky svázáno s válkou, když výnosy z nafty v Severním moři byly již dávno odprodány Němcům a Japoncům, budou obyčejní lidé vůbec schopni přizpůsobit se životu s druhou stranou? Krátce řečeno, chtějí vůbec, aby válka skončila? Svět v akci navštívil vesnici na frontové linii, aby se podíval, jak většina obyvatel přijímá realitu války.

Celkový obraz městečka v Buckinghamshiru Ostnatý drát, zatarasené cesty, vojenské jednotky a obrněné vozy. Vzdálená střelba.

Komentátor:

Zde, v Cookhamu, pouhých dvacet mil od středu Londýna, ony válečné „bezpracné koláče“ budou mít spíše podobu kulky ostřelovače nebo palby nepřátelských minometů. Je to jedna z těch takzvaných zpaci-fikovaných vesnic. Během dne obsadí britské a americké jednotky bunkry a kulometná hnízda. Večer se stáhnou i s místní vládou do opevněné usedlosti poblíž americké základny u Windsoru. V noci sem přichází Fronta osvobození. V tuto chvíli nejsou jejich vysunuté pozice odtud dál než dvě stě metrů a jejich hlídky nás pozorují dalekohledy. Nikdo z vesničanů s námi nepromluví. Soudí se, že všichni sympatizují s Frontou osvobození, ale ve skutečnosti jsou to profesionální neutrálové, žijící na ostří gigantického nože, který by

je mohl kdykoliv zabít. Pracují na polích, v garážích a obchodech a čekají, až Američani odejdou. Nej-zvláštnější je, že tu není nikdo ve věku od čtyř do čtyřiceti let.

Objeví se tank, za ním britští a američtí vojáci

Komentátor:

Přijíždí zvláštní jednotka, součást samozvané Paci-fikační skupiny, chce proniknout deset mil do vnitrozemí, nedávno okupovaného Frontou osvobození. Tanku, deseti americkým vojákům První tankové divize a třiceti Britům velí kapitán Arjay Robinson. *Svět v akci* jede s nimi, aby zjistil, co se bude dít.

Kapitán Robinson hovoří ke své jednotce v místní radnici

Američtí vojáci v leteckých bundách a helmách sedí vpředu, britské jednotky s dvěma postaršími důstojníky vzadu.

Kapitán Robinson:

Prvotním úkolem skupiny Alfa je provést průzkum a pacifikaci území. Kroužky označují skladiště zásob a také větší parkoviště, především kolových vozidel a větších nákladních aut. Tady ty žluté tečky označují místa, kde byly viděny tanky. Ty jsou v oblasti zcela bezpečně. Jak to vypadá, základnu budou pacifikovat dvě skupiny. Budeme postupovat s klidem a podle potřeby se rozhodneme kam a kdy jít. Takže vyrazíme, objevíme nepřítele, ať se schovává kde chce, zabijeme ho a pak se vrátíme zase zpátky.

Část druhá Pacifikační sonda

Komentátor:

Pacifikační skupina se chystá k odchodu. Je 6.35 ráno a třicet britských vojáků, na kterých bude spočívat největší tíha bojů - včetně umírání - čeká tiše v pozadí, zatímco si posádka amerického tanku a radisté připravují svou výstroj. Americké zbraně a spojová technika jsou nyní tak pokročilé, že jí britští vojáci mohou jen těžko porozumět. Mnozí z těchto mužů během expedice zběhnou a ještě více jich zemře. Co na ně asi čeká? Minulý měsíc se švédskému filmovému štábu podařilo proniknout za frontovou linii. Jejich krátký film ukazuje, jak vypadá život uvnitř Fronty osvobození.

Aktuality z oblastí kontrolovaných Frontou osvobození

Hory, vchody do tunelů hlídané mladými vojáky a ozbrojenými dívkami. Všude vlají britské vlajky. Lidé pracují v továrnách. Alternativní technologie, větrné mlýny, malé tavící pece, strojírný, ruční tkalcovské stavy. Všude okolo děti, hubené, ale zdravé.-Atmosféra jako v kibucu, maminky v khaki minisukních s dětmi a puškami. Rozkopané zákopy, muži s puškami procházejí po polích kolem vyhořelého amerického tanku. Cvičení v tělocvičně, společné zpívání kolem vlajky. Indoktrinační schůze, osmnáctiletý politický komisař promlouvá k doktorům a ošetřovatelkám

v nemocnici. Děti hrají v lidovém divadle, čtyřleté, oblečené do parodie amerických vojenských uniforem, předvádějí bombové útoky na houževnaté vesničany. Všude jsou hesla, amplióny, portréty Jiřího VI.

Švédský hlas podkreslující obraz: Hory ve Skotsku a Walesu jsou nyní hlavními oporami Fronty národního osvobození. Během čtyřleté války proti ústřední britské vládě byly vybudovány stovky podzemních škol a továren. Odtud proudí zásoby a výzbroj na frontu. V současné době jsou všechny zemědělské oblasti Anglie pod kontrolou Fronty osvobození. Vojáci a rolníci se organizují do komun, ženy se starají o hospodářství a děti, zatímco muži bojují. Jejich vůdci jsou mladí. Je vidět jen málo starých lidí. Morálka je všude vysoká, jsou si jisti, že ve válce vítězí a že Američané budou muset brzy odejít. Jsou tu Skoti, Velšané, lidé ze severních a západních oblastí Anglie, přistěhovalci ze Západní Indie, Asiati i Afričané. Již čtyři roky jsou bombardováni, ale bojují stále dál.

Cookham

Střih na kapitána Robinsona ve věži tanku.

Prohlíží prázdná pole. Nic se nehýbe. Dole v táboře zatím vojáci dokončili přípravu svých zbraní a výzbroje. Komentátor *Světa v akci* si obléká americkou válečnou uniformu, do opasku zasunuje samopal, zkouší si těžké boty. Nahoře rachotí helikoptéra.

Hlasatel rádia AFN:

XXX...na jižním okraji Londýna odpálila včera v noci partyzánská jednotka 107 mm raketu, která zabila jednoho civilistu a zranila čtyři další. Pozemní složky První letecké perutě zlikvidovaly včera při operaci Pegasus 207 nepřátel, ztráty na vlastní straně zanedbatelné. První námořní divize zabila 124 nepřátel ve dvou různých bitvách v Severní provincii. Námořní pěchota napadla nepřítele ze zálohy s pomocí dělo-střelectva a letectva. Námořní pěchota neměla jedinou ztrátu, přičemž zabila 156 komunistů...

Komentátor:

Za půl hodiny čtyřicet mužů skupiny Alfa opustí Cook-ham. Než vyrazíme do kraje zamořeného partyzány, budou zde ve vesnici další dvě bojové skupiny, které sem dopraví vrtulník. Ty si poradí s jakoukoliv místní opozicí. Hlavním úkolem skupiny Alfa, této tak zvané pacifikační sondy, je vrátit moc vládním úřadům. Třicet britských vojáků a okresní administrátor zůstanou, poté, co odejdou Američani, zřídí místní milici, vytvoří opevněné vesničky a obnoví zemědělství v oblasti. Cílovou oblastí je klíčový bod na dálnici M4 jihozápadně odtud. K udržení průjezdnosti této silnice zakládají vládní síly řetěz opevněných vesnic po celé její dvěstěmílové délce.

Kapitán Robinson kontroluje výzbroj svých mužů

Komentátor:

Velitel skupiny Alfa, kapitán Arjay Robinson, je již veteránem této války. Je mu třicet dva let, pochází z Denveru v Coloradu a je absolventem akademie ve West Pointu. Jeho manželka je dcera duchovního, má tři děti, které neviděl po celé dva roky, co je zde. Je vojákem z povolání a rozhodl se zůstat tady, dokud Američané neodejdou.

Seržant Paley kontroluje pásy tanku

Komentátor:

Zástupcem velitele je seržant Carl W. Paley, šestadvacetiletý svobodný mládenec ze Stocktonu v Kalifornii, kde byl ředitelem místní rozhlasové stanice, kterou vlastnil jeho otec. Stejně jako kapitán Robinson nemá prakticky žádné kontakty s obyčejnými lidmi této země. Jsou pro něj jen šedým pozadím rozmazaných tváří - děvčata, se kterými se setkává v baru u základny, starci, kteří uklízejí kasárna nebo slouží jako čišníci v důstojnické kantýně. Kromě prostitutek jediní mladí Angličani, které uvidí, budou pravděpodobně ti, co budou na mušce jeho zbraně. Minulý měsíc uskutečnila skupina Alfa velikou akci, při které bylo zabito přes 250 nepřátelských vojáků, třetina z nich byly členky pomocného ženského sboru. Pro seržanta Pa-leyho jsou všichni pouze „Charley” - obecný termín přenesený z Vietnamu, nebo „rákosníci”.

Motor tanku je nastartován

Američtí vojáci se šplhají do tanku, britští se rovnají do řady za ním.

Komentátor:

Pokud jde o britské vojáky, kteří jsou tady - stejně jako všichni ostatní Američané k nim seržant Paley necítí nic než pohrdání. Podvyživení a mizerně vybavení britští vojáci si musí sami zaopatřovat stravu i ubytování. Během příštích šesti hodin pojedou Ame-

ričané na bojiště v tanku. Třicet Britů půjde pěšky. Většinou jsou to čtyřicátníci, těch pár mladších bylo převeleno z trestních oddílů. Představují zbytky armády, povolane vládou před třemi roky, armády nyní zdecimované zraněními, smrtí a dezercemi.

Major Cleaver

Rozložitý chlapík s knírem typickým pro britské vojáky šplhá do tanku vedle kapitána Robinsona. Má americké boty, žlutohnědé kalhoty, hnědé kožené sako a americký armádní revolver.

Komentátor:

Jediným Britem, kterému Američané věnují alespoň nějakou pozornost, je major Cleaver, oblastní administrátor, který bude mít na starost zpacifikovanou vesnici. Jako důstojník bývalé pravidelné armády je jedním z několika tisíc OA, pověřených britskou vládou vést civilní úřad v znovudobytých oblastech. Jako politický komisař, soudce a porotce zároveň

bude mít major Cleaver moc doslova nad životem a smrtí lidí, žijících pod jeho vládou, moc, kterou on ani jeho kolegové nijak neváhali v minulosti uplatňovat.

Konvoj se dává do pohybu. Pěšáci se rozestavují před tankem a po jeho stranách. Sledují cestu zalesněným terénem s loukami a opuštěnými farmami po obou stranách. Tu a tam je třeba zastavit, aby se tank neopozďoval.

Kapitán Robinson:

Dneska se dá bojovat už jen s helikoptéry. Dostanete se do akce hodně rychle, máte výborné těžké

zbraně, a když je potřeba, tak můžete taky hodně rychle zmizet.

Seržant Paley:

Přesně tak se má bojovat v pozemní válce.

Kapitán Robinson:

Jak to tak vypadá, budou základnu kontrolovat dvě skupiny, Bravo a Charley. Půjdou do toho s vrtulníky, vyčistí přistávací plochu dřív, než se tam dostaneme, aby mohla být dokončena taktická stránka operace. Je to lepší i z psychologického hlediska, když se taktickou stránkou nemusíme tolik zabývat.

Komentátor:

Máte na mysli vlastní boje kolem vesnice?

Kapitán Robinson: Přesně tak.

Radista předává zprávu kapitánovi Robinsonovi. Tank zastavuje.

Komentátor:

Pro skupiny Bravo a Charley, které mají v akci použít s vrtulníky, není dnešní den příliš příznivý. V cílové oblasti je zataženo a helikoptéry se vrátily na základnu. Skupina Alfa se připravuje na samostatný postup, všichni muži doufají, že se vyjasní.

Seržant Paley:

V tyhle zemi je počasí to nedůležitější. Hodně tu prší a většinou je člověk pořádně promočejnej, ale víte, voják si nemůže vybírat, kde by chtěl bojovat, protože přece o to jde, umět si poradit co nejlíp v tom terénu, co má.

Komentátor:

Jaké si myslíte, že jsou vyhlídky na mír, seržante?

Seržant Paley:

No, myslím si, že... Nevím, ale připadá mi, že dokud bude mít Charley zbraně a pár nábojů, tak se nevzdá a bude bojovat. Řekl bych, že je tím jak posedlej, takže tím pak musej trpět jeho vlastní lidi.

Komentátor:

A jaký máte pocit z celkového průběhu událostí?

Seržant Paley:

No, tankisti jsou na tom dobře, to je jasný. Když narazíme na Charleyho - moc dlouho nevydrží.

Komentátor:

Řekněte mi, seržante, proč jste v Anglii?

Seržant Paley:

Proč jsem v Anglii? No, asi ze zvědavosti. Prostě jsem chtěl vědět, jak vypadá válka.

Komentátor:

Jak vypadá válka?

Seržant Paley:

No, řekl bych, že docela dobře. Na rok je to dobrá zkušenost. Člověk se hodně poučí.

Major Cleaver:

Přirozeně, že doufáme, že tahle země bude zase co nejdřív žít v míru. Pozice se během posledního roku hodně upevnily, je tu hořké dědictví na obou stranách. Takováhle občanská válka nemůže nic vyřešit.

Komentátor:

A co boje samotné? Není to pro vás těžké střílet do vlastních lidí?

Major Cleaver:

To už nejsou naši lidé. Kvůli tomu vlastně celá tahle válka je. Teď jsou to nepřátelé a ani mír z nich přes noc přátele neudělá.

Komentátor:

Prý je v armádě mnoho dezercí.

Major Cleaver:

Už ne tolik jako dřív. Většina mužů si uvědomuje, že máme mnohem lepší podmínky než druhá strana. Bombardování zabíjí stovky tisíc lidí. Je mnohem pohodlnější sedět tady a jíst přiděly, než se nechat zaživa uvařit v napalmu.

Kolona vyráží

Pomalý postup lesem po obou stranách cesty. Vidíme tank uvízlý v potůčku. Tváře jednotlivých amerických a britských vojáků. Prolínačka do časného odpoledne. Dlouhý záběr na pole a silnici nalevo a vesnici napravo. Nic se nehýbe. Kamera se obrací, vidíme americké a britské vojáky zakopané na kraji pole u vesni-

ce. Stále ještě prší, ale obloha se prýjasňuje. Vše je velmi tiché. Vojáci si chystají kulometry a zbraně. Tank je skryt mezi stromy. Kapitán Robinson zkoumá dalekohledem nízkou oblohu.

Komentátor:

Jsou tři hodiny odpoledne. Skupina Alfa dorazila k cíli. Po helikoptérách ani stopy, takže se do toho kapitán Robinson a jeho muži budou muset pustit sami. Kolik vojáků Fronty osvobození na nás čeká? Možná padesát, možná. sto. Budou bojovat? Nebo zmizí v krajině kolem a své ženy a děti tu nechají, dokud zase nepřijde noc?

Američané a Britové tiše přihlížejí. Objeví se farmář, kráčí po stezce na vzdáleném konci pole. Přes rameno má pušku. Seržant Paley ho sleduje hledáčkem svého kulometu. Nikdo se nehýbá.

Vesnice po bouři a lijáku ožívá. Objevují se mladí mužové a ženy. Rozcházejí se po své práci. Postaví stánek a rozdělují jídlo. Mladé maminky v khaki minisukních odkládají své děti do společných jeslí. Další jdou na pole a do zemědělských stavení s puškami přes rameno. Zvlhlý Union Jack je vytažen na stožár ve vesnici. Američtí a britští vojáci je mezitím tiše sledují hledáčky svých zbraní. Transfo-kátorem se zaměřujeme na jednotlivé vojáky a pak i na jednotlivé vesničany: mladík s čelenkou, který je vedoucím kibucu, jeho dívka s děťátkem, barevná dívka s pistolí za pasem. Vůdce mluví do megafonu, jehož zvuk se nese přes pole až k nám. Řekne nějaký vtip a celá vesnice se rozesměje.

První farmáři jdou přes pole. Stále ještě si nevšimli přítomnosti vládních sil a mají pistole nedbale zavěšeny přes ramena. Jeden z nich, mladý Pakistanec, zahlédl něco zvláštního v poli. Jde mezi hlávkami zelí, shýbne se a zvedá to. Je to krabička amerických cigaret. Zmateně vzhledne. Tři metry od sebe uvidí ústí lehkého kulometu, kterým na něj míří seržant Paley. Drtí balíček v ruce a otevírá ústa k výkřiku.

Kapitán Robinson dává znamení. Seržant Paley začne pálit přímo na mladého Pakis-tance, který rozstřílený padá mezi zelí. Rozpoutá se divoká přestřelka. Všichni mladí muži a ženy na poli jsou zastřeleni. Minometná palba se stáčí směrem k vesnici, tank se pomalu sune vpřed a jeho dělo začíná střílet. Přes čočky dalekohledu vidíme jednotlivé muže a ženy kosené střelbou, další utíkají do úkrytů. Stánek s jídlem se bortí. Stodola hoří. Kapitán Robinson opět dává znamení a muži vyrážejí kupředu v generální ofenzívě a cestou střílejí. Komentátor *Světa v akci* a major Cleaver jdou s nimi, kryjí se za tankem. Z vesnice se ozývá palba od malého srubu, postaveného za přístřeškem s koly. Jsou zastřeleni dva britští vojáci. Celá vesnice nyní hoří. Všude leží těla, rozházené jídlo a hořící motocykly.

Všude je klid

Bitva skončila asi před hodinou. Stále ještě hon pár ohňů, kouř se táhne směrem ke vzdálené silnici. Britské vládní jednotky vylamují dveře domů. Zírají na řady tel, většinou mladých žen a dětí. Šest zajatců má

ruce svázané za zády ostnatým drátem. Zbývající vesničané jsou hnáni do pole.

Druhý komentátor:

Před dvěma hodinami byl při útoku na vesničku poblíž dálnice M4 zabit komentátor *Světa v akci*. Sledoval první vlnu útočících amerických vojáků a byl zastřelen neznámým nepřátelským ostřelovačem; na svá zranění zemřel během několika minut. Až do poslední chvíle podával svědectví o této válce.

Vesničané sedí v podřepu na poli Američtí vojáci připravují destrukční trhaviny.

Druhý komentátor:

Skupina Alfa se připravuje k odchodu. Je opět zataženo, takže podpora helikoptér odpadá. Akce je odvolána na žádost majora Cleavera. Bylo zabito a zraněno deset britských vojáků. Bez Američanů a jejich tanku by nikdy vesnici nedokázali udržet.

Kapitán Robinson:

Vyháníme je, prostě se je snažíme dostat z cesty. Je mnohem snadnější vybombardovat jim domy, protože si člověk nemusí zatěžovat svědomí lidmi. Vyženeme je ven na pole.

Vesnická stavení vybuchují

Detail na těla povstaleckých vojáků vlečená bahnem
za tankem. Kolona táhne soumrakem, míří zpátky do
Cookhamu.

Major Cleaver:

Pomoc bližnímu, za to stojí nasadit i život. Občas si myslím, jestli ti padlí, co jsem znal, vůbec věděli, za co umírají. Víte, to mi na celé věci připadá nejsmutnější. Když člověk neví, za co umírá, je to moc zlé.

Poděkování: Za použité dialogy děkuji generálu West-morelandovi, prezidentu Thieuovi z Jižního Vietnamu, maršálu Kyovi, různým novinářům a americké armádě.

Mrtvý čas

Japonci, hlídající náš tábor, zmizeli bez varování, jako by nás chtěli zmást. Stál jsem u otevřené brány tábora se skupinou spoluzajatců a zíral jsem takřka hypnotizován na prázdnou cestu a zanedbané kanály a rýžoviště, táhnoucí se všude okolo až k obzoru. Strážnice byla opuštěná. Dva japonští hlídači, kteří mě obvykle zaháněli, když jsem se jim snažil prodat cigarety, to vzdali a uprchli se zbytkem vojenské policie do kasáren v Šanghaji. Otisky pneumatik jejich vozidel byly stále ještě jasně viditelné v prachu mezi sloupky vrat.

Možná, že dokonce i jen taková připomínka přítomnosti Japonců, kteří nás tu tři roky věznili, nám stačila zabránit překročit čáru do tichého světa mimo lágr. Stáli jsme ve vratech, snažili se upravit si ošuntělé oblečení a naslouchali dětem, hrajícím si v táboře. Za

nejbližším blokem baráků rozvěšovalo několik žen ranní prádlo, jako by byly zcela spokojené se začátkem dalšího dne v lágru. A zatím všechno skončilo!

Ačkoliv jsem byl ze skupiny nejmladší - bylo mi tenkrát teprve dvacet -jakoby nic jsem náhle vykročil vpřed a vstoupil doprostřed cesty. Když jsem se otočil k táboru, viděl jsem, že mě ostatní bedlivě sledují. Evidentně tak trochu čekali, že se odněkud ozve výstřel. Jeden z nich, inženýr, který znal mé rodiče, než nás válka rozdělila, zvedl ruku, jako by mě přivolával do bezpečí.

Nezřetelný hukot motoru amerického letadla překročil prázdný břeh řeky půl míle od nás. Letělo přímo k nám, ne víc než tři sta metrů nad rýžovišti, mladý pilot byl vykloněný přes řízení, aby na nás viděl. Pak sklopil křídla na pozdrav a změnil kurs na Šanghaj.

Ostatní získali sebevědomí a najednou se objevili kolem mě, smáli se a křičeli a běželi cestou kupředu. O šest set metrů dál byla čínská vesnice, částečně skrytá za erodovanými kopečky pohřebních mohyl, postavených na hliněných valech, oddělujících rýžoviště. Do tábora bylo doneseno značné množství rýžového piva. Pokud jde o naši bdělost, nebyli jsme první zajatci, kteří se dostali z tábora. Před týdnem, hned po zprávě o japonské kapitulaci, prolezla skupina námořníků z obchodní lodi plotem za svým blokem a došla patnáct kilometrů do Šanghaje. Tam byli chyceni japonskými četníky, kteří je drželi dva dny ve vězení a do tábora je vrátili ošklivě zmlácené. Doposud měli všichni, kteří se dostali do Šanghaje - ať už jako já kvůli hledání příbuzných, nebo kvůli kontrole svých obchodních transakcí - stejný

osud.

Zatímco jsme šli do vesnice, tu a tam se ohlížejíce

na zvláštní perspektivu tábora, mizícího za námi, sledoval jsem ostražitě rýžoviště a kanály po obou stranách cesty. Přes všechno, co jsem slyšel z vysílání rádia, jsem si stále ještě nebyl jist, že válka skončila. V průběhu posledního roku jsme poslouchali víceméně otevřeně různá rádia propašovaná do tábora a sledovali jsme postup amerických sil přes Pacifik. Slyšeli jsme podrobná líčení atomových útoků - Nagasaki bylo jen něco přes pět set mil od nás - i císařovu výzvu ke kapitulaci hned po té. Ale v našem táboře, osm mil na východ od Šanghaje při ústí Jang-c'-t'iang, se toho moc nezměnilo. Oblohou létalo bez překážek množství amerických letadel, která se evidentně neúčastnila žádné ofenzivní operace, ale brzy jsme si všimli, že žádné z nich nepřistálo na vojenském letišti vedle našeho tábora. Zmenšující se, ale stále ještě početné japonské jednotky ovládaly kraj, hlídkovaly u letištního perimetru, na železnicích a cestách do Šanghaje. Vojenská policie i nadále střežila tábor, jako by nám zaručovala, že zůstaneme uvězněni, ať již dojde k jakémukoliv smíru, a od dvou tisíc internovaných si udržovala stále týž obvyklý odstup. Paradoxně jediným pozitivním znamením od císařova prohlášení v rádiu bylo zastavení dodávek jídla.

Hlad byl vlastně hlavním důvodem, proč jsem tábor opustil. Ve zmatku po Pearl Harboru mě japonské okupační úřady odloučily od rodičů a uvěznily v kúlové ohradě v centru Šanghaje, určené pro cizince mužského pohlaví. O osmnáct měsíců později, když začalo americké bombardování, byla ohrada zavřena a vězni náhodně rozmístěni po skupinách do velkých táborů pro rodiny s dětmi v okolí Šanghaje. Moji rodiče a mladší sestra strávili válku v jiném táboře asi dvacet mil

na západ od města. I když podmínky v jejich táboře byly pravděpodobně stejně špatné jako v tom mém, byl jsem přesvědčen, že kdybych se k nim dostal, všechno by bylo dobré.

„Vypadá to, že jsou pryč. Museli všichni zmizet už v noci.“

Ve vesnici člověk vedle mě, majitel autoservisu z Šanghaje, ukázal na opuštěné domy. Sotva jsme ještě popadali dech po rychlé chůzi a zírali do prázdných uliček a zabeđených oken. Nebylo vidět jediného Číňana, ačkoliv ještě minulé odpoledne výhodně obchodovali se skupinou zajatců z tábora, vyměňovali rýžové pivo za hodinky, boty a plnicí pera. Zatímco se ostatní radili, já jsem se šel podívat k ruinám keramické továrny na kraji vesnice. Možná v domnění, že její pece jsou nějaké vojenské zařízení, bombardovali Američané továrnu znovu a znovu. Několik budov ještě stálo, ale nádvoří bylo pokryto tisíci úlomky rozbitého porcelánu. Nějakým zázrakem to vypadalo, že jsou roztrženy do různých kategorií stolních souprav. Procházel jsem se po koberci porcelánových polévkových lžic a silně jsem si uvědomoval, že jediný zvuk v celém okolí vychází od mých nohou.

Náhlé zmizení vesničanů po všem, co za války zkusili, mohlo znamenat jediné. Vyděsilo je něco, o čem si byli jisti, že se stane v jejich nejbližším okolí. Během posledního roku srostli s naším táborem, prodávali nám vejčeka přes ostnatý drát a později, když sami začali hladovět, se snažili přelézat přes plot a krást rajčata a řepu, které si zajatci pěstovali všude, kde byl kousek volné půdy. Jednou jsme museli říci japonským strážcům, aby nám pomohli zesílit drát na ochranu před těmito lupiči. V posledních měsících kruh hla-

dovějících či churavých starších vesničanů, posedávajících před branami tábora - nikdo z nich nebyl vpuštěn, natož aby dostali najíst - rostl den ze dne.

Ale z nějakého důvodu všichni zmizeli. Když jsem se vrátil z továrny, mí společníci stále ještě debatovali o nejlepší cestě přes rýžoviště do Šanghaje. Prohledali několik domů a nyní seděli na hromadách rozbitého porcelánu s lahvemi rýžového piva. Vzpomněl jsem si na pověsti o tom, že Japonci před kapitulací plánují zabít civilní zajatce.

Ohlédl jsem se na cestu k táboru s podivně protichůdnými pocity zranitelnosti a bezpečí. Vodárenská věž a třípatrové betonové baráky jako by vyrůstaly z obrysů pohřebních mohyl. Místo tábora tu dřív bývala čínská střední škola. Přivezli nás za tmy a nikdy jsem ho ještě neviděl zvenku, stejně jako jsem nikdy fyzicky nevstoupil do pusté krajiny kolem tábora, který byl po všechny ty roky důvěrnou součástí mého života.

Naslouchal jsem stále nesouvislejším hovorům svých druhů. Kromě inženýra a majitele

autoservisu zde byli dva australští námořníci a hotelový barman. Bylo mi jasné, že vůbec netuší, jaká nebezpečí na ně číhají, a že pokud zůstanu s nimi, nikdy se k rodičům nedostanu. Jejich jediným cílem bylo pořádně se opít v pokud možno všech dvanácti vesnicích ležících mezi táborem a Šanghají. Pět minut potom, co jsem je opustil a vydal se na zpáteční cestu do tábora, jsem uslyšel zvuk nákladáku japonské armády, blížícího se zezadu od vesnice. Ozbrojení četníci se opírali o kabinu řidiče a hlídali pět mých bývalých druhů, kteří seděli na podlaze u dveří. Tváří měli popelavé a bezbarvé jako lidé náhle probuzení ze spánku. Jen jediný z nich, austral-

ský námořník, ke mně vzhlédl od svých svázaných zápěstí a civěl na mě, jako by nemohl poznat, kdo jsem.

Pokračoval jsem dál k táboru, ale auto náhle zastavilo přede mnou. Nikdo z vojáků nepromluvil, ani mě nevybídl, abych vylezl na korbu, a já jsem věděl, že nás nepovezou zpátky do tábora.

Aniž bych o tom přemýšlel, měl jsem náhlou předtuchu smrti, nikoliv své vlastní, ale všech ostatních kolem mě.

Během tří dalších dnů nás drželi v kasárnách armádní policie patřících k vojenskému letišti, nad nímž byla během náletů na Šanghaj soustředěnou palbou sestřelena asi stovka spojeneckých letadel ve snaze odradit americké bombardéry od ostřelování hangárů a ranveji. K mé úlevě s námi nezacházeli zle. Japonci posedávali apaticky kolem, o nás se nezajímali a melancholicky zírali na americká letadla, která donekonečna křížovala oblohu. Do našeho bývalého tábora již byly na padácích shazovány zásoby. Z okna cely jsme viděli barevné stříšky, snášející se za vodárenskou věž.

Bylo jasné, že válka skončila, a když nás seržant četnictva vypustil z cely a odvedl na kasárenské náměstí, považoval jsem za samozřejmé, že se nás chystá propustit u bran letiště. Místo toho nás naložili na ten samý vůz, který nás sem dopravil, a pod dohledem dovezli na nádraží, sloužící jako vojenské depo na trase Šanghaj-Nanking.

Jako první jsem seskočil z nákladáku a rozhlédl se po zničených budovách nádraží. Byl jsem přesvědčen, že zde poslední vlak zastavil tak před dvěma měsíci. Kromě letadel nad našimi hlavami zůstává krajina

stejně opuštěná jako v den našeho nezdařeného útěku. Na všech stranách se vršily válečné pozůstatky -rezivějící nákladní vozy, rýžoviště využívaná jako skládky ojetých pneumatik, řada tankových zákopů napůl zatopených vodou táhnoucí se k malému fotbalovému stadionu, ležícímu vzadu u cesty, pevnůstka přikrytá děravými pytli písku u vchodu do nádraží. Ale Číňané zmizeli, opustili krajinu, jako by se nakonec rozhodli zanechat nás svému osudu a libovolnému zbytečnému konci.

„Vypadá to, že si zahrajeme fotbal," zavolal jeden z australských námořníků na ostatní, když jsme se vydali s našimi třemi strážci směrem ke stadionu.

„Možná nějaký propagační trik pro Červený kříž," komentoval to někdo další. „Potom nás zase určitě odvezou zpátky do tábora."

Ale to už jsem viděl na plochu stadionu a uvědomil jsem si, že ať se stane cokoliv, fotbal hrát nebudeme. Prošli jsme betonovým tunelem na hřiště, do kruhu žlutnoucí trávy, v jehož středu byla zaparkovaná dvě nákladní auta. Prázdná místa k stání užívali Japonci jako skladiště a několik vojáků hlídalo sedadla vysoko nad námi, strážili něco, co vypadalo jako halda uloupeného nábytku. Skupinka vojáků v elegantních uniformách stála u dvou nákladních aut a čekala, až k nim dojdeme. V jejich čele stál mladičkový euroasijský tlumočník v bílé košili.

Když jsme se k nim blížili, podívali jsme se dolů, na zem u našich nohou. Na vyprahlé trávě leželo vyrovnané asi padesát těl, vyložených v úhledných řadách, jakoby naaranžovaných s velkou péčí a oddaností. Všechna byla úplně oblečená a ležela nohama k nám, paže do stran, a ze sinalého jasu jejich tváří

bylo patrné, že tito lidé, ať už to byli kdokoliv, zemřeli teprve nedávno. Zastavil jsem se u mladé jeptišky v kompletním hábitu i s čepcem, jejíž široká ústa teprve začínala nabírat smrtelnou grimasu. Kolem nijako členové jejího hejna ležely tři děti, hlavičky na stranu, jako

by zrovna před smrtí usnuly.

Sledování japonskými vojáky, mladým tlumočnickem a strážci, hlídajícími nábytek na tribunách, jsme pomalu kráčeli podél mrtvých těl. Vedle dvou Číňanů ve středních letech leželi muž a žena, možná manželé, Evropané nebo Američané, podle obnošeného vzhledu jejich bot a šatů to mohli být zajatci právě tak jako my. Minul jsem velkého rudovlasého muže v hnědých šortkách s prostřelenou hrudí, postarší ženu v kartounových šatech, která byla střelena do čelisti. Na ostatních tělech nebyly na první pohled vidět žádné známky násilí.

Sedm metrů ode mě jeden z japonských vojáků u nákladních vozů pohnul puškou. Mí druhové bezděčně couvli. Majitel autoservisu o mě klopýtl a na chvíli se chytil mého ramene. Slyšel jsem zvuk amerického letounu nad hlavou, hluk motoru znásobený betonovou mísou stadionu. Zdálo se mi šílené, že by nás měli zastřelit deset dnů po té, co skončila válka, a to přímo před očima našich osvoboditelů, a nabyl jsem přesvědčení, že nezemřeme. Přesto jsem znovu měl touž předtuchu smrti, kterou jsem nevysvětlitelně pocítil před naším zatčením.

Jeden z japonských důstojníků s krátkou pláštěnkou přes kompletní uniformu krátce promluvil. Všiml jsem si, že stojí u karetního stolku, na kterém spočívaly dva proutěné košíky, obsahující lahve saké a válečky vařené rýže, zabalené do listů. Z nějakého bizarního důvodu jsem se domníval, že se chystá udělit mi nějakou cenu.

Euroasijec v bílé košili došel až ke mně. Jeho tvář byla japonsky pasivní. Bezpochyby si uvědomoval, že jakmile dorazí vojska Kuomintangu, bude pro něj život u konce, stejně jako pro těch padesát lidí, ležících na trávě okolo.

„Je všechno v pořádku?“ zeptal se mé. Po odmlce kývl na japonského důstojníka. Pak se zeptal, takřka jako mimochodem: „Umíte řídit nákladní auto?“

„Ano...“ Přítomnost ozbrojených Japonců ani jakoukoliv jinou odpověď nepřipouštěla. Ve skutečnosti jsem od vypuknutí války neřídil žádné vozidlo a předtím jen plymouth svého otce.

„Samozřejmě, že umíme.“ Majitel autoservisu se vzchopil a přidal se k nám. Ohlédl se na naše čtyři druhy, kteří od nás nyní byli odděleni pruhem mrtvých těl. „Oba umíme řídit a já jsem zkušený mechanik. Co to je za lidi? Co se jim stalo?“

„Potřebujeme dva řidiče,“ řekl tlumočnick. „Znáte protestantský hřbitov v Su-čou?“

„Ne, ale určitě ho dokážeme najít.“

„Tak dobře. Je to jen šedesát mil, čtyři hodiny cesty, a pak budete volní. Odvezete tyhle lidi na ten protestantský hřbitov.“

„Ano, jistě.“ Majitel autoservisu mi opět stiskl rameno, tentokrát aby mi zabránil změnit názor, ačkoliv já jsem nic takového neměl v úmyslu. „Al^e jsou všichni zač?“

Tlumočnick jako by ztratil zájem. Japonští vojáci již odklápěli postranice nákladňáků. „Různé věci,“ prohlásil, poklepávaje se na svou bílou košili. „Nějaké nemoci, americká letadla...“

O hodinu později už bylo všech padesát mrtvol naloženo na dvou nákladňácích a po zkušebním kolečku okolo stadiónů jsme vyrazili směrem na Su-čou.

Při zpětném pohledu na těch prvních pár hodin na svobodě, kdy jsme projížděli pustou krajinou na jihovýchod od Šanghaje, žasnu nad tím, do jaké míry jsme zapomněli na cestující, jejichž cíl cesty nám přinesl svobodu. Samozřejmě, že ani Hodson, majitel autoservisu, ani já jsme neměli nejmenší úmysl jet do Su-čou. Jak už jsem na něm viděl, když nás šest nakládalo poslední těla na vůz, jeho jedinou ambicí bylo zahnout hned na první odbočce do Šanghaje a nechat nákladňák i s jeho obsahem na vedlejší cestě — nebo možná v náhlém návalu humanitosti před švýcarskou ambasádou. Po pravdě řečeno jsem se nejvíc bál toho, že mě Hodson nechá sebrat japonskou hlídkou dřív, než zvládnou těžký nákladňák a řazení.

Naštěstí byli všichni tak vyčerpaní nakládáním těl, že si Japonci nevšimli mých neobratných pokusů nastartovat a řídit nákladňák. Během půl hodiny jsem se už dokázal držet stabilně padesát metrů za Hodso-nem. Obě vozidla byla polepená vojenskými letáčky, připevněnými na čelní skla a na nárazníky, což zřejmě mělo zajistit náš průjezd přes nejrůznější japonské jednotky, které jsme mohli po cestě potkat. Dvakrát jsme minuli rotu vojáků, sedících s baňohy a puškami u železnice a čekajících na vlak, který nikdy nepři-jede,

ale jinak byl kraj opuštěný, žádný Číňan nebyl v dohledu. Přesto Hodson opatrně sledoval trasu do Su-čou, vyznačenou na mapě, kterou nám dal euroasijský tlumočník.

Co se mě týče, byl jsem docela spokojen s tím, že

Šanghaj objíždíme, protože jsem vůbec netoužil jet vozem, plným mrtvol, středem města a do tábora rodičů. Jakmile se dostaneme na západní předměstí, sjedu z cesty na Su-čou na sever, předám vozidlo na prvním spojeneckém velitelství- naše nově nalezená svoboda mě přesvědčila, že válka konečné dnes odpoledne končí - a dojdu raději do tábora rodičů pěšky.

Vyhlídka na to, že je po všech těch letech zase uvidím, mě během několika hodin doslova naplnila pocitem závratí. Během tří dnů v četnických kasárnách nám téměř nedali najíst, až teď jsem si vzal vařenou rýži z proutěného košíku ležícího vedle mě na sedadle. Ani pohled na mrtvoly, jejichž nohy a hlavy se volně natřásaly pod plachtou Hodsonova nákladáku, mi nezkazil chuť k jídlu. Když jsem nakládal těla na auta, hned jsem si všiml, že jsou pěkně těžká, mnohem lépe živená než kdokoliv z našeho tábora. Pravděpodobně byli věznění v nějakém speciálním internačním středisku a nešťastnou náhodou se stali obětí amerických náletů.

Kromě několika výjimek však nepřítomnost jakéhokoliv zranění nebo známek násilí u ostatních nabízela jednu či dvě možné alternativy — snad šlo o mor nebo nějakou náhlou epidemii. Řídil jsem nákladní auto jednou rukou, druhou jsem pojídal rýži. Zvedl jsem nohu z těžko ovladatelného pedálu plynu, abych mírně zvětšil vzdálenost mezi Hodsonem a mnou. Přes všechno mě těla prakticky nezajímala. V našem táboře a kolem něj již zemřelo příliš mnoho lidí. Záležitost s nakládáním těl do aut vsunula mezi ně a mne určitou mentální bariéru. Při manipulování se všemi těmi těly, tahání ztuhlých paží a nohou, strkání zadků a ramen přes postranice jsem se cítil jako při prodlu-

žovaném pěstním zápase s partou cizinců a tato určitá vnucená důvěrnost mě zprostila jakéhokoliv dalšího kontaktu nebo závazku.

Hodinu potom, co jsme opustili stadión a urazili asi deset mil, začal Hodson zpomalovat a jeho nákladák se kodrcal po rozježděném povrchu cesty téměř krokem. Asi půl míle od řeky jsme se dostali do krajiny zaplavené stojatou hnědou vodou. Zanedbané kanály a zaplavená rýžoviště se táhly do dále a z cesty se stal sled úzkých chodníků. Zmizelí venkované postavili v ohbích cesty své pohřební mohyly, konce laciných rakví vyčnívaly jako šuplíky z deštěm omyté země, truhlice zpustošené kolemjdoucí válkou. Přes rýžoviště jsem viděl ráhna zničených nákladních lodí blokujících řeku, komíny a věžičky mostů nořících se z přílivu. Minuli jsme další opuštěnou vesnici a pak zelenou trosku průzkumného letounu sestřeleného Američany.

Tři metry přede mnou Hodsonův nákladák na cestě nadskočil, hlavy mrtvol se divoce rozkývaly jako spáči souhlasící v nějakém společném snu. Pak Hodson zastavil a seskočil z kabiny.

Rozložil mapu přes kapotu mého vozu a ukázal za široký kanál, podél kterého jsme jeli už deset minut. „Musíme najít nějaký přechod, jestli se chceme dostat na hlavní cestu. Někde před námi je stavidlo s mostem. Připadá mi moc malé na to, aby ho bombardovali.“

Silnýma rukama začal strhávat nálepky z mých nárazníků a z předního skla. Přestože byl vychrtlý a podvyživený, vypadal silně a agresivně. Zážitek z jízdy v autě po tak dlouhé době mu evidentně vrátil sebevědomí. Bylo mi jasné, že si vydatně přihýbal z láhve se saké.

Sklonil se pod postranici svého vozu a ohmatal levou vnitřní pneumatiku. Všiml jsem si, že se vozidlo naklání, už když jsme dojeli ke kanálu.

„Uchází - a žádnou náhradní nemáme, sakra.“ Stál a zíral na zadek vozu, pak jediným mávnutím paže odhrnul plachtu, jako celní úředník, odhalující podezřelý náklad. Pokývl a zíral na halabala navršená těla.

„Ták, odpočineme si tu a dojíme jídlo, a pak najdeme ten most. Nejdřív si ale trochu zjednodušíme život.“

Než jsem mohl promluvit, zalovil ve voze a popadl jednu z mrtvol za ramena. Odtrhl ji od ostatních a smýkl s ní po hlavě do kanálu. Pihovatá tvář muže něco okolo třicítky se vynořila během několika sekund z hnědé vody a pomalu odploovala kolem rákosí.

„Tak, a teď vezmeme jeptišku.“ Zatímco ji tahal z vozu, zakřičel na mě přes rameno: „Ty se pusť do svých. Necháme si jich tam jen pár, kdyby něco.“

O deset minut později, když jsme seděli s našimi lahvemi saké na břehu kanálu, plavalo ve vodě asi dvacet těl, pomalu se vzdalovala v netečném proudu. Jejich stahování z vozu mě úplně vyčerpalo, ale první loky saké již kolovaly v mé krvi takřka stejně omamně jako vařená rýže, kterou jsem snědl předtím. Drsný způsob, kterým jsme se zbavili našich pasažérů, mě již nevzrušoval — ačkoliv je zvláštní, že když jsem stál u postranice a stahoval těla na zem, zjistil jsem, že určitý výběr dělám. Nechal jsem si tři děti a ženu ve středních letech, která mohla být jejich matkou, a hodil jsem do vody čínské manžele a postarší ženu s rozbitou čelistí. To ale nic neznamenalo. Šlo přece o to, abych se dostal k rodičům. Bylo jasné, že to Japonci nemysleli s odvozem těl na protestantský hřbitov

v Su-čou vážně — dvě jeptišky jasně dokazovaly, že jde jen o trik, který je má zbavit jedné z nepříjemností, než Američané přistanou na letišti.

Hodson usnul před svým autem. Jeho láhev saké následovala těla do kanálu. Hodil jsem po ní pár kamenů a pak jsem strávil další hodinu pozorováním kouřových čar po amerických letadlech a přemýšlel jsem s rostoucím optimismem o budoucnosti a o tom, že ještě toto odpoledne uvidím své rodiče a sestru. Zase se nastěhujeme do našeho domu ve francouzské koncesi. Táta si znovu otevře své jednatelství a jistě si mě vychová jako svého asistenta. Po letech války a strádání se stane Šanghaj zase vzkvétajícím městem... vše se vrátí k normálnímu životu.

Kochal jsem se tímto příjemným sněním, dokud se Hodson neprobudil a s kalnýma očima se pracně ne-vyškrábal do své kabiny, pak jsme vyrazili svými odlehčenými nákladňáky. Začínal jsem mít zase hlad a litoval jsem, že jsem už snědl všechnu svoji rýži, zvláště proto, že Hodson vyhodil tu svou do kanálu. Ale pak jsem slyšel, jak na mě Hodson dozadu něco křičí. Ukazoval na most s propustí sto metrů před námi.

Když jsme se k němu dostali, zjistili jsme, že nejsme jediní, kdo doufá, že přejde řeku.

Na příjezdu k mostu stálo kamuflované auto japonské hlídky s volně položeným lehkým kulometem. Když jsme zastavili, vylezla tříčlenná posádka na most a snažila se zavřít vrata, kterými se dalo projet. Seržant k nám přišel a důkladně si prohlížel těch pár nálepek, které ještě Hodson z vozů nestrhl. Vylezli jsme z kabin a čekali, zatímco seržant bez komentáře prověřoval náš náklad. Řekl Hodsonova pár slov japonsky a pobídl nás, ať jdeme k mostu.

Když jsme se podívali dolů do zdymadla, okamžitě jsme zjistili, co zablokovalo propust' a způsobilo, že se vrata nedala zavřít. Ve výpustích bylo na sebe namačkáno přes tucet těl, která jsme s Hodsonem shodili před hodinou do kanálu. Ležela zapasována do sebe jako matrace, některá tváří dolů, jiná zírající do nebe.

S úžasem jsem si uvědomil, že každé z nich poznávám. Ona předtucha smrti - ačkoliv se netýkala ani mě, ani těchto utopených stvoření - kterou jsem cítil tak často během minulých dnů, se vrátila a já se ohlédl na Hodsona a tři Japonce tak trochu v očekávání, že tuto moji podvědomou potřebu okamžitě uspokojí.

„Co to zas po nás chtěj?“ Hodson se agresivně dohadoval s japonským seržantem, který na mě najednou z nějakého důvodu začal křičet vysokým hlasem. Možná si uvědomil, že bych mohl na jeho příkazy zareagovat podle vlastního uvážení. Díval jsem se na jeho obličej a hranatá ramena, na zápěstí jako hůlčičky a dobře jsem viděl, že má stejný hlad jako já.

„Myslím, že po nás chtějí, abychom je vytáhli,“ odpověděl jsem Hodsonovi. „Jinak se přes řeku nedostaneme. Vědí, že jsme je do vody hodili my.“

„Proboha...“ Hodson podrážděně obešel Japonce a seškrábal se dolů na břeh kanálu. Po pás ve vodě začal mrtvoly svými silnými pažemi třídit. „Copak nám vůbec nepomůžou?“ zavolal vzhůru ukřivděně, když se Japonci ani nepohnuli.

Není potřeba říkat, že jsme s Hodsonem museli vytahat těla sami. Ležela na břehu jako parta vyčerpaných plavců, cesta kanálem je zvláštním způsobem osvěžila. Z rány na čelisti postarší ženy byla smyta krev a poprvé jsem ji viděl jako výraznou osobnost.

Sluneční světlo osvětlilo linie vlhkých tváří, nahé ruce a kotníky.

„Tak a teď už můžeme přejet.“ Hodson si prohlížel své promáčené kalhoty, zatímco Japonci

zavírali vrata. Řekl mi: „Tak se pohneme. Necháme je tady.“

Zíral jsem do tváře postarší paní a představoval jsem si, jak se mnou mluví, jak mi třeba vypráví o svém dětství v Anglii nebo o svých dlouhých misijních letech v Tchien-ťin. Vypraný rubáš mladé jeptišky vedle ní byl takřka přízračně černý, což dodávalo jejím bílým rukám a tváři neobyčejné světlo. Už jsem se chtěl připojit k Hodsonova, když jsem si všiml, že Japonci také zírají na těla. Viděl jsem jejich intenzivní hlad, jako by se toužili stát mými pasažéry.

„Myslím, že bychom je měli naložit zpátky na auta,“ řekl jsem Hodsonova. Naštěstí, ještě než mohl začít protestovat, k nám přišel seržant, který nás svou pistolí pobídl do práce. Hodson mi pomohl naložit prvních deset těl na korbu mého nákladáku. Pak už nedokázal skrýt svůj vztek, popadl láhev saké z kabiny, odstrčil Japonce a vlezl do svého vozu. Něco na mě zakřičel, vjel na most a přejel na druhou stranu kanálu.

Další půl hodiny jsem pokračoval v nakládání, jenom s několikaminutovou přestávkou na oddych, dokud jsem pečlivě neuložil všechna těla. Vytahování na břeh a zvedání těl na auto mě úplně vyčerpalo, a když jsem práci dokončil, zůstal jsem sedět zničeně asi deset minut za volantem. Pak jsem nastartoval motor a vyrazil s těžkým nákladem na most, Japonci mě beze slova sledovali.

Naštěstí mě zlost na Hodsona probudila k životu.

Pevně jsem sevřel volant oběma rukama s čelem přitisknutým na přední sklo, když se přetížené vozidlo kymácelo nerovnou cestou kolem kanálu. To, že mi vzal mé saké, nevadilo, ale to, že mě tady v tomhle zatopeném bludišti nechal bez mapy a s více mrtvolami, než které mi patřily... Asi půl míle od Japonců jsem měl pokušení zastavit a shodit tučnou mrtvolu -věděl jsem zcela přesně, že by to byla Hodsonova těla a ne moje - zpátky do vody. Nechal bych u sebe jen tu jeptišku a postarší paní. Věděl jsem ale, že kdybych zastavil, ztratil bych jakoukoliv naději, že ho dohoním.

Před sebou, za polí nesklizené cukrové třtiny, jsem uviděl sloupy s telefonním vedením jedné z hlavních silnic do Šanghaje. Zamířil jsem k ní s autem, převalujícím se ze strany na stranu po blátivé stopě. Těla za mnou klouzala sem a tam jako při nějaké velké šarvátce, hlavy narážely o postranice nákladáku. Bylo krátce po poledni a silný, i když ne úplně nepříjemný zápach naplnil kabinu. Přes jeho jasný zdroj se zdál být určitým způsobem odrážen a násoben pachy mého těla, jako by můj hlad a vyčerpání působily jako katalyzátor v rozkladném procesu. Na vůz se sneslo mračno much a pokrylo vnější plochu zadního okna, takže jsem neviděl, jestli mě Japonci ve svém průzkumném vozidle sledují nebo ne. Pořád jsem před sebou viděl ten pocit úplné porážky v jejich očích, když se dívali, jak odjíždím, a já málem litoval, že jsem je nevzal s sebou. Já jsem vůbec nebyl jejich zajatcem, to oni nějak patřili k tělům ležícím za mnou.

Než se mi podařilo dorazit na hlavní šanghajskou silnici, zavařil se chladič a já ztratil celou půlhodinu čekáním, až se ochladí. Abych zmenšil zátěž motoru,

rozhodl jsem se vyhodit Hodsonovy mrtvoly. Ted' už jsem neměl vůbec žádnou šanci, že bych ho dohnal, a on se již určitě řítí šanghajským předměstím, aby se ze všeho nejdřív podíval na svůj servis. Cestu do tábora rodičů budu muset nějak najít sám.

Vylezl jsem dozadu na auto a probíral se těly na hromadě. Když jsem zíral na žlutnoucí tváře mezi mýma nohama, uvědomil jsem si, že jsem je poznal téměř všechny - jeptišky a čínské manžele, postarší ženu a tři děti, štíhlého mladíka mého věku s amputovanou levou rukou, těhotnou dívku něco po dvacítce, která mi trochu připomínala mou sestru. Ty patřily k mému hejnu, kdežto Hodsonovy vetřelci byli tak výrazně odlišní, jako by byli členy nějakého nepřátelského klanu. Jejich vůdcem byl jasně malý postarší pán s nahou hrudí jako šedá opice, jehož ostré oči mě sledovaly celý den, když jsem ho zvedal na auto i tahal z auta.

Sehnul jsem se, abych ho popadl za ramena, ale z nějakého důvodu se ho mé ruce nedokázaly dotknout. Znovu jsem pocítil onu předtuchu smrti, kterou jsem měl již tolikrát, obklopovala mě ze všech stran, vycházela z kanálu u cesty a z polí cukrové třtiny, byla ve vzdáleném telegrafním vedení, dokonce i v hukotu amerického letounu, letícího kdesi v dálce. Jen já a pasažéři na korbě tohoto nákladního auta jsme byli imunní.

Pokusil jsem se vybrat jiné tělo, ale ruce mi opět ztuhly a znovu jsem měl stejný pocit neproniknutelné zdi, která nás obklopuje jako plot z ostnatého drátu tábor. Pozoroval jsem, jak se mouchy slétají na mé ruce a na tváře těl pod mýma nohama a najednou

jsem pocítil úlevu, že už mezi námi nebudu nikdy muset rozlišovat. Shodil jsem plachtu do kanálu, aby je vítr mohl hladit po tvářích, až pojedeme. Když motor nákladáku vychladl, doplnil jsem chladič vodou z kanálu a vyrazil směrem na západ.

Nijak mě nepřekvapilo, když jsem o hodinu později narazil na Hodsonův vůz a mohl jsem své pasažéry úplně zkompletovat.

Kam se poděl sám Hodson, jsem nikdy nezjistil. Po pěti mílích cesty po silnici do Šanghaje a po dalších dvou zdrženích kvůli přehřátému motoru jsem našel jeho nákladní auto opuštěné u japonského zátarasu. V odpoledním oparu se povrch vozovky zdál být jakoby posypán zlatem, gangliemi jasného světla, odráženého stovkami vypálených nábojnic. Japonci tu museli svést zuřivou bitvu, možná s nějakou proniknuvší patrolou jednotek Kuomintangu. Jejich konopné opasky, výstroj a prázdné krabice od munice zůstaly ležet v tankovém zákopu, vykopaném napříč přes cestu. Hodson přes tuto překážku nedokázal přejet a zřejmě šel dál pěšky.

Zastavil jsem u jeho opuštěného vozu, naslouchaje drsnému tlukotu motoru v opuštěném vzduchu. Sto metrů za mnou vedla směrem na sever úzká cesta přes pole s cukrovou třtinou, která by mě, kdybych měl štěstí, oklikou dovedla o kousek blíž k Šanghaji.

Nejdřív jsem ale musel přibrat další pasažéry. Když jsem přenášel tucet těl z Hodsonova auta a vytahoval je na mé, nejednou mě napadlo, abych celou záležitost vzdal a také vyrazil pěšky za Hodsonem. Ale když jsme odbočili ze silnice a pomalu se kodrcali stezkou mezi poli cukrové třtiny, cítil jsem podivnou

úlevu, že jsme všichni spolu, téměř pocit bezpečí z přítomnosti své „rodiny“. Současně ale touha zbavit se jich ve mně stále přetrvávala a kdybych měl tu možnost - například kdyby mě svezl projíždějící vůz Kuo-mintangu - byl bych je opustil při první příležitosti. Ale v této opuštěné krajině mi skutečně poskytovali náznak bezpečí, zvláště kdyby jela kolem nepřátelská japonská patrola. Také jsem k nim poprvé cítil loajalitu, dobře jsem věděl, že oni, mrtví, jsou víc živí než ti živí, kteří mě opustili.

Odpolední slunce zapadalo. Probudil jsem se v kabině nákladáku a zjistil jsem, že jsem usnul u širokého kanálu, jehož hnědý povrch se v mizejícím světle přebarvil téměř do karmínova. Předě mnou ležela prázdná vesnice, jejíž jednopatrová obydlí byla skryta za tmavými hroty divoké cukrové třtiny. Celé odpoledne jsem byl ztracen ve zlatém světě, následuje slunce, jež přede mnou ubíhalo přes zatopená rýžoviště a tiché vesnice. Byl jsem si jist, že jsem urazil tak dvacet mil — činžáky francouzské koncese již na horizontu vidět nebyly.

Té noci jsem provedl poslední pokus, jak se mrtvol zbavit. Za soumraku jsem vystoupil z kabiny, chodil cukrovou třtinou, lámal její stvolky a vysával sladkou dřev. Zezadu z auta to s nelibostí sledoval sbor těl, jejichž skloněné hlavy si tajně sdělovaly jakési důvěrnosti. I mně se ze začátku hnusila tato výživa, proudící mým tělem, byť byla chudá. Když jsem ale ožil, opřen o mřížku chladiče, měl jsem náhle pokušení uvolnit ruční brzdou a odtlačit vozidlo do krvavě zbarveného kanálu. Kvůli tomu, že jsem dostal tuto

šilenou skupinou pasažérů, kterou jsem měl převézt z fotbalového stadionu k cíli, s nímž by oni nikdy nesouhlasili, jsem ztratil šanci setkat se toho dne se svými rodiči. Pod rouškou noci - protože bych tento čin nedokázal spáchat za denního světla - jsem se vrátil k nákladnímu autu a začal jsem těla jedno po druhém odtahovat a házet dolů na cestu. Mračna much se rojila kolem, jako by se mě pokoušela varovat před šíleností mého počínání. Vyčerpaně jsem stahoval těla dolů jako vlhké pytle, nemilosrdně se vyhýbaje tvářím jeptišek a dětí, mladého muže s amputovanou rukou a postarší paní.

Ve chvíli, kdy jsem zničil téměř všechno, co mi okolnosti dovolily vykonat dobrého, mě zachránil příjezd party banditů. Ozbrojení američtí spekulanti, de-zertéři Kuomintangu a kolaborantští pomahači Japonců připruli v sampanech a bleskově přepadli vesnici. Byl jsem příliš unavený, než abych před nimi utíkal, a tak jsem se schoulil za nákladák a pozoroval

jsem, jak se ke mně ti těžce ozbrojení muži blíží. Z nějakého důvodu, i když jsem věděl, že by mě mohli zabít, jsem neměl vůbec žádnou předtuchu smrti.

V posledním okamžiku, když už byli jen šest metrů ode mě, jsem si lehl ve tmě do kruhu těl mezi mladou jeptišku a postarší paní. Zuřivé nálety tisíců much ustaly, slyšel jsem jen těžké kroky banditů a řinčení jejich zbraní. Ležel jsem v temnotě v kruhu mrtvých a pozoroval jsem, jak zastavili a nahlízejí do nákladáku s rukama zdviženýma před ústy. Přijít blíž k nám se neodvážili a tak pár minut otáleli a pak se vrátili do vesnice. Celou noc se přesunovali od domu k domu, vykopávali dveře a ničili nábytek, zatímco já ležel v kruhu mrtvol. K ránu k nám přišli dva vojáci

Kuomintangu a začali prohledávat kapsy mrtvol. Zíral jsem na oblohu, naslouchal jejich funění a cítil jejich ruce na svých stehnech a hýždích.

Ráno, když odpluli ve svých motorových sampas, se vrátily mouchy. Vstal jsem a hleděl na slunce, stoupající nad temnými houštinami cukrové třtiny. Čekal jsem, až se mě jeho kotouč dotkne a pak jsem svolal své druhy.

Od této chvíle a během těch zmatených dnů při cestě do tábora mých rodičů jsem se se svými druhy zcela identifikoval. Už jsem se jim nepokoušel uniknout. Když jsme spolu projížděli krajinou poznamenanou válkou a jejími následky, podél nekonečných kanálů a opuštěných vesnic, nevěděl jsem jistě, jestli to trvá několik hodin nebo mnoho týdnů. Byl jsem si téměř jist, že v tuto chvíli by už válka měla být u konce, ale krajina zůstávala prázdná, klid rušil pouze hukot amerických letounů. Většinu času jsem se držel západně od řeky, jejíž vzdálená přítomnost mi poskytovala jediný opěrný orientační bod. Opatrně jsem projížděl po rozbitých cestách, rozdělujících rýžoviště, a úzkostlivě jsem se snažil nerušit své pasažéry, ležící pohromadě vzadu za mnou. To oni mě zachránili před bandity. Věděl jsem, že jsem jistým způsobem jejich zástupcem, nástrojem nového řádu, který jsem byl delegován přinést světu. Věděl jsem, že teď musím naučit živé, že mí druzi nejsou pouze mrtví, ale že jsou poslední mrtví a že brzy se bude celá planeta podílet na novém životě, kteří oni pro nás získali. Malým příkladem našeho souladu bylo to, že jsem už netoužil po jídle. Vyhlížel jsem z kabiny nákladáku na širá pole cukrové třtiny u řeky a věděl jsem, že jejich úroda již

nebude zapotřebí, a že země může být postoupena potřebám mých druhů.

Jednoho odpoledne, potom, co krátká bouřka zahнала americké letadlo z oblohy, jsem dorazil na břeh řeky. Kdysi tu mezi přístavními hrázemi a zdmi malé japonské letecké základny byla vybojována bitva. Ve vesnici za základnou byly mělké studny plné pušek a pagoda ukrývající ještě nedotčené protiletadlové hnízdo. Všichni vesničané uprchli, ale k mému úžasu jsem zjistil, že nejsem sám. V opuštěné rikše na vesnickém náměstí seděli bok po boku postarší Číňan a asi desetileté dítě, které mi připadalo jako jeho vnučka. Na první pohled vypadali, jako by si před pár hodinami pronajali rikšu a vyjeli si na prohlídku tohoto malého bojiště, které jsem nyní navštívil i já. Zastavil jsem nákladák, slezl z kabiny a došel k nim, rozhlížeje se, jestli někde opodál není jejich kuli.

Jak jsem se k nim blížil, děcko slezlo z rikši a pasivně se postavilo vedle. Teď jsem viděl už ne jako divák, že její dědeček byl v bitvě vážně raněný. Velký kus šrapnelu mu ze strany prorazil bok.

Řekl jsem mu čínsky: „Jsem na cestě do Su-čou. Jestli chcete, vy i vaše vnučka jste vítáni, můžete se svést s mými druhy.“

Nijak nereagoval, ale z jeho očí jsem poznal, že přes svá zranění mě okamžitě poznal jako předzvěst toho, co na něj čeká. Poprvé jsem pochopil, proč jsem viděl během posledních dnů tak málo Číňanů. Nezmysleli navždy, ale čekali na můj návrat. Jen já jsem mohl znovu zalidnit jejich zem. Spolu s dítětem jsme sešli dolů po betonové rampě letecké základny. V hluboké vodě pod přístavní hrází byly patrné utopené obrysy aut cizích státních příslušníků ze Šanghaje, která sem

naházeli Japonci. Odpočívaly na dně řeky sedm metrů pod hladinou, součástí minulého světa, který se již nikdy nebude moci obnovit, teď, když jsem se svými druhy, tímto dítětem a jeho dědečkem ujal vlády nad touto zemí.

Po dvou dnech jsme konečně dorazili na přístupovou cestu k táboru mých rodičů. Během

cesty sedělo dítě vedle mě v kabině nákladáku, zatímco jeho dědeček cestoval pohodlně s mými druhy. Děvčátko si stěžovalo, jaký má hlad, ale trpělivě jsem jí vysvětlil, že jídlo již nepotřebujeme. Naštěstí jsem ji dokázal zabavit ukazováním různých značek amerických letadel, které křížovaly oblohu.

Když jsme dojeli po silnici do Su-čou, krajina se změnila. Poblíž Jang-c'jsme dostali do oblasti starých bojišť. Ze všech stran se vynořovali ze svých úkrytů Číňané, čekající na můj příjezd. Leželi v polích kolem svých domů a nohama čeřili vodu, proudící rýžoviště. Vyhlíželi z tankových zákopů, pohřebních mohyl a dveří zničených domů.

Vedle mě na sedadle spalo dítě neklidným spánkem. Zbaven jakéhokoliv strachu, že bych ji vyděsil, jsem zastavil nákladák a svlékl si potrhané šaty, nechal jsem si pouze hrubý obvaz na paži, chránící malé zranění. Nahý jsem poklekl před autem, zvedaje paže k davu shromážděnému na polích kolem mě, jako král, přebírající při své korunovaci korunu. Byl jsem sice ještě panik, ale vystavil jsem svá bedra Číňanům, kteří mě pozorovali tiše ležíce v polích. Těmito bedry vzkřísím mrtvé.

Každých padesát metrů po cestě k vzdálené vodárenské věži v táboře mých rodičů jsem zastavil nákla-

dák a nahý jsem poklekl před vařícím chladičem. V táboře nebyl patrný ani náznak pohybu a já si již byl jist tím, co tam najdu.

Dítě mi bez hnutí leželo v náručí. Když jsem si s ní klekl doprostřed silnice, uvažoval jsem, jestli už přišel čas, aby připojila k mým druhům; pak jsem si všiml, že se její rty ještě pohybují. Bez přemýšlení jsem podlehl zjevně nesmyslnému impulsu a odtrhl si kousek kůže z rány na své paži a vtiskl jí ho mezi rty.

Když jsem ji takto nakrmil, vykročil jsem s nik tábora pár set metrů od nás. Dítě se mi zavrtělo v náručí. Podíval jsem se na ni a viděl jsem, že se její oči částečně otevřely. I když mě neviděla, uvědomovala si pohyb kroků.

U bran tábora, na střeších baráků a na cestách do rýžovišť za plotem se pohybovali lidé. Jejich postavy kráčely ke mně, blížily se po pás ukryté v zakrnělé cukrové třtině. V úžasu jsem přitiskl dítě k hrudi, uvědomuje si, že v ústech žvýká mé tělo. Stál jsem nahý sto metrů od nákladáku a napočítal jsem tucet, dvacet a pak padesát zajatců a za některými stály děti.

Konečně, prostřednictvím tohoto dítěte a mého těla, ožívali mrtví, vstávali z polí a domů a přicházeli mě pozdravit. Uviděl jsem u bran tábora svou matku a otce a věděl jsem, že jsem jim dal svou smrt, a tak jsem je přenesl na tento svět. Prošli bez úhony do společenství živých a těch ostatních, žijících za smrtí.

Ted' už jsem věděl, že válka skončila.

Úsměv

Ted', když už se děsivá logika začala naplňovat, zdá se k nevíře, jak jsem si já a moji přátelé mohli myslet, že jde jen o nevinný rozmar, když jsem si přivez Serenu Cockayneovou do svého domu v Chelsea. Vždy mě fascinovaly dvě věci - ženy a bizarnost - a Šerena v sobě kombinovala obě, ovšem ne snad v nějakém hrubém či perversním smyslu. Během velkolepých večírků, které provázely naše první společné léto před třemi lety, mi byla neustále po boku, krásná, tichá a vždy svým zvláštním způsobem uklidňující, obestřená různými složitými a půvabnými ironiemi.

Každý, kdo Serenu potkal, jí byl nutně okouzlen. Sedávala tiše na zlacené židli u dveří obývacího pokoje a modré záhyby brokátového rouchají objímaly jako jemné a oddané moře. Při večeři, když už se všichni moji hosté usadili, sledovali pobaveně a s tolerantní

blahovůlí, jak přenáším Serenu na její místo na opačném konci stolu. Nesmělý úsměv, nejjemnější květ na její nedostižné tváři, vládl našim vytríbeným večerům s neměnnou samozřejmostí. Když se poslední z hostů uctivě rozloučil se Šerenou, která vše sledovala z haly s hlavou skloněnou na stranu, jak pro ni bylo charakteristické, odnášel jsem ji šťasten do ložnice.

Šerena se samozřejmě našich hovorů nikdy neúčastnila, a to byl nepochybně základní prvek jejího kouzla. Já a moji přátelé jsme patřili k té generaci mužů, kteří byli v raném středním věku donuceni sexuální nezbytností, když už ne ničím jiným, k unavenému přijetí

militantního feminismu, a na Serenině pasivní kráse bylo něco zvláštního, její dokonalý, ale staro-módní make-up a především nikdy neporušené mlčení působilo jako hluboké a potěšující vyznání úcty naší zraněné mužnosti. Šerena byla každopádně onou ženou, o jaké muži sní.

To ale bylo ještě předtím, než jsem pochopil pravou podstatu Serenina charakteru a její dvojznačnou roli, kterou měla sehrát v mém životě, ze kterého teď, jak toužebně očekávám, budu vysvobozen.

Bylo zcela příznačné - ačkoliv mi tato ironie tenkrát zcela unikala - že jsem Serenu poprvé uviděl na Konci světa, ve spodní části Kingfs Road, kde je nyní shluk věžáků, ale kde ještě před třemi lety byla enkláva druhořadých starožitnictví, špinavých butiků a řadových domků z devatenáctého století, které potřebovaly renovaci jak sůl. Cestou z kanceláře domů jsem se zastavil v obchůdku s kuriozitami, který hlásal likvidační výprodej. Nahlédl jsem sírově žlutými okny na pár zbylých exponátů ve výloze. Téměř všechno už

bylo rozebráno, až na pár potrhaných viktoriánských deštníků, zhroucených v rohu jako nějaká sešlá čarodějnice, a prastaré soupravy vycpaných sloních nohou. Těch asi tucet zaprášených monolitů v sobě mělo zvláštní naléhavost, byl to jediný pozůstatek po stádu, vyvražděném kvůli slonovině o století dříve. Představoval jsem si je tajně rozestavené po mém obývacím pokoji, jak prosycují vzduch svou neviditelnou, ale důstojnou přítomností.

Uvnitř obchodu seděla za vykládaným psacím stolem mladá prodavačka a pozorovala mě s hlavou skloněnou na stranu, jako by tiše odhadovala, jak seriózním zákazníkem budu. Její neprofesionální postoj a absolutně nulová reakce na můj příchod do obchodu mě mohla varovat, ale to už mě zasáhl dívčin neobyčejný zjev.

První, čeho jsem si všiml, když jsem trochu přivykl omšelému interiéru obchodu, bylo vznešené brokátové roucho, které zdaleka přesahovalo možnosti prodavačky na tomto sešlém konci Kingfs Road. Po zářivě modrém poli, blankytném téměř tichomořskou hloubkou, se vinul od podlahy u jejích nohou zlatý a stříbrný vzor, tak bohatý, že jsem téměř čekal, že se roucho vzedme a pohltní ji. V kontrastu s tím se její tichá hlava, ramena a bělostné poprsí, diskrétně poodhalené vykrojeným živůtkem, nořily s neobyčejnou vážností z tohoto oslnivého moře, jako by se zkrocená a ochočená Afrodita klidně posadila obkročmo na Poseidona. Nemohlo jí být o moc víc než devatenáct, ale vlasy měla upraveny úmyslně nemódně, jakoby s lás-kyplností postarší obdivovatelky filmových časopisů let dvacátých. Pod blondátou helmou měla dokonale napudrovanou tvář a se stejnou péčí vyvedený rume-

nec, vytrhané obočí a vyčesané vlasy, přičemž však nevzbuzovala jakýkoliv dojem napodobování či falešné nostalgie, jako by byla pod vlivem excentrické matky, stále ještě snící o Valentinovi.

Ruce měla složené v klíně, téměř sepjaté, ale ve skutečnosti oddělené úzkou mezerou, jako by se snažila zachytit nějaký útržek času, který by jí jinak unikl. Na ústech jí pohrával nezřetelný úsměv, zároveň přemýšlivý a uklidňující, jako by se zcela dospěle podrobila mizejícímu světu tohoto umírajícího obchodu s kuriozitami.

„To je škoda, že už končíte," poznamenal jsem. „Ta sada sloních tlap ve výloze... Je na nich něco velmi dojemného."

Neodpověděla. Její ruce zůstaly sepnuty několik milimetrů od sebe a očima nepřestala zírat jako v transu na dveře, které se za mnou před chvílí zavřely. Seděla na židli zvláštního designu, na třínohé pastí z lakovaného teaku, jež sloužila částečně jako stolička a částečně jako malířský stojan.

Myslel jsem, že jde zřejmě o chirurgickou pomůcku a že je dívka pravděpodobně mrzák - proto ten dokonalý make-up a ztuhlá póza - a tak jsem se sklonil a znovu na ni promluvil.

Pak jsem uviděl mosaznou tabulku připevněnou na špičce teakového tripodu, na němž seděla.

ŠERENA COCKAYNEOVÁ

K tabulce byl připevněn zaprášený lístek s cenovkou. „250 liber".

Při pohledu nazpět žasnu, jak dlouho mi trvalo, než jsem si uvědomil, že se nedívám na živou mladou

ženu, ale na pečlivě vypracovanou figurínu, mistrovský kousek panenkářského umění, který musel být vytvořen pozoruhodným virtuózem. To tedy vysvětlovalo její edvardovské roucho a starodávnou paruku, kosmetiku let dvacátých a výraz obličeje. Přesto však podobnost s opravdovou ženou byla neskutečná. Obrysy jemně skloněných ramen, neposkvrněná perleťová plet', několik pramínků vlasů, které unikly panikářově pozornosti, a *zázračná* jemnost, s níž byly vymodelovány nosní dírky, uši a rty - téměř jako by šlo o akt sexuální lásky - to všechno dohromady představovalo *tour de force* tak úchvatný, že to skoro dokázalo zakrýt jemný vtíp celé záležitosti. Už teď jsem si představoval, jak tato replika zapůsobí na manželky mých přátel, až jim ji poprvé představím.

Závěs za mnou se rozhrnul. Majitel obchodu, hbitý mladý homosexuál, přicházel s bílou kočkou v náručí, bradu zvednutou nad zvukem mého potěšeného smíchu. A to jsem již vyndal svou šekovou knížku a podepisoval se s okázalostí, příslušející takové příležitosti.

A tak jsem odnesl Serenu Cockayneovou k taxíku a odvezl si ji s sebou domů. Když si vzpomínám na to první léto, které jsme spolu strávili, byla to doba neustále dobré nálady, takřka každý aspekt mého života byl tehdy obohacen Sereninou přítomností. Dekorativní a nevtrhavá, prodchnula vše kolem sebe těmi nejdelikátnějšími ironiemi. Seděla tiše v mé knihovně, když jsem si četl, vévodila jakožto paní domu stolu v jídelně a její mírný úsměv a vážný pohled projasňoval vzduch.

Všichni mí přátelé podlehli iluzi, takže mi pak blahopřáli k bravurního kousku. Jejich ženy ovšem po-

hlíželi na Serenu podezíravě a bylo jasné, že ji považují za součást nějakého adolescentního nebo sexistického šprýmu. Já jsem se ale tvářil vážně a během několika měsíců už byla její přítomnost v domě brána všemi jako samozřejmost.

A skutečně, na podzim již byla tak nedílnou součástí mého života, že jsem ji často ani nevnímal. Brzy po tom, co jsem ji přivezl, jsem zahodil těžký teakový stojan a nahradil ho lehkou zlacenou židlí, na které ji bylo možno pohodlně přenášet z pokoje do pokoje. Šerena byla pozoruhodně lehoučká. Její tvůrce - ten neznámý génius loutkářského umění — musel použít výbornou výztuž, protože její postoj ani výraz se nikdy neměnil. O době a místě její výroby nebyla nikde ani zmínka, ale podle ošoupaných značkových kožených bot, občas odhalených brokátovým rouchem, jsem odhadoval, že byla sestrojena někdy před dvaceti lety, možná jako dvojnice nějaké herečky během těch velkých dnů poválečného filmového průmyslu. Když jsem se po čase vrátil do obchodu, abych se vyptal na předešlé majitele, z celého Konce světa již zbyly jen suti-

ny-

Jednoho listopadového nedělního večera jsem se o Sereně Cockayneové dozvěděl trochu víc. Celé odpoledne jsem pracoval ve své knihovně, a když jsem pak vzhlédl od stolu, uviděl jsem ji, jak sedí v rohu zády ke mně. V rozrušení nad pracovním problémem jsem ji tam po obědě bezmyšlenkovitě zapomněl. V jejích kulatých ramenou a skloněné hlavě bylo cosi velmi melancholického, téměř jako kdyby upadla v nemi-lost.

Když jsem ji otočil k sobě, všiml jsem si malé

skvrnky na jejím levém rameni, možná smítka z omítky ze stropu. Snažil jsem se ho odstranit, ale zabarvení odolávalo. Napadlo mě, že by třeba syntetická pokožka, zřejmě vyrobená z nějaké první experimentální plastické hmoty, mohla začínat podléhat zkáze. Rozsvítil jsem stolní lampu a prozkoumal jsem Serenina ramena pečlivěji.

Jas, vyzařující ze Sereniny pleti, na pozadí tmavé knihovny potvrdil veškerý můj obdiv ke géniu jejího tvůrce. Tu a tam stěží patrná nerovnost, nejjemnější žilkování, napodobující povrchové kapiláry, potvrzovalo iluzi věrného realismu. Vždy jsem předpokládal, že toto mistrné napodobení pleti končí nejvýš pět centimetrů pod linií roucha a zbytek Serenina těla že je ze dřeva a papíru.

Zíral jsem na nerušené pokračování bílé pleti, táhnoucí se ke kyprým bokům a nepochybným hemisféram hýždí a uvědomil jsem si, že figurína přede mnou je kompletní a že její tvůrce věnoval stejně tolik dovednosti a umění i těm částem její anatomy, které nikdy neměly být spatřeny, jako těm viditelným.

Zip se zasekl na dolním zoxidovaném konci. Na mém souboji s uvolněnými šaty této napůl nahé ženy bylo cosi urážlivého. Dotkl jsem se prsty kůže na jejích zádech a smetl jsem z nich letitý prach.

Diagonálně od páteře k boku se táhla vlasová linie veliké jizvy. Považoval jsem to za pozůstatek otvoru, který je při konstrukci takových modelů nezbytný. Ale řady protilehlých stehů byly až příliš výmluvné. Napřímil jsem se a chvíli pozoroval tuto částečně odstrojenou ženu s její skloněnou hlavou a sepjatýma rukama, jak se s mírným výrazem dívá do krbu.

Opatrně, abych ji nepoškodil, jsem uvolnil živůtek

jejích šatů. Objevily se horní křivky jejích ňader s vyrytými stopami po ramínkách. Pak jsem uviděl, tři centimetry nad ještě stále skrytou bradavkou, velké černé mateřské znamínko.

Zapnul jsem zip na šatech a jemně jí je uhladil na ramenou. Jak jsem před ní klečel na koberci, pohlédl jsem Šeřeně zblízka do obličeje a uviděl jsem jemné trhlinky na kraji jejích rtů, nejjemnější žilky na tváři, jizvu z dětství pod bradou. Zmocnil se mě zvláštní pocit hnusu a vzrušení, jako bych se účastnil aktu kanibalismu.

Ted' jsem věděl, že stvoření, sedící na zlacené židli, vůbec není figurína, ale kdysi živá žena, jejíž jedinečná pleť byla vycpaná a navždy uchovaná mistrem nikoliv v umění výroby panenek, ale v umění preparace.

V té chvíli jsem se do Šeřeny Cockayneové hluboce zamiloval.

Během příštího měsíce dosáhlo mé okouzlení Šeřenou veškeré intezity, které je muž ve středních letech schopen. Opustil jsem svou kancelář a ponechal zaměstnance, aby si poradili, jak dovedou, a veškerý čas jsem trávil se Šeřenou, chovaje se k ní jako ten nej-oddannější milenec. Za obrovské peníze jsem doma instaloval komplikovaný klimatizační systém podobného typu, jaký se používá v muzeích umění. Dříve jsem přenášel Serenu z teplého pokoje do studeného, aniž bych pomyslel na její pleť, protože jsem předpokládal, že je vyrobena z nějakého necitlivého plastiku, ale nyní jsem opatrně reguloval teplotu i vlhkost, odhodlán uchovat ji navždy. Přestavěl jsme v celém domě nábytek, aby si neodřela paže a ramena při přená-

šení z patra do patra. Ráno jsem se dychtivě probouzel, abych ji našel u nohou své postele, pak jsem ji posadil vedle sebe ke stolu se snídání. Celý den mi zůstávala na dosah, smála se na mě tak, až jsem byl skoro přesvědčen, že reaguje na mé city.

Společenského života jsem se zcela vzdal, zrušil jsem večírky i návštěvy u pár přátel. Vpusťl jsem jednu či dvě návštěvy, ale jen proto, abych nezavdal záminku k nevhodným podezřením. Během krátké a nesmyslné konverzace s nimi jsem pozoroval Serenu přes obývací pokoj se vším vzrušením, jaké dokáže vzbuzovat tajná láska.

Vánoce jsme strávili o samotě. Kvůli Serenině mládí - když jsem ji přistihl zírat přes pokoj za nějakou zatoulanou myšlenkou, vypadala spíš jako dítě - jsem se rozhodl vyzdobit pro ni dům v tradičním stylu, se stromkem posetým hvězdami, cesmínou, stuhami a jmelím. Postupně jsem přeměnil pokoje v sérii zahradních besídek, z nichž vládla nad našimi oslavami jako madona procesí oltářů.

O půlnoci na Štědrý den jsem ji posadil doprostřed obývacího pokoje a k nohám jí složil své dárky. Chvíli se zdálo, že se její ruce téměř dotýkají, jako by tleskala mému úsilí. Sklonil jsem se pod jmelím nad její hlavou a přiblížil své rty k jejím na stejnou vzdálenost, která rozdělovala její ruce.

Šeřena reagovala na všechnu tuto péči a oddanost jako nevěsta. Její štíhlá tvář, kdysi tak naivní s oním váhavým úsměvem, se uvolnila do spokojeného výrazu naplněné mladé manželky. Po Novém roce jsem se rozhodl znovu se otevřít světu a uspořádal jsem první z několika malých večírků. Moji přátelé byli rádi, že jsme v tak dobré náladě, a přijímali Sere-

nu jako jednu z nás. Vrátil jsem se do kanceláře a šťastně jsem pracoval celý den a pak jsem vyrazil domů, kde na mě Šeřena vždy věrně čekala s vřelou úctou hrdé a oddané manželky.

Když jsem se oblékal na jeden z večírků, napadlo mě, že Šeřena se jako jediná z nás nemůže do ničeho převléknout. Bohužel, začaly se objevovat první známky přílišné domáckosti, ona lehká nedbalost a neupravenost. Kdysi rafinovaný účes byl pocuchaný a

zatoulané blondaté vlasy byly ve světle patrné na první pohled. Stejně tak i dokonalý make-up na tváři již vykazoval první známky únavy.

Promyslel jsem to a rozhodl se využít služeb blízkého kadeřnictví a salónu krásy. Když jsem tam zatelefonoval, okamžitě souhlasili, že mi domů pošlou jednoho člena svého personálu.

A tehdy začaly mé problémy. Ona emoce, ze které jsem se nikdy nepodezíral a kterou jsem nikdy předtím k žádné lidské bytosti necítil, se mi jako had ovinula kolem srdce.

Mladík, který dorazil s kufříkem s kosmetickou výbavou v ruce, vypadal zcela nevinně. Ačkoliv vzhledem snědý a silný, bylo v něm cosi zženštilého a zjevně jsem s ním mohl nechat Serenu o samotě bez jakéhokoliv nebezpečí.

Přes veškerou suverenitu vypadal překvapeně, když jsem ho poprvé Sereně představil a jeho sladké „Dobré ráno, madam...” skončilo mumláním. Otřásl se v chladném vzduchu a zíral na ni s otevřenými ústy, užaslý nad její krásou a tichou harmonií. Nechal jsem ho, aby se pustil do práce, a strávil jsem následující hodinu ve své knihovně, tu a tam se nechávaje

vyrušit pár takty z Lazebníka sevillašského a My Fair Lady, které zaznívaly zezdola. Když skončil, zkontroloval jsem jeho práci a s potěšením jsem musel konstatovat, že Sereně navrátil veškerou její původní vznešenost. Domácká hospodyňka zmizela a na jejím místě byla naivní Afrodita, kterou jsem poprvé uviděl v obchodě s kuriozitami před šesti měsíci.

Byl jsem tak potěšen, že jsem se rozhodl požádat o mladíkovy služby znovu a jeho návštěvy se staly každotýdenním rituálem. Díky jeho péči a mé oddané kontrole teploty a vlhkosti Serenina pleť znovu získala svou dokonalost. Dokonce i moji hosté komentovali pozoruhodný rozkvet jejího vzhledu. Byl jsem hluboce spokojen a těšil se na příchod jara a oslavu našeho prvního výročí.

O šest týdnů později, zatímco mladý kadeřník pracoval v Serenině pokoji v prvním patře, jsem se náhodou musel vrátit do ložnice pro jednu knihu. Jasně jsem zaslechl mladíkův hlas, který jako by tlumeně šeptal nějaké důvěrné poselství. Nahlédl jsem otevřenými dveřmi dovnitř. Klečel před Šerenou zády ke mně, kosmetickou paletu v jedné ruce a štěteček v druhé, a gestikuloval jimi hravým a rádoby komickým způsobem. Osvícena prací jeho rukou, zírala mu Šerena přímo do obličeje s čerstvě namalovanými rty takřka vlhkými očekáváním. Mladík jí nepochybně šeptal diskrétní a důvěrné něžnosti.

Během následujících dnů jsem cítil, že je má hlava zachvácená podivnou vášní. Když jsem se bezmocně snažil zvládnout bolest této první intenzivní žárlivosti, byl jsem nucen si uvědomit, že ten mladík je stejně starý jako Šerena a že s ním vždycky bude mít mno-

hem víc společného než se mnou. Na povrchu pokračoval náš život tak jako dřív - sedávali jsme spolu v knihovně, když jsem se vrátil z kanceláře, přenášel jsem ji do obývacího pokoje, když přišli na návštěvu přátelé - a ona s námi stolovala - ale cítil jsem, že do našeho vztahu vstoupil jakýsi formální tón. Šerena již netrávila noci v mé ložnici a všiml jsem si, že přes všechny její klidné úsměvy už nedokážu zachytit její pohled jako dřív.

Přes mé rostoucí podezření pokračoval mladý kadeřník v docházce do našeho domu. Šerena a já jsme sice procházeli krizí, ale byl jsem odhodlán nevzdat se. Během dlouhých hodin jeho práce jsem se musel probojovávat každou vteřinou, abych se ovládl a nerozběhl se nahoru. Z haly jsem často slýchal jeho hlas, mumlající cosi tím lichometnickým tónem; byl nyní hlasitější, jako by se mě snažil vyprovokovat. Když odcházel, cítil jsem jeho pohrdání.

Trvalo mi hodinu, než jsem byl schopen pomalu vystoupit po schodech do Serenina pokoje. Její neobyčejná krása, znovu zažehnutá pochodní mladíkových lichotek, moji zlost ještě zvětšovala. Neschopen slova jsem přecházel kolem ní jako k záhubě odsouzený manžel a uvědomoval si jemné změny v její tváři. I když teď byla mladistvější, palčivě mi připomínajíc oněch třicet let, které nás oddělovaly, její výraz se po každé návštěvě stával zlomek po zlomku méně naivním, jako je tomu u mladé manželky přemýšlející o své první nevěře. Rafinovaná vlna nyní modulovala křivku plavých vlasů, splývajících jí po pravém spánku. Rty měla užší a ústa pevnější a zralejší.

Samozřejmě jsem se začal scházet s jinou ženou, rozvedenou manželkou blízkého přítele, ale dělal jsem

to tak, aby se o tom Šeřena nic nedozvěděla, stejně jako o ostatních nevěrách, které následovaly v dalších týdnech. Také jsem pateticky začal pít a odpoledne jsem opilecky vysedával po prázdných bytech přátel a vedl se Šeřenou dlouhé imaginární rozhovory, ve kterých jsem byl skleslý i agresivní zároveň. Doma jsem začal hrát roli manžela diktátora, nechával jsem ji celý večer v jejím pokoji nahoře a náladově s ní odmítal hovořit u večeře. Přitom jsem neustále pozoroval paralyzovanými očima příchody a odchody mladého kadeřníka, toho domýšlivého nápadníka, který si cestou po schodech bezstarostně pískal.

Po jeho poslední návštěvě došlo k únavnému rozuzlení. Strávil jsem celé odpoledne osamělým popíjením v prázdné restauraci, sledován trpělivým personálem. V taxíku cestou domů jsem měl náhlé zjevení o Sereně a sobě. Uvědomil jsem si, že k našemu rozchodu došlo jen a jen mou vinou a že má žárlivost vůči jejímu neškodnému flirtu s tím mladíkem zvětšila vše do absurdních rozměrů.

Toto rozhodnutí mě vysvobodilo z mnohatýdenní agónie. Zaplatil jsem taxi, vstoupil do chladného ovzduší domu a vyběhl do prvního patra. Neupravený, ale šťastný jsem kráčel vstříc Sereně, která tiše seděla uprostřed svého pokoje. Chtěl jsem ji obejmout a odpustit nám oběma.

Pak jsem si všiml, že přes všechn její dokonalý make-up a extravagantní účes jí brokátový úbor visel z ramen nějak podivně. Právě ramínko odhalovalo celou klíční kost a živůtek měla posunutý, jako by se někdo mazlil s jejím řadrem. Na rtech se jí stále ještě vznášel úsměv, jako by mě co nejlaskavěji vyzývala, abych se podrobil realitě života dospělých.

Vztekle jsem k ní přistoupil a udeřil ji do obličeje...

Jak jen lituji této nesmyslné křeče. Během dvou let, co uplynuly, jsem měl dost času na to, abych plně pochopil, jak je zbrklá katarze nebezpečná. Žijeme stále spolu, ale vše mezi námi skončilo. Sedí na své pozlacené židli u krbu v obývacím pokoji a společně večeříme, když hostím své přátele. Ale tato přetvářka navenek není nic než vyschlá slupka, jejíž vnitřek je bez citu a prázdný.

Zpočátku to po té ráně do obličeje vypadalo, že se nic nezměnilo. Vzpomínám si, jak jsem stál s pohmožděnou rukou v tom pokoji nahoře. Uklidnil jsem se, setřel pudr z kloubů a rozhodl se přehodnotit svůj život. Od té doby jsem přestal pít a každý den jsem chodil do kanceláře a věnoval se své práci.

Pro Serenu však tento incident znamenal první fázi něčeho, co se ukázalo být rozhodující transformací. Během následujících dnů jsem si uvědomil, že ztrácí něco ze svého půvabu. Tvář se jí protáhla, nos zešpi-čatěl. Koutek úst, kam jsem ji uhodil, napuchl a usadil se na něm jakýsi ironický škleb. Absence mladého kadeřníka-kterého jsem vyhodil deset minut poté, co jsem Sereně tak ublížil -její úpadek ještě urychlila. Důmyslný účes, který pro ni mladík vymyslel, se brzy uvolnil a pocuchané vlasy jí padaly na ramena.

Do konce našeho druhého společného roku zestárla Šeřena Cockayneová o celé desetiletí. Občas, když se na ni podívám, jak se hrbí na pozlacené židli ve stále ještě zářivém rouchu, bych téměř věřil, že její rozhodnutí mě dostat je součástí nějakého kompletního plánu pomsty. Držení těla ochablo a kulatá ramena vyvolávají představu schýlené stařeny. Její matný

úsměv a trčící vlasy mi často připomenou unavenou starou pannu ve středních letech. Ruce se konečně v nostalgii sepjaly v obraně.

Nedávno došlo k ještě mnohem znepokojivějšímu vývoji. Tři roky od našeho prvního setkání vstoupila Šeřena do radikálně nové fáze degradace. V důsledku nějaké vrozené slabosti páteře, možná spojené s operací, jejíž jizvy zůstaly na jejích zadech, se ještě zhoršilo držení jejího těla. Dříve byla lehce nachýlená vpřed, ale před třemi dny jsem zjistil, že je v židli docela zhroucená. Sedí teď strnule a neohrabaně a přehlíží svět kritickým pomateným zrakem, jako nějaká potrhlá uvadající krasavice. Jedno oční víčko má přivřené, což její popelavé tváři dodává takřka mrtvolného vzhledu. Ruce pokračovaly v pomalé kolizi a začaly se navzájem kroutit, až vytvořily deformovanou parodii sebe samých, která se brzy stane obscénním gestem.

Nejvíce ze všeho mě však děsí její úsměv. Pohled na něj zničil celý můj život, ale zjišťuji, že je pro mě nemožné se od něj odtrhnout. Jak se jí uvolňovala tvář, její úsměv se stával stále

širší a křivější. Ačkoliv trvalo dva roky, než se dostala až do tohoto stadia, ta rána na ústa ho změnila ve vyčítavou grimasu. Na Serenině úsměvu je něco vědoucího a nesmiřitelného. Když se na něj dívám ve své knihovně, zdá se mi, že je v něm plné pochopení mého charakteru, mně neznámý rozsudek, kterému nemohu nikdy uniknout.

Každý den se úsměv plazí stále o kousek dál po její tváři. Jeho postup je neodhadnutelný, ale odhaluje, jak mnou pohrdá, což mě omračuje a umlčuje. Je tu chladno, protože nízká teplota pomáhá Serenu uchovávat. Kdybych zapnul topení, asi bych se jí za pár týdnů zbavil, ale to nikdy nedokážu. Už jen ten úškle-

bek mi to nedovolí. Kromě toho jsem na ní zcela závislý. Naštěstí teď Šerena stárne rychleji než já. Bezmocně sleduji, jak se usmívá s pláštěm přes ramena, a čekám, až zemře a já budu svoboden.

Motelová architektura

Pangbornovo podezření, že se někdo v soláriu skrývá, se krylo s příchodem mladé údržbářky. Přítomnost té elegantně uniformované, ale znuděné dívky, chřestící kovovým kufříkem kolem jeho kolečkového křesla, mu tak drásala nervy, že se napoprvé ani nepokusil vetřelce identifikovat. Její agresivní chování, nekonečné hvízdání při utírání televizních obrazovek a rostoucí zájem o něj samého se vymykaly všemu, s čím se dosud setkal.

Uniformované ženy, vysílané firmou k úklidu a službám v soláriu, byly proslulé svou tichostí a výkonností. Při zpětném pohledu na těch dvanáct let zde strávených si Pangborn nemohl vybavit ani jedinou tvář. Právě absence jakékoliv osobní identity umožňovala těmto mladým ženám vykonávat i intimní úkony. Nová zaměstnankyně však dokázala během jedné

hodiny své první návštěvy poškodit ovládání kontrastu na hlavní obrazovce a zneklidnit Pangborna svými náladovými pohledy. Nebýt této vágní a rozrušující kritiky, dokázal by Pangborn odhalit vetřelce daleko dříve a byl by se mohl vyhnout podivným důsledkům, které následovaly.

Sedel ve svém křesle uprostřed solária, koupaje se v teplém umělém světle, vycházejícím z průduchů ve stropě, a díval se na sprchovou scénu z *Psycho* na hlavní obrazovce. Jedinečnost tohoto *tour de force* nikdy nepřestávala Pangborna fascinovat. Onu scénu si již přehrál stokrát, zastavoval jednotlivé obrázky a zkoumal je v detailu, odděleně nahrál kousky děje a pouštěl je na tuctu menších obrazovek kolem hlavní. Neobyčejný vztah mezi geometrií sprchového koutu a anatomií těla zavražděné ženy jako by v sobě obsahoval klíč k opravdovému smyslu Pangbornova světa, k nevysloveným souvislostem mezi jeho vlastním svalstvem a dokonalým skleněným a chrómovým vesmírem solária. Ve chvílích opojení byl Pangborn přesvědčen, že někde v této donekonečna se opakující smyčce filmu jsou obsaženy tajné vzorce, pomocí kterých by mohl vlastnit čas a prostor.

Byl tak ponořen do mysteriózního vyvrcholení celé sekvence — obracející se tváře herečky, přitisknuté k mřížkované dlaždičkové podlaze - že ze začátku ignoroval slabý zvuk dechu opodál, napůl známý pach člověčiny.

Pangborg se otočil ve své židli, očekáváje, že za ním bude stát jeden z poslíčků, kteří se starali o zásobování kuchyně a kotelny solária. Po dvanácti letech života v naprosté samotě Pangborg zjistil, že jeho smy-

šly jsou dost ostré na to, aby odhalily přítomnost byť i jedině mouchy.

Zastavil film na televizních obrazovkách, rozhoupal křeslo a otočil se k nim zády. Kruhová místnost byla prázdná, stejně jako koupelna a kuchyň, které nebyly odděleny žádnými závěsy.

Ale vzduch se chvěl, někde za ním tlouklo srdce a dýchaly plíce.

V tu chvíli se otočil klíč ve vstupní hale, skleněné dveře rozražené neohrabaně neseným vysavačem se otevřely a Věra Tilleyová se poprvé objevila na scéně.

Přes veškerou svou intimní obeznámenost s elektronickým obrazem nahé filmové herečky se Pangborn nepodíval do tváře skutečné ženy již víc než deset let. Stále ještě rozrušen podezřením na vetřelce pozoroval, jak dívka v uniformě mrskla vysavačem na koberec a začala se štrachat ve svém kufříku. Nebylo jí ani dvacet, neupravené blond vlasy měla nastrkané pod čepičku a excentrické naličení si naplácala na již tak dost velká ústa a oči. Na klopě měla identifikační odznak - pod heraldickou značkou firmy bylo jméno „Věra

Tilleyová" a její fotografie, jak zírá s drzým úsměvem do fotoaparátu.

Ted' civěla stejně provokativním způsobem na Pangborna a solárium.

„Až budete připravena, můžete se do toho dát," řekl jí Pangborn. „Momentálně mám práci."

„No, to teda vidím." Děvče si prohlíželo soustavu obrazovek, obrovskou zvětšeninu mrtvých očí herečky, obklopenou jako elektronický oltář obrazy částí jejího těla na menších displejích. Ušklíbla se na Pangbornovo měkké anatomické křeslo a poznamenala:

„Myslíte, že je jí tam takhle příjemně? Copak pro ni nemůžete něco dělat?" Zamávala špinavým nehtem nad ovládacím panelem na opěradle jeho křesla. „Vždyť tu máte tolik tlačítek, že byste mohl zastavit svět."

Pangborn ji ignoroval, otočil křeslo a vrátil se k obrazovkám. Následující hodinu pokračoval v analýze sprchové scény a přemýšlel o vetřelci. Bylo jasné, že ted' v soláriu nikdo není, ale přítomnost záhadného návštěvníka by nějakým způsobem mohla souviset s tou podivnou dívkou. Téměř věřil, že je novým druhem městské teroristky. Poslouchal, jak přechází po kuchyni, kontroluje zařízení a vyměňuje zásoby jídla. Její pohvizdování občas nabíralo ironický podtón.

Když uklidila koupelnu, vrátila se a postavila mezi Pangborna a obrazovky. Ucítil svoji kolínskou na jejích zápěstích.

„Je čas vypnout životně důležitý systém," řekla v dobré náladě. „Dokázete bez něj přežít pět minut jen tak sám?"

Pangborn netrpělivě čekal, zatímco ona odsunula každý z televizních přístrojů od stěny a vyladila jejich ovládání. Když pozoroval dívku při práci, jak před ním klečí na koberci, cítil se podivně zranitelný. Její dech, kyprá lýtka, drsná vitalita jejího těla ho vedly k přání, aby se tak mohl obejít bez nezbytné údržby solária. Posledních patnáct let žil v celibátu a jeho zmatené pocity ho zcela vyvedly z rovnováhy. Dával přednost bezpečné realitě televizních obrazovek před nekonečně bizarními fikcemi každodenního života. Zároveň ho ale Věra Tilleyová zaujala. Opět pomyslel na vetřelce.

„Nashle za týden," řekla mu, když podepisoval pracovní výkaz. Když si skládala kufřík, pozorovala ho

s jistým zájmem. „Copak toho už nemáte dost, dívat se pořád na tyhle staré filmy? Měl byste si někdy někam vyjít. Můj brácha má taxík, kdybyste někdy nějaký potřeboval."

Pangborn jí zamával na rozloučenou, oči na zvětšeném obraze podlahy v koupelně a zvláštních konturách lících kostí filmové herečky. Ale když otevřela dveře, zavolal na ni: „Řekněte mi, jenom jsem se chtěl zeptat - když jste sem přijela, nečekal někdo venku?"

„Jedině, že by byl neviditelný." Zmatena Pangbornovým nuceným nenuceným tónem potěžkala kufřík v silné ruce, jako by se chystala vytáhnout šroubovák a ztlumit jeho příliš hlasitě nastavený obraz. „Jste tu sám, pane Pangborne. Možná jste viděl nějakého ducha..."

Když odešla, Pangborn se opřel v křesle a projel odpolední programy televize. Svým ledabylým zacházením dívka rozostříla hlavní obrazovku, takže se vše mísilo v tečkovaný vzor, ale pro jednu to Pangborn snesl. Vypnul zvuk a pozoroval tucet tiše uplývajících programů.

Znovu si naprosto nepochybně uvědomil něčí blízkou přítomnost. Slabý hlas jiné lidské bytosti visel ve vzduchu, stopa po neznámém těle. V soláriu tkvěl zvláštní, ale ne nepříjemný pach. Pangborn opustil obrazovky a projel s křeslem pokoj, prohlédl kuchyň, předsíň i koupelnu. Viděl, že je solárium prázdné, ale současně byl přesvědčen, že ho někdo sleduje.

To děvče, Věra Tilleyová, ho rozrušilo způsobem, který neočekával. Všechna jeho zkušenost, roky strávené před televizními obrazovkami ho nepřipravily ani na zcela letmé setkání se skutečnou ženou. To, co

se nazývalo „reálným" světem, tedy tiché ulice se stovkami podobných solárií, patřících soukromým vlastníkům, se nijak nepokoušelo proniknout do Pangbornova soukromého světa a on nikdy necítil žádnou potřebu se před ním jakkoliv bránit.

Když se na sebe podíval, uvědomil si, že byl během její návštěvy nahý. V lázni nepřetržitě solárního světla již před lety přestal nosit i bederní roušku. Údržbářky, obvykle posílané firmou, byly tak vzdálené a anonymní, že necítil nejmenší rozpaky, když se kolem

něj pohybovaly.

Ale Věra Tilleyová ho poprvé přiměla, aby si uvědomil sama sebe. Nepochybně si všimla, jak ho vzrušila. Pangborn se snažil na ni nemyslet, ztuhl s rukama na opěradle židle a soustředil se na televizní obrazovky před sebou. Teplé světlo, rozlévající se po jeho opáleném těle, ho uklidnilo, a tak vypnul normální vysílání a vrátil se ke své analýze scény *Psycho*. Geometrie nahé herečky, zhroucené na podlaze sprchového koutu, pro něj představovala nekonečný zdroj inspirace, jako ta nejabstraktnější myslitelná hudba, a za pár minut byl schopen sklopit křeslo a zapomenout na Věru Tilleyovou i záhadného vetřelce.

Během minulých dvanácti let Pangborn nikdy neopustil světlem naplněnou síň solária a v poslední době ani své křeslo. Těch pár minut, kdy byl každý den nucen v koupelně stát, si připadal podivně ztěžklý a neohrabaný, jeho tělo, to byla neforemná masa nadměrné svaloviny, jakoby zavěšená špatným sochařem nájemné konstrukci jeho kostí. Když ležel na zádech v křesle, nechtělo se mu věřit, že ta zdravím kypící, opálená postava, promítaná monitorující kamerou na obrazovky před ním, je týž třaslavý invalida, kterého

viděl v zrcadle koupelny. Jak to bylo jen možné, zůstával Pangborn v křesle, přejížděl do kuchyně, vařil si jídla vsedě, a tak si svým způsobem stvořil druhý malý svět v soukromém vesmíru solária.

Tato kruhová síň, v níž, jak se mu zdálo, strávil celý svůj život, ať už bdělý nebo spící, ho až do této chvíle plně uspokojovala jak fyzicky, tak psychicky. Místnost byla zároveň tělocvičnou i ložnicí, knihovnou i pracovnou (povoláním byl Pangborn televizní kritik, což byla vlastně jediná možná práce, kromě inženýrů z údržby, ve společnosti, kde vše ostatní vykonávaly stroje). Na zadní stěně solária visel hrozen tělocvičných přístrojů, které používal každý den půl hodiny vsedě na židli.

Koupelna byla vybavena i zvláštní skříňkou, obsahující různé sexuální pomůcky, ale už léta se Pangbornovi hnusilo jen pomýšlení na to, že by je měl použít - stavěly ho totiž příliš rozrušujícím způsobem ke skutečnosti jeho těla. Stejný odpor cítil ke kazetám psychologické údržby, které si měl každý, jak bylo doporučováno, pouštět alespoň hodinu denně - simulované konfrontace a usmírování s rodiči, inteligenční a osobnostní testy a celá škála psychologických her, kapesních dramát, ve kterých mohl hrát hlavní roli.

Ale Pangborna brzy znudil omezený repertoár těchto šarád. Fantazie a imaginace nikdy nehrály v jeho životě příliš velkou roli, cítil se doma pouze v rámci absolutního realismu. Jeho solárium bylo plně vybaveným televizním studiem, ve kterém byl Pangborn zároveň hvězdou, scénáristou i režisérem věčného domácího seriálu, nekonečně zajímavějšího, než byly pořady vysílané na běžných programech. Televizní zpravodajství se tak týkalo jeho tělesných pro-

cesů, nočního tepu srdce, stoupajících a klesajících křivek jeho teploty. Tyto obrazy a analýzy určitých klíčových událostí ve filmech z jeho filmotéky jako by měly nějakou hlubokou, ale záhadnou spojitost. Zvláštní geometrie, vládnoucí scéně s herečkou ve sprchovém koutě, obsahovala klíč k oné absolutní abstrakci jeho samého, kterou hledal od příchodu do solária, k vytvoření světa složeného pouze ze součástí jeho vlastního vědomí.

Během následujících dnů byl Pangbornův klid rušen rostoucím uvědomováním si vetřelce, který vnikl do solária. Nejdřív přičítal své tušení příchodu Věry Tilleyové. Silně parfémovaná kosmetika, kterou dívka používala, v něm uvolnila potlačované vzpomínky na matku a sestru a na jeho krátké, ztroskotané manželství. Ale pak zas, když se opřel v křesle a analyzoval stále detailnější zvětšeniny hereččiny tváře přitisknuté k dlaždicím koupelny, ucítil kdesi za sebou přítomnost nezvaného hosta. Když ztlumil zvuk občas zaslechl dýchání, či dokonce vzdech, jako by byl záhadný vetřelec unaven tajným nočním bděním. Tu a tam se za Pangbornem ozvalo kovové skřípnutí, zapraskání koženého postroje, rozeznal nezřetelný pach jiného těla.

Pangborn se rozhodl pro tentokrát ignorovat televizní obrazovky a zahájil velmi pečlivou inspekci solária, a to od předsíně a úložných skříní. Vytáhl zásuvky s kazetami, kufry plné šatů, které deset let neměl na sobě. Uspokojen, že v předsíni není žádný prostor, v němž by se dalo skrýt, zajel s vozíčkem do koupelny a do kuchyně, prohledal skříňku s léky a sprchový kout, úzké škvíry mezi ledničkou a sporákem. Nápad-

lo ho, že by vetřelcem mohlo být nějaké malé zvířátko, které vklouzlo do solária během

návštěvy jedné z údržbářek. Ale když pak seděl nehnutě ve světle naplněném tichu, slyšel pravidelné dýchání lidské bytosti.

Když měla přijít Věra Tilleyová podruhé, čekal Pangborn u dveří solária. Doufal, že zahlédne někoho, potulujícího se venku, snad vetřelcova komplice. Také ho napadlo, že by mohlo jít o členy gangu, toužícího zmocnit se přehledů o televizních divácích.

„Snad jsem vás nepřekvapila, pane Pangborne! Copak se děje? Nebo jsem snad dneska neměla chodit?“ Otevřela dveře proti vozíčkovému křeslu a podívala se na Pangborna. „Vy teda ale vypadáte.“

Pangborn zacouval doprostřed solária. Dívčin ma-ke-up se zdál méně bizarní, jako by měla v úmyslu mu o sobě prozradit něco víc. Náhle si uvědomil, že je nahý, a ucítil na kůži nepříjemné mravenčení.

„Neviděla jste někoho venku? Třeba čekat v autě nebo sledovat dveře?“

„To už jste se mě ptal minulý týden.“ Věra si nevšímala jeho rozrušeného stavu, otevřela svůj kufřík s nástroji a začala sestavovat vysavač. „Vy myslíte, že tu někdo je?“

„Ne!“ Ta myšlenka Pangborna vylekala. Pouhá přítomnost té mladé ženy ho vyčerpávala. Vzpomněl si na zvuk oddechování za svým křeslem. Uklidnil se a řekl: „Nechte luxování napotom a podívejte se na antény. Myslím, že jeden z přístrojů chytá nějakou zvláštní vazbu — možná z vedlejšího studia.“

Mezitím, co se zabývala televizními aparáty, Pangborn vyčkával. Pak ji z křesla sledoval po soláriu a pozoroval, jak uklízí koupelnu a kuchyň. Nakoukl jí mé-

zi nohama do koupelnového koutu a odpadní šachty, aby se přesvědčil, že se tam nikdo neskrývá.

„Jste tu úplně sám, pane Pangborne. Jen vy a televizní obrazovky.“ Jak si balila kufřík, starostlivě se na něj podívala. „Už jste byl někdy v zoo, pane Pangborne?“

„Cože...? Občas píšu recenze na pořady o přírodě.“ Pangborn netrpělivě čekal, až odejde, a s úlevou se vrátil zpátky k práci. Když se díval na tucet televizních obrazovek, které dívka vyladila do jehličkové ostrosti, byl náhle přesvědčen, že ta věc s vetřelcem byla jen klam, živěný zneklidňující přítomností mladé ženy.

Pár minut poté, co odešla, však Pangborn znovu uslyšel zvuk lidského dechu, teď ještě hlasitější, jako by se vetřelec rozhodl, že už před Pangbornem nemusí svou přítomnost skrývat.

Pangborg dokončil inventuru solária a snažil se uklidnit. Neměnné světlo padalo skleněnými průduchy do tohoto světa bez stínů, naplňujíc sň takřka ponorkovou září. Prohlížel si program přemluvených filmů — existovalo již obrovské množství přepisů klasických děl, v nichž byla dějová linie a dialogy naprosto odlišné od originálů. Pangborg si napřed pustil kolorovanou a předabovanou verzi *Casablanky* a teď sledoval instruktážní film o hotelovém managementu vyprávějící o radostech a strastech fungování jednoho zámořského nightclubu. Pangborg nevnímal plytké dialogy a těšil se z nadčasově elegantní režie, ale pak došlo k poruše v barvě hlavní obrazovky, jež zabarvila obličejy všech postav na zeleno. Když vypnul obrazovky a chystal se zavolat údržbářské firmě, uslyšel zřetelně zvuky dýchání. Ztuhl v křesle a poslouchal

charakteristické zdvihy a poklesy lidského dýchání. Jako by si uvědomoval, že ho Pangborn poslouchá, začal vetřelec těžce oddechovat drsným, hlubokým dechem člověka, který má strach.

S ledovým klidem zůstal Pangborn sedět zády k vetřelci, který se skrýval buď v předsíni, nebo v koupelně. Nejen, že jeho strach slyšel, ale také ho cítil, ten neurčitě familiární pach, kterého si všiml již minulý týden. Z jistého důvodu si byl téměř jist, že ho ten člověk nemíni napadnout, že se jen snaží ze solária uprchnout. Možná to byl vyčerpaný utečenec, nespravedlivě odsouzený, či mylně uvězněný duševně nemocný člověk.

Zbytek odpoledne Pangborn předstíral, že si prohlíží rozbité televizní obrazovky, zatímco systematicky vymýšlel metodu, jak s vetřelcem jednat. Nejdřív potřeboval zjistit, o koho jde. Zapnul kameru monitoru, která zachycovala celé solárium, a nastavil ji na nepřetržitý oběh přes koupelnu, kuchyň a předsíň.

Potom nastražil řadu pastiček. Otevřel lékárníčku a poznamenal si polohu antiseptického krému a obi-nadel. Po úmyslně brzké večeři nechal na stole nedotčený steak a mísu salátu. Položil mýdlo na misku ve sprše a jemně rozprášil pudr po koberci v koupelně.

Spokojeně se vrátil k televizním obrazovkám a ležel v polobdění až do pozdních hodin, naslouchaje nezřetelnému oddechování někde za sebou, zatímco pokračoval ve své nekonečné analýze scény vraždy z *Psycho*. Neposkvrněné a bezzvучné spojení pleti filmové herečky a bílých dlaždic koupelny, zvětšených v obrovském detailu, obsahovalo tajné vzorce, které kdesi spojovaly jeho vlastní tělo s bílou tkaninou a jemným chrómem jeho gauče.

Když se druhý den ráno probudil, znovu uslyšel vetřelcovo dýchání, tak klidné, jako by jeho záhadný návštěvník byl součástí každodenního života v soláriu. Přesné, jak Pangborn očekával, i ty nejskrovnější pasti zaúčinkovaly. Ten člověk si umyl ruce novým mýdlem, malá porce steak a salátu byla ujedena, v pudru v koupelně se objevily zvláštní stopy.

Rozrušen hmatatelnými důkazy, že v soláriu není sám, zíral Pangborn na otisky. Ten člověk má nohu velkou téměř jako on, se stejně přerostlým palcem. Tato podobnost v Pangbornovi vyvolala nával rozhořčení. Najednou se ho zmocnila touha postavit se mu na odpor, vyprovokovaná pocitem identity s tím člověkem.

Jeho těsné sepětí s vetřelcem se zdvojnásobilo, když objevil, že mu ten člověk sebral knížku z poličky - téměř nesehnatelný text originálního dialogu *Třetího muže*, módního varovného příběhu o úskalích jazykové bariéry, který natočil světový odborník na turismus. Pangborn listoval stránkami scénáře, napůl doufaje, že v něm najde další klíč k vetřelcově identitě. Pečlivě umístil knížku na poličku. Tyto první náznaky vetřelcovy povahy - společné literární chutě, tvar chodidel, zvuk jeho dýchání a tělesný pach - obé ho vzrušovalo a provokovalo.

Když si přehrával vysokou rychlostí hodiny filmového materiálu, natočeného kamerou v soláriu, tu a tam jako by na chvilíčku vetřelce zahlédl - záblesk lokte ve dveřích koupelny, rameno zarámované lékárníčkou, hlavu zezadu proti zdi. Pangborn zíral na tyto Zvětšeniny, rozmístěné vedle obrazů z *Psycho*, na systém dvou paralelních, ale přesto se překrývajících geometrií.

Tento neexplicitní, ale civilizovaný souboj mezi nimi pokračoval i v průběhu dalších dnů. Občas Pangbornovi připadalo, že obstarává *ménage a deux*. Pilně vařil jídla pro ně oba - vetřelec naštěstí souhlasil s Pangbornovými vkusem, i pokud se týká vína, a často se na noc posiloval malými dávkami Pangbornovy brandy. Především se ale shodoval jejich intelektuální vkus - jejich zájem o film, abstraktní obrazy a architekturu velkých struktur. Pangborn si vlastně již téměř představoval, jak se otevřeně o solárium dělí, protože oba zavrhlí svět a rozhodli se pro zkoumání svých absolutních já, jedinečného času a prostoru.

Proto byla Pangbornova reakce o to rozhořčenější, když zjistil, že se ho vetřelec pokusil zabít.

Příliš ohromený na to, aby sáhl po telefonu a zavolal policii, zíral Pangborn na lahvičku s prášky na spaní. Poslouchal slabé oddechování někde za sebou, nyní tišší a zpomalené, jako by vetřelec zadržoval dech a čekal na jeho reakci.

O deset minut dříve, když pil ranní kávu, zpočátku ignoroval lehce štiplavou příchut', zřejmě nějaké nové koření nebo konzervační prostředek. Ale po pár dalších doušcích se málem zadával. Opatrně vylil šálek do dřezu a objevil napůl rozpuštěné zbytky tuctu plastických kapslí.

Natáhl se do lékárníčky a otevřel nyní prázdnou lékovku s uspávačům prášky. Naslouchal slabému oddechování v soláriu. V určité chvíli, zatímco byl otočený zády, mu vetřelec nasypal celý její obsah do kávy.

Přinutil se vyzvracet se do umyvadla, ale když o hodinu později přijela Věra, bylo mu stále ještě špatně od žaludku.

„Vypadáte nějak otráveně,“ řekla mu zvesela. Pokývala hlavou nad knihami, poházenými všude kolem. „Tak se mi zdá, že jste si zase četl.“

„Chci půjčit pár knížek příteli,“ obrátil Pangborn židli od ní, když pomalu procházela s kufříkem po pokoji. Pod sedadlem svého křesla sevřel držadlo nože na zeleninu. Vzhlédl na

dívčin příliš světlý make-up a bezelstné oči. Bylo těžko k uvěření, že by mohla být ve spojení s vetřelcem. Současně ho překvapilo, jak je možné, že neslyší zvuky vetřelcova dechu. Pangborna znovu překvapila jeho hbitost, schopnost pohybovat se z jednoho konce solária na druhý tak, že nezanechal víc než jen pár fragmentů své přítomnosti na záznamu monitoru. Předpokládal, že si ten člověk našel nějaký bezpečný úkryt, možná v nějaké větrací šachtě, o které Pangborn nevěděl.

„Pane Pangborne! Jste vzhůru?”

Pangborn se s vypětím sil vzchopil. Vzhlédl a zjistil, že Věra klečí před ním. Shrnula si čapku dozadu a třásla jeho kolenem. Hledal rukojeť nože.

„Pane Pangborne - všechny ty pilulky v koupelně. Co to má znamenat?”

Pangborn udělal neurčité gesto. Soustředil se na to, aby si našel zbraň, a zapomněl kapsle spláchnout.

„Upustil jsem lahvičku do umyvadla- dejte pozor, ať si nepořežete ruce.”

„Pane Pangborne —” Věra zmateně vstala a narovnala si čepici. Nesouhlasně pohlédla na obrovské Zvětšeniny z *Psycho* na televizních obrazovkách a na rozmazané zlomky ramene a loktu, natočené kamerou v soláriu. „Je to jako skládanka. Kdo je to? Vy?”

„Ne, já ne - přítel, který tu byl na návštěvě.”

„No, to jsem si mohla myslet -je tady šílený nepo-

rádek. Kuchyně... Přemýšlel jste někdy o tom, že byste se oženil, pane Pangborne?”

Zíral na ni a uvědomoval si, že s ním koketuje naschvál, aby ho rozrušila. Jeho pokožka zase začala křičet.

„Měl byste odsud častěji vypadnout,” říkala mu soucitně. „Navštívit toho vašeho přítele. Nechcete, abych přišla zítra? Mám to při cestě. Ty vaše antény by potřebovaly trochu vyladit.”

Pangborn se okolo ní točil, oko na koupelně a kuchyni. Věra před odchodem zaváhala, hledala záminku, jak by mohla zůstat déle. Pangborn si byl jist, že tahle roztomilá popleta není společnicí vetřelce, ale kdyby jí pověděl o jeho přítomnosti, vůbec již nemluvě o pokusu o vraždu, pravděpodobně by zpanikařila, a tak by vyprovokovala otevřený vražedný útok.

Ovládl svoji podrážděnost a čekal, až odejde. Ale všechna zlost, kterou cítil, byla brzy zapomenuta při dalším pokusu připravit ho o život.

Stejně jako u prvního vražedného pokusu si Pangborn všiml, že zvolená metoda je zvrácená a neohrabaná. Ať už protože byl ještě stále napůl pod vlivem uspávacích prášků, nebo z čistě předstírané odvahy necítil žádnou paniku, ale jen chladné odhodlání porazit vetřelce jeho vlastními zbraněmi. Probíhal mezi nimi složitý souboj, jehož útržkovitý průběh byl zaznamenáván v prodlužujících se sériích gigantických zvětšenin na obrazovkách - jeho vlastní podezřívavé ruce několik stop od kamery, silueta vetřelcova hranatého ramene proti dveřím kuchyně, dokonce i kousek ucha, odraženého v zrcadle lékárníčky. Když Pangborn seděl ve svém křesle a porovnával úseky své

vizuální skládky s prvky koupelnové scény z *Psycho*, bylo mu jasné, že dřív nebo později získá kompletní vetřelcův obraz.

Mezitím se přítomnost muže stávala stále zjevnější. Pach jeho těla naplnil solárium a zašpinil ručníky v koupelně. Otevřeně si bral jídlo z ledničky a útržky salátu nechával poházené po podlaze. Pangborn dnem i nocí neúnavně pokračoval v kontrole, pokoušeje se setřást účinky prášků na spaní. Byl tak odhodlán vetřelce porazit, že považoval za samozřejmé, že je voda v koupelně otrávená čistící sodou. Když si v kuchyni oplachoval napuchlou tvář minerální vodou, slyšel oddychování vetřelce, spokojeného sama se sebou, oslavujícího další malý podvod.

Později v noci, když ležel v polospánku před televizními obrazovkami, se náhle probral a ucítil horký cizincův dech na své tváři. Vyděšeně se v blikajícím světle rozhlédl kolem a našel nůž na zeleninu na koberci a malou ranku na pravém koleni.

Poprvé v soláriu převládl odporný zápach, nepříjemná směs dezinfekce, výkalů a fyzické zuřivosti jako v nějakém špatně spravovaném psychiatrickém zařízení.

Pangborn se vyzvracel na koberec vedle křesla a otočil se zády k televizním obrazovkám. S

nožem na zeleninu v ruce zamířil do předsíně. Odemkl přední dveře a počkal, až do solária vnikne chladný noční vzduch. Nechal dveře otevřené dokořán a přesunul se k telefonu u obrazovek.

Zatímco držel rozříznutou šňůru v rukou, uslyšel, jak se dveře předsíně tiše zavřely. Takže se vetřelec rozhodl odejít, vzdal jejich souboj, ačkoliv se teď už

Pangborn nebyl schopen spojit s vnějším světem.

Pangborn se podíval na obrazovky a pocítil lítost, že svou skládanku už nikdy nedokončí. Nepříjemný zápach stále ještě visel ve vzduchu a Pangborn se rozhodl, že se, než půjde k sousedovi zatelefonovat, osprchuje.

Když ale vstoupil do koupelny, uviděl krvavé šrámy na závěsu u sprchy. Rozhrnul ho a uviděl tělo mladé uklízečky, ležící obličejem dolů na vydlážděčované podlaze v oné důvěrně známé pozici, kterou analyzoval v tisícerých zvětšeninách.

Zhrozen klidným výrazem Veřiných očí, jako by naprosto dokonale znala roli, která jí byla přisouzena, Pangborn otočil křeslo do solária. Sevřel svůj nůž, cítil její rány v bolesti své nohy, a znovu si uvědomil hluboké dýchání kolem sebe.

Teď, ve finální fázi, probíhalo vše v detailech. Když natočil pozici dívčina těla svou přenosnou kamerou - film bude základním důkazem pro vyšetřovatele - posadil se Pangborn před stěnu obrazovek. Byl si jist, že mezi ním a vetřelcem dojde k poslední konfrontaci. S nožem v ruce čekal, až přijde útok. Zvuky v soláriu se znásobily, slyšel vetřelcovy pumpující plíce a cítil jeho vydešený puls, bubnující podlahou do opěradel jeho křesla.

Pangborn s očima na obrazovce čekal, až přijde, monitorovací kameru namířenou přímo na sebe. Pozoroval obrovské detaily svého vlastního těla, filmové herečky na podlaze koupelny a Veřina rozplácělého těla, zamotaného do bílé sprchové záclony v koupelně. Když upravoval ovládání televize, posunuje dlaždičky i tělo blíže ohnisku, cítil, jak se vztek transformuje do

téměř sexuální touhy po vetřelcově smrti; byl to první erotický impuls, který poznal od doby, kdy před mnoha lety začal sledovat ony televizní obrazovky. Pach těla toho muže, tlukot jeho pulsu a jeho horký dech jako by se blížily v klimaxu orgasmu. Až v několika dalších minutách dojde k jejich střetu, bude to akt spojení, které mu konečně poskytne klíč, který potřeboval.

Pangborn svíral nůž a pozoroval bělavé obrazovky, anonymní obdélníky holé kůže, vytvářející jakousi fragmentární oblohu. Někde mezi nimi ale stále zůstávaly prvky lidské formy, zbývající nexus obrysu a tkáně, ve kterém mohl Pangborn konečně rozeznat nepochybné rysy cizincovy tváře.

S očima upřenýma na obrazovky čekal, až se ho dotkne, jistý si, že vetřelce svými obsesivními obrazy zhypnotizoval. Necítil vůči němu žádnou nevraživost a náhle si uvědomil, že byl po všechna ta léta v soláriu tak odtržený od vnější reality, že se sám stal cizincem. Pachy a zvuky, které ho znechucovaly, patřily k jeho vlastnímu tělu. Po celou tu dobu byl vetřelcem v soláriu on sám. Při hledání absolutního míru narazil na poslední omezující překážku — na rušivý fakt vlastního vědomí. Bez něj by navždy splynul s vesmírem nekonečného detailu. Dívky mu bylo líto, ale to ona v něm jako první vyprovokovala znechucení sebou samým.

V touze splynout s bílou oblohou obrazovky, najít smrt, ve které se navždy zbaví sám sebe, své dotěrné mysli a těla, pozvedl nůž ke svému šťastnému srdci.

Jednotka intenzivní péče

Za pár minut začne další útok. Teď, když jsem poprvé obklopen všemi členy své rodiny, připadá mi zcela na místě, že by se tato jedinečná událost měla přesně zaznamenat. Jak tu ležím - stěží dýchám, ústa plná krve a každý záchvěv mých rukou je odrážen pozorným okem kamery dva metry od mě - uvědomuji si, že mnozí lidé budou moji volbu tématu považovat za podivnou. Tento záznam bude v každém ohledu vrcholným dílem rodinného filmu a jen doufám, že všichni, kdo ho uvidí, získají určitou představu o tom, jak obrovskou lásku cítím ke své ženě, synovi a dceři a jakou lásku oni svým jedinečným způsobem pociťují ke mně.

Od explozí teď uplynulo půl hodiny a vše v tomto kdysi elegantním pokoji je klidné. Ležím na podlaze

u gauče a dívám se do kamery připevněné bezpečně z dosahu u stropu nad mou hlavou. V onom nepřírozeném tichu, narušovaném jen slabým oddechováním mé ženy a neohrabaným pohybem mého syna po koberci, zjišťuji, že téměř vše, co jsem s takovou láskou během uplynulých let nashromáždil, je zničeno. Můj Sevřeš leží v tisících střepích v krbu, hokusaiské svitky jsou potrhány nejméně na tuctu míst. Ale přes tyto veliké škody je jasné patrné, že jde o znovusjednocení rodiny, ačkoliv dost zvláštního druhu.

Můj syn David se krčí u nohou své matky, bradu má na potrhaném perském koberci a jeho pomalý pohyb naznačuje série špinavých otisků. Tu a tam, když zvedne hlavu, vidím, že je ještě na živu. Očima mě sleduje a propočítává vzdálenost mezi námi a čas, který bude potřebovat, aby se ke mně dostal. Svoji sestru Karen má takřka na dosah ruky, leží vedle převržené stojací lampy mezi gaučem a krbem, ale on ji docela ignoruje. Přes všechnen strach cítím obrovský pocit hrdosti, že opustil svou matku a vydal se na tu nekonečnou cestu ke mně. Přál bych mu, aby klidně ležel a uchoval si tu špetku síly a času, co mu ještě zbývají, ale on se sune kupředu s veškerou odhodlaností, jaké je jeho sedmileté tělíčko schopno.

Má žena Margaret, sedící v křesle tváří ke mně, zvedá ruku v jakémsi varovném gestu a pak ji ochable nechá klesnout na zakrvácené damaškové opěradlo. Kratičký úsměv, zkreslený její rozmazanou rtěnkou, který mi věnovala, by se náhodnému přihlížejícímu mohl zdát ironický nebo dokonce hrozivý, ale já jsem byl zase znovu omráčen její pozoruhodnou krásou. Dívám se na ni a s úlevou, že už zřejmě nikdy z křesla nevstane, vzpomínám na naše první setkání před de-

seti lety, tenkrát stejně jako teď před benevolentními zraky televizní kamery.

Neobvyklá, když nemám říci nezákonná myšlenka, že bych se mohl se svou ženou a s dětmi skutečně fyzicky setkat, mě napadla před třemi měsíci, během jedné z našich dlouhých rodinných snídaní. Od prvních dnů našeho manželství byla nedělní dopoledne obzvlášť příjemná, všechny ty radosti snídaně v posteli, povídání si nad novinami o tom, co se přihodilo přes týden. Pak jsme přepnuli na náš soukromý program a milovali se s Margaret, oslavující hluboký mír našich manželských postelí. Později jsme zavolali děti, pozorovali je, jak si hrají v dětských pokojíčkách a někdy jsme je překvapili slibem návštěvy parku či cirkusu.

Všechny tyto činnosti byly pochopitelně, stejně jako celý náš rodinný život, zprostředkované televizí. Tenkrát jsem já, ani nikdo jiný, ani nesnili o tom, že bychom se mohli setkat osobně. Ve skutečnosti stále ještě existovala letitá, i když zřídka uplatňovaná nařízení, která tomu zabráňovala - setkat se s jinou lidskou bytostí byl trestný čin (zvláště, z důvodů, kterým jsem tenkrát nerozuměl, s členem vlastní rodiny, byla to pravděpodobně současnějakých prastarých incest-ních tabu). Mé vlastní vychování, vzdělání a lékařská praxe, dvoření se Margaret a naše šťastné manželství, to vše se odehrálo ve velkorysém obdélníku televizní obrazovky. Margaret byla, pochopitelně oplodněna prostřednictvím AID, a tak jako všechny děti, i ty naše byly v kontaktu s matkou pouze během krátkého života v děloze. Není potřeba zdůrazňovat, že to v každém ohledu přineslo obrovské obohacení lidské zkušenosti. Jako dítě jsem byl vychováván

v nemocničních jeslích, a tak jsem byl ušetřen všech psychologických nebezpečí fyzicky intimního rodinného života (pomineme-li estetická i jiná rizika společné domácí hygieny). Ale zdaleka jsem nebyl izolován, obklopovala mě společnost. S televizí jsem nebyl nikdy sám. V dětském pokoji jsem si hodiny šťastně hrál s rodiči, kteří mě sledovali pohodlně doma, krmili mou obrazovku hromadou videoher, kreslených filmů, pořadů o zvířatech a rodinných seriálů, které mi otevřely svět.

Mých pět let studií medicíny uplynulo, aniž bych potřeboval fyzicky vidět pacienta. Znalosti z anatomie a fyziologie jsem získal z displeje počítačového terminálu. Vyspělá diagnostická a chirurgická technika odstranila jakoukoliv potřebu přímého kontaktu s organickou nemocí. Sondovací kamera s infračervenými a rentgenovými snímači a počítačové diagnostické pomůcky dokáží odhalit mnohem víc než bezmocné lidské oko. Možná to bylo díky mé zvláštní obratnosti v zacházení s těmito složitými klávesnicemi a rešeršními systémy - citlivost konečků prstů byla moderním ekvivalentem operativní zručnosti klasického chirur-

ga - ale ve věku třiceti let jsem již měl zavedenou a vzkvétající praxi všeobecného lékaře. Moji pacienti pochopitelně nemuseli chodit osobně do mé ordinace, prostě zatelefonovali a objevili se na obrazovce. Výběr těchto postupně se hlásících telefonátů — jak taktně umlčet ženu v domácnosti v přechodu, přepnout na dítě s úplavicí a neopomenout zvlášť vyslechnout zoufalé rodiče — vyžadoval značnou dávku obratnosti, zvláště protože i sami pacienti měli tento talent. Ne-urotičtější pacienti ho dokonce obvykle měli v nadměrné míře, ohlašující se trhanými stříhy, agresivní

transfokací a technikami štěpení obrazu, které zdaleka překonávaly i ty nejhorší výstřelky experimentálního filmu.

K mému prvnímu setkání s Margaret došlo, když mi jednou zavolala během nabitých dopoledních ordinačních hodin. Podíval jsem se do stále ještě nostalgicky chápané „čekárny“ - na vizuální displej, promítající krátké filmové profily pacientů toho kterého dne - normálně bych přesunul každého pacienta, volajícího bez předchozí domluvy, až na další den, ale ona mě okamžitě oslnila, nejdřív věkem - vypadala, že jí táhne na třicítku - a pak svou pozoruhodnou bledostí. Pod krátce ostříhanými plavými vlasy vynikaly její hluboké oči a jemná ústa v tváři, která byla téměř popelavá. Uvědomil jsem si, že na rozdíl ode mne a všech ostatních před kamerou nemá žádný make-up. To způsobovalo arktické tóny její pleti i nemladistvý vzhled - v televizi, díky make-upu, bylo každému, ať už byl jak chtěl starý, dvaadvacet, krutá rozdělení chronologie byla navždy zrušena.

Určitě to byla právě ta absence make-upu, která poprvé zasadila semínko myšlenky, jež vykvetla s tak ničivými následky o deset let později, totiž abych se s Margaret zatoužil setkat osobně. Zaujat jejím nezařaditelným vzhledem jsem odsunul ostatní pacienty a začal se zabývat jejím případem. Řekla mi, že je masačkou a po zdvořilém úvodu přešla k věci. Několik měsíců ji trápily obavy, že by malá bulka v jejím levém prsu mohla být karcinogenní.

Snažil jsem se ji povzbudit a řekl jsem jí, že ji prohlédnu. V tu chvíli se bez varování předklonila, rozepnula si košili a odhalila své ňadro.

V úžasu jsem zíral na ten obrovský orgán, kte-

rý v pŕlmetrové velikosti zaplnil mou televizní obrazovku. Ve vztahu doktor/pacient panoval téměř viktoriánský řád vizuální etiky stejně jako ve společenském styku. Žádný lékař nikdy neviděl svého pacienta svlečeného a místa intimních nemocí byla pacientem vždy udávána pomocí diagramů a diapozitivů. Dokonce i mezi manželskými páry bylo byt' jen částečné odhalení těla relativně vzácné a sexuální orgány obvykle zůstávaly zahaleny zamlžujícími filtry nebo byly stydlivě nahrazeny kresbami. Samozřejmě, že fungoval tajný pornografický program a prostitutky obou pohlaví nabízely své služby, ale i ty nejdražší z nich by se nikdy neobjevily živě, místo toho nabízely předna-točený film o sobě v okamžiku vyvrcholení.

Tyto obdivuhodné konvence odstranily všechna nebezpečí osobní angažovanosti a osvobozující bezci-tovost umožňovala všem, kdo po tom toužili, poznat plnou škálu sexuálních možností a otevírala cestu ke dni, kdy sexuální pervezita a dokonce i psychopatie bude dostupná všem bez jakýchkoliv pocitů viny. Zíral jsem na obrovské ňadro a bradavku a na jejich nekompromisní geometrii a rozhodl jsem se, že s touto excentricky upřímnou dívkou bude nejlépe jednat tak, jako by se žádných odchylek od konvence nedopouštěla. Když vyšetření infračervenými paprsky potvrdilo, že podezřelá uzlina je ve skutečnosti benigní cysta, zapnula si košili a řekla:

„To se mi ulevilo. Zavolejte mi, pane doktore, kdybyste někdy potřeboval masáž. Velmi ráda bych se vám odvděčila.“

Stále ještě rozrušen jsem se chystal shrnout výsledky a tuto bizarní konzultaci uzavřít, když se mi její letmá nabídka uhnízдила v hlavě. Toužil jsem ji

zase vidět, a tak jsem si s ní dohodl schůzku na příští týden.

Aniž bych si to uvědomil, mé dvoření se této neobvyklé mladé ženě již začalo. Ten večer při naší první schůzce jsem ji napůl podezříval, že je něco jako začínající prostitutka. Když jsem však ležel diskrétně oděn na lehátku ve své sauně a manipuloval tělem podle Margaretiných instrukcí, nebyl v tom ani nejmenší náznak obscénnosti. Během následujících

večerů jsem ani jednou nezachytil nějaký záblesk sexuálního vědomí, ačkoliv někdy, když jsme spolu procházeli cvičení, odhalili jsme si navzájem o našich tělech víc než mnohé manželské páry. Uvědomil jsem si, že Margaret je dobrý kamarád, jeden z těch vzácně se vyskytujících lidí bez vědomí vlastního já, a že si svou schopnost vzbuzovat v ostatních ty nejvášnivější emoce prakticky neuvědomuje.

Naše námluvy vstoupily do formálnější fáze. Začali jsme spolu chodit - to jest, dívali jsme se v televizi na stejné filmy, navštěvovali stejná divadla a koncertní síně, dívali se na stejná jídla, připravovaná v restauracích, vše v pohodlí našich domovů. Vlastně jsem tenkrát neměl tušení, kde Margaret bydlí, jestli je to ode mě pět mil nebo pět set. Zpočátku nesměle jsme si vyměňovali naše staré záznamy z dětství a školních let, naše oblíbená zahraniční letoviska.

O šest měsíců později jsme se vzali, s opulentní oslavou a s obřadem v jedné z nejexkluzivnějších studiových kaplí. Přišlo přes dvě stě hostů, kteří se napojili do speciální sítě televizních obrazovek, a obřad byl proveden knězem, známým svým mistrovským ovládním víceprogramové techniky. Uvnitř katedrály se promítaly přednatočené filmy s Margaret a se mnou,

natočené odděleně v našich obývacích pokojích. Kráčeli jsme v nich společně nekonečnou uličkou.

Líbánky jsme strávili v Benátkách. Šťastně jsme sdíleli panoramatický pohled na davy na náměstí Sv. Marka, zírali na Tintoretta v Akademii. Naše svatební noc byla triumfem režisérského umění. Když jsme leželi každý ve své posteli (Margaret byla ve skutečnosti asi třicet mil ode mě na jih, někde v komplexu obrovských věžáků), dvořil jsem se jí sérií stále odvážnějších nájezdů kamerou, na které ona reagovala sladce dráždivě nesmělým ztracením se a rozmazáváním. Když jsme se svlékli a odhalili, obrazovky se rozpily v posledním detailu zapomnění...

Od začátku jsme byli krásný pár, měli jsme stejné zájmy a trávili jsme spolu na obrazovce víc času než ostatní manželé, které jsem znal. Ve správný čas Margaret pomocí AID počala a porodila Karen a brzy po Kareniných druhých narozeninách se k ní v místních jeslích připojil David.

Následovalo sedm let manželského štěstí. Během tohoto období jsem získal úctyhodnou pověst jako pediatr pokrokových názorů díky obhajobě rodinného života - té základní jednotky intenzivní péče, jak jsem to nazval. Opakovaně jsem vyžadoval instalaci více kamer v domovech členů rodiny a vyprovokoval jsem ostrou diskusi, když jsem navrhoval, aby se členové rodiny koupali společně, pohybovali se bez rozpaků nazí ve vlastních ložnicích a aby dokonce otcové byli přítomni (ačkoliv ne v úplných detailech) při porodech svých dětí.

Bylo to během příjemné rodinné snídaně, kdy mě napadla ta neobyčejná myšlenka, která tak drama-

tický změnila naše životy. Díval jsem se na Marga-retinu tvář na obrazovce, obdivoval jsem krásu kosmetické masky, kterou teď používala - silnější a rafinovanější, jak léta mýjela, takže jakoby neustále mládlá. Líbila se mi elegantní stylizace, se kterou jsme teď před sebou vystupovali - naštěstí jsme přešli od berg-manovské upřímnosti a Felliniho a Hitchcockova manýrismu ke klasické vznešenosti René Claira a Maxe Ophulse, ačkoliv děti zbožňovaly ruční kameru, připomínající raného Godarda.

Vzpomněl jsem si, jak se přede mnou Margaret poprvé tak nečekaně odhalila, a uvědomil jsem si, že logickým pokračováním její upřímnosti - na které jsem účinně postavil svou kariéru - je, že se všichni musíme osobně setkat. Došlo mi, že jsem během celého svého života ani jedinkrát nikoho osobně neviděl, natož abych se ho dotkl. U koho jiného bych měl začít než u své vlastní ženy a dětí?

Opatrně jsem tento návrh předložil Margaret a byl jsem nadšen, když souhlasila.

„Je to zvláštní, ale skvělý nápad! Jak je to možné, že to nikoho nenapadlo dřív?“

Okamžitě jsme se rozhodli, že ten archaický verdikt zakazující setkávání se s jinými lidmi si nezasluhuje nic jiného, než aby byl prostě ignorován.

Bohužel, z důvodů, kterým jsem tehdy nerozuměl, nebylo naše první setkání šťastné. Abychom nemátli děti, úmyslně jsme naše první setkání omezili jen na sebe. Vzpomínám si

na dny plné očekávání, kdy jsme připravovali Margaretinu cestu - bylo to komplikované, protože lidé cestovali jen zřídka, s výjimkou cestování prostřednictvím televizního signálu.

Hodinu před jejím příjezdem jsem vypojil složité bezpečnostní systémy, které ochraňovaly můj dům před okolním světem, elektronická poplašná zařízení, ocelové mříže a protiplynové dveře.

Konečně zazvonil zvonek. Stál jsem u vnitřních padacích mříží na konci předsíně a uvolnil jsem magnetické západky na předních dveřích. O pár vteřin později do předsíně vstoupila malá žena s úzkými rameny. Ačkoliv ode mě byla téměř deset metrů daleko, viděl jsem ji jasně, ale téměř jsem nemohl poznat, že to je má manželka, kterou jsem si vzal před deseti lety.

Ani jeden z nás neměl make-up. Bez kosmetické masky vypadala Margaretina tvář těstovitě a nezdravě, pohyby jejích bílých rukou byly nervózní a rozrušené. Užasl jsem nad jejím pokročilým věkem a především nad tím, jak je malá. Celé roky jsem znal Margaret jako obrovský detail v jedné z velkých televizních obrazovek v domě. Dokonce i v záběrech z dálky byla obvykle větší než tato nahrbená a drobounká žena, postávající na konci předsíně. Bylo k neuvěření, že mě někdy mohla vzrušit její povadlá prsa a hubená stehna.

V rozpacích nad sebou navzájem jsme beze slova stáli na opačných koncích předsíně. Poznal jsem z jejího výrazu, že je mým vzhledem překvapena stejně jako já jejím. Navíc měla v očích podivně pátravý pohled, prvek nevraživosti, který jsem u ní nikdy předtím neviděl.

Bezmyšlenkovitě jsem zvedl ruku k závoře na padací mříži. To už Margaret ustoupila ke dveřím, jako by se bála, že bych ji mohl zamknout v předsíni navždy. Než jsem mohl promluvit, otočila se a uprchlá.

Když odešla, pečlivě jsem zkontroloval všechny

zámky na předních dveřích. Kolem vchodu visel lehký, nepříliš příjemný pach.

Po tomto prvním nezdařeném setkání jsme se s Margaret vrátili k šťastnému míru našeho manželského života. Byla to taková úleva, vidět ji na obrazovce, že jsem ani nemohl věřit, že se naše schůzka vůbec uskutečnila. Nikdo z nás o tom neštěstí ani o nepříjemných emocích, které naše krátké setkání vyvolalo, nepřenesl ani slovo.

Během dalších několika dnů jsem se studem vzpomínal na tento zážitek. Nejen, že nás nesblížil, ale naopak nás vzdálil. Zjistil jsem, že opravdová blízkost byla televizní blízkost-důvěrnost transfokátorových čoček, hrdelního mikrofону, detailu samotného. Na televizní obrazovce neexistovaly tělesné pachy nebo zadržované dýchání, žádné kontrakce zornic ani fa-ciální reflexy, žádné vzájemné odhadování emocí a prospěchu, žádná nedůvěra ani nejistota. Láska a porozumění vyžadovaly vzdálenost. Jedině na dálku mohl člověk najít a získat důvěru k druhému člověku, která se za příznivých okolností mohla proměnit v lásku.

Přesto všechno jsme si nevyhnutelně dohodli i druhou schůzku. Proč jsme tak učinili, to jsem ještě nepochopil, ale oba jsme zřejmě byli poháněni motivem zvědavosti a nedůvěry, které, tuším, jsme se báli nejvíce ze všeho. Když jsme to s Margaret všechno v klidu probírali, dozvěděl jsem se od ní, že ke mně cítila stejnou nechuť, jakou jsem cítil já k ní, stejnou záhadnou nevraživost.

Rozhodli jsme se, že na naše druhé setkání přivedeme děti a že všichni budeme mít make-up a upravíme své chování tak, aby se co nejvíce podobalo naše-

mu společnému životu na obrazovce. A tak jsme se

0 tři měsíce později, Margaret a já, David a Karen,
tato jednotka intenzivní péče, poprvé setkali v mém
obývacím pokoji.

Karen se pohnula. Převalila se přes tyč zlomené stojací lampy a její tělo se natáhlo na zakrváceném koberci, nahé, jak se přede mnou vysvlékla. Tento provokativní čin, který měl zřejmě rozpoutat nějakou incestní fantazii, pohřbenou v mozku jejího otce, vyvolal první výbuch násilí, po kterém jsme zůstali zkrvavení a vyčerpaní v troskách mého obývacího pokoje. Přes všechny rány na svém těle, přes modřiny, hyzdící její malá prsa, mi připomíná Manetovu *Olympu*, namalovanou pár hodin po návštěvě nějaké psychotické klientky.

Také Margaret pozoruje svou dceru. Poposedne kupředu, sledujíc Karen pohledem, který je

vlastnický

1 hrozivý zároveň. Kromě krátkého výpadu na má var
lata mě ignorovala. Z nějakého důvodu si tyto dvě že
ny zvolily za hlavní terč vlastní těla, stejně jako si
David vybíjel téměř veškerou svou nevraživost na
mně. Když jsem ho poprvé udeřil, nečekal jsem, že
bude mít v ruce nůžky. Je teď ode mě jen pár kroků
a chystá se k poslední zteči. Z jakéhosi důvodu ho
zvlášť rozzuřila výstava plyšových medvídků, které
jsem pro něj s takovou péčí nashromáždil, a cary těch
to roztrhaných zvířátek se válejí všude po podlaze.

Naštěstí teď mohu dýchat trochu volněji. Pohnu hlavou, abych viděl do kamery na stropě a na své spolubojovníky. Dohromady na nás musí být groteskní pohled. Silný televizní make-up, pro který jsme se rozhodli, se roztekl v bizarní strašidelné masky.

Ale stejně jsme konečně spolu a má láska k nim překonává tyto malé problémy vzájemné adaptace. Už když dorazili, modřina na hlavě mého syna a krvácející uši mé ženy prozrazovaly známky potenciálně smrtelné rvačky. Věděl jsem, že nastává čas zkoušky. Alespoň jsme se však pokusili, jak jen jsme uměli, založit nový možný typ rodinného života.

Dech všech se prohlubuje, útok bude nepochybně zahájen během minuty. Vidím zakrvácené nůžky v ruce svého syna a vybavuji si bolest, kterou mi způsobilo jeho bodnutí. Vzepřu se o gauč, připraven kopnout ho do obličeje. V pravé ruce mám ještě dost síly, abych si poradil s tou, která přežije konečnou konfrontaci matky s dcerou. Láskyplně se na ně usmívám, zuřivostí mi houstne krev a jediným, co si uvědomuji, je pocit nespoutané lásky.